

Espoon uhanalaiset ja silmälläpidettävät eläimet ja kasvit: julkaisun toinen päivitys 2011

Noora Korri

Espoon
ympäristökeskuksen
monistesarja 2/2011

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Espoon ympäristökeskus		Julkaisun päivämäärä 10.10.2011
Tekijä(t)	Noora Korri		
Julkaisun nimi	Espoon uhanalaiset ja silmälläpidettävät eläimet ja kasvit: julkaisun toinen päivitys 2011		
Tiivistelmä	<p>Vuonna 2010 valmistui uusi Suomen lajiston uhanalaisuuden arviointi, Suomen lajien uhanalaisuus 2010. Julkaisu sisältää ns. punaisen listan, jossa on lueteltu Suomessa tavattavat uhanalaiset ja lähellä uhanalaistumista olevat silmälläpidettävät lajit. Uhanalaisella lajilla tarkoitetaan sellaista eliötä, joka on vaarassa hävitä Suomen luonnosta. Punaisella listalla ovat mukana nyt myös puutteellisesti tunnetut lajit, joiden osalta ei pystytä sanomaan, ovatko ne uhanalaisia vai elinvoimaisia. Suomen noin 45 000 lajista lähes 21 400 voitiin ottaa mukaan arviointiin: arvioiduista lajeista noin kymmenes (2 247) on uhanalaisia kun punaisella listalla lajeja on yhteensä 4 960.</p> <p>Edelliseen, vuonna 2001 ilmestyneeseen kansalliseen arviointiin verrattuna, arvioitujen lajien määrä on tiedon lisääntymisen myötä kasvanut useammalla tuhannella. Myös lajiston luokituksissa on tapahtunut paljon muutoksia: osa aikaisemmin uhanalaisiksi tai silmälläpidettäväksi lajeiksi luokitelluista on nykyään katsottu elinvoimaisiksi ja vastaavasti punaiselle listalle on tullut myös paljon uusia lajeja.</p> <p>Tässä julkaisussa on kerätty havaintotietoja Espoon alueella tavatuista uhanalaisista, silmälläpidettävistä ja puutteellisesti tunnetuista lajeista. Ennen tätä päivitystä Espoosta oli tietoja 174 uhanalaisesta tai silmälläpidettävästä lajista. Näistä 54 lajia on kuitenkin uusimman luokituksen mukaan elinvoimaisia, eli ne ovat poistuneet punaiselta listalta. Nyt tietoja on 357:stä Espoossa tavattua punaisen listan lajista, joista 124 on uhanalaisia (silmälläpidettävät: 230, puutteellisesti tunnetut: 3). Paljon uusia lajeja on esimerkiksi perhosissa, kova-kuoriaisissa ja linnuissa, jotka ovat myös tarkastellun Espoon lajiston kolme suurinta eliöryhmää. Lajeille tärkeitä elinympäristöjä ovat metsät, ihmisten luomat perinneympäristöt ja erilaiset vedet aina pienvesistä (purot, lähteiköt) runsaskasvisiin lintuvesiin. Lajeja uhkaa niiden elinympäristöissä tapahtuvat muutokset, jotka ovat seurausta paitsi metsien käsittelystä ja maatalouden tehostumisesta myös mm. rakentamisesta.</p> <p>Kaikista suurin häviämishuhta kohdistuu äärimmäisen uhanalaiseihin lajeihin: näistä jouhisammalen ja turvetorvijäkälän Suomen ainoat esiintymät tunnetaan Espoosta. Muita Espoon kannalta mielenkiintoisia lajeja ovat liito-orava, jonka Nuuksion kanta on Suomen tiheimpiä ja ainoastaan Suomen rannikkovesistä tavattu (endeeminen) meriuposkuoriainen. Esimerkkinä kosteikkojen lintulajeista mainittakoon vielä liejukana, jonka Suomenojan altaan pesimäyhdyksunta on Suomen suurin.</p>		
Avainsanat	uhanalainen, silmälläpidettävä, elinympäristöt, uhkatekijät, jouhisammal, turvetorvijäkälä, liito-orava, meriuposkuoriainen, liejukana		
Sarja	Espoon ympäristökeskuksen monistesarja 2/2011	ISBN 978-951-857-608-5	
Sivuja	97		
Painopaikka	Espoon kaupunki		

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Esbo miljöcentral	Utgivningsdatum 10.10.2011
Författare	Noora Korri	
Titel	Hotade och missgynnade djur och växter i Esbo: den andra uppdatering av publikationen 2011	
Sammandrag	<p>År 2010 gjordes en ny bedömning av utrotningshotade arter i Finland. Resultaten har samlats i publikationen <i>Suomen lajien uhanalaisuus 2010</i>. Publikationen innehåller den så kallade röda listan, som räknar upp alla hotade och nära hotade arter i Finland. Med en hotad art avses en organism som riskerar att försvinna från den finländska naturen. Också bristfälligt kända arter är rödlistade, det vill säga arter för vilka man inte kan bedöma om de är hotade eller livskraftiga. Av de omkring 45 000 arterna i Finland kunde 21 400 inkluderas i bedömningen. Omkring en tiondel av de bedömda arterna (2 247) är hotade, medan sammanlagt 4 960 arter är rödlistade.</p> <p>Jämfört med den föregående nationella bedömningen från 2001 har antalet bedömda arter i och med den allt större informationsmängden ökat med flera tusen. Också klassificeringen av arterna har förändrats i hög grad. En del av de arter som tidigare var hotade eller nära hotade anses nu vara livskraftiga, men samtidigt har flera nya arter blivit rödlistade.</p> <p>Publikationen samlar ihop observationer av hotade, nära hotade och bristfälligt kända arter. Före uppdateringen fanns information om 174 hotade eller nära hotade arter i Esbo. Av dessa är 54 arter enligt den nya klassificeringen livskraftiga, det vill säga de är inte längre rödlistade. I Esbo finns nu 357 rödlistade arter, av vilka 124 är hotade (nära hotade: 230, bristfälligt kända: 3). Många nya arter finns till exempel bland fjärilarna, skalbaggar och fåglarna, som också utgör de tre största grupperna bland organismerna i Esbo. Viktiga livsmiljöer för dessa arter är skogar, kulturmiljöer som skapats av människan och olika vattendrag allt från småvattendrag (bäckar, källområden) till fågelvatten med riklig vegetation. Arterna hotas av förändringar i deras livsmiljö, vilka är en följd av bearbetning av skogarna och jordbrukets effektivisering, men också av byggande.</p> <p>Det största hotet berör de akut hotade arterna. Av dessa förekommer skuggmossan och torvbägarlaven i Finland endast i Esbo. Övriga arter som är intressanta med tanke på Esbo är flygekorren, vars population i Noux är en av de tätaste i Finland, och den (endemiska) stora natebocken som endast påträffats i kustvattnet i Finland. Som ett exempel på fågelarter som trivs i sankmarkerna kan man också nämna rörhönan, vars häckningskoloni i Finnobassängen är den största i Finland.</p>	
Ämnesord	Nyckelord: hotad, nära hotad, habitat, hot, skuggmossa, torvbägarlav, flygekorre, stor natebock, rörhöna	
Serie	Esbo miljöcentralens publikationsserie 2/2011	ISBN 978-951-857-608-5
Sidor	97	
Tryckeri	Esbo stad	

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	5
2 SUOMEN LAJIEN UHANALAISUUS	5
2.1 Uhanalaisluokitus ja kriteerit.....	5
2.2 Elinympäristöt ja uhkatekijät	6
2.3 Suomen eliölajiston uhanalaisuuden nykytila	6
3 ESPOOSSA TAVATUT KANSALLISEN PUNAISEN LISTAN LAJIT	7
3.1 Muutokset Espoon lajistossa.....	7
3.2 Espoon lajistosta esitetyt tiedot.....	9
3.3 Esimerkkejä joistakin lajimäärässä mitattuna merkittävistä alueista.....	10
3.4 Espoon uhanalaisten, silmälläpidettävien ja puutteellisesti tunnettujen lajien luettelo	12
Putkilokasvit.....	12
Sammalet	17
Helttasienet	21
Kääväkkäät	23
Jäkälät	27
Nisäkkäät	31
Linnut	32
Matelijat	41
Kalat	41
Nilviäiset.....	44
Koskikorennot.....	45
Nivelkärsäiset.....	45
Perhoset.....	45
Vesiperhoset	62
Sääsket	63
Kärpäset.....	64
Kirput.....	65
Pistiäiset.....	65
Kovakuoriaiset.....	66
4 ESPOOSSA TAVATUT LUONTODIREKTIIVIN LIITTEEN IV LAJIT	73
4.1 Suomessa elinvoimaisiksi (LC) luokitellut luontodirektiivin liitteen IV lajit.....	73
Nisäkkäät – lepakot.....	73
Muut nisäkkäät	75
Matelijat ja sammakkoeläimet.....	75
Hyönteiset	75
4.2 Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontodirektiivin liitteen IV lajit.....	76
5 KIITOKSET	77
6 LÄHTEET	78
7 HAKEMISTO.....	85, 91

1 JOHDANTO

Vuonna 1992 Suomi allekirjoitti biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen (Convention on Biological Diversity, CBD) Rio de Janeirossa. Sopimukseen sitouduttuaan Suomi on velvollinen panostamaan biologisen monimuotoisuuden, eli biodiversiteetin, suojeluun. Biodiversiteetti voidaan selittää luonnossa esiintyvänä lajien, elinympäristöjen ja geenien runsautena tai vaihtelevuutena. Käytännössä biodiversiteetin suojelu tarkoittaa esimerkiksi suojelualueiden perustamista ja lajien suojelua. Maassamme näitä ehtoja on toteutettu kansallisella biodiversiteettiohjelmalla (1997–2005), sekä sittemmin luonnon monimuotoisuuden strategialla ja toimenpideohjelmalla Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi (2006–2016). Toimenpideohjelmaan sisältyy myös ehdotus siitä, että Suomen lajiston uhanalaisuuden arviointi toteutettaisiin joka kymmenes vuosi. Uhanalaisella lajilla tarkoitetaan sellaista eliötä, joka on vaarassa hävitä Suomen luonnosta.

2 SUOMEN LAJIEN UHANALAISUUS

2.1 Uhanalaisuusluokitus ja kriteerit

Joulukuussa 2010 ilmestyi järjestyksessään neljäs Suomen lajien uhanalaisuuden arviointi, *Suomen lajien uhanalaisuus 2010 – Punainen kirja* (Rassi ym. 2010). Aikaisemmin Suomen lajien uhanalaisuutta on arvioitu kolmesti vuosina 2001, 1992 ja 1986 ilmestyneissä mietinnöissä.

Uudessa arvioinnissa käytettiin edellisen (2001) arvioinnin tapaan Kansainvälisen luonnonsuojeliiton (IUCN) uhanalaisuusluokitusta ja päivitettyä kriteeristöä. Luokkia oli Suomessa käytössä yhteensä yhdeksän (kuva 1) ja lajit jaoteltiin niihin neljän populaation kokoon ja levinneisyyteen perustuvan kriteerin avulla. Kriteereillä on olemassa tietyt raja-arvot, minkä perusteella laji päättyy johonkin luokkaan.

Punaisen kirjaan sisältyvässä *punaisessa listassa* luetellaan Suomessa tavatut hävinneet (RE), uhanalaiset (CR, EN, VU), silmälläpidettävät (NT) ja puutteellisesti tunnetut (DD) lajit:

- *Hävinneet (RE)* lajit ovat sellaisia, joiden viimeinen esiintymä Suomessa on kadonnut tai lajia ei ole tavattu maassamme pitkään aikaan.
- Varsinaisia uhanalaisuusluokkia on kolme: *äärimmäisen uhanalaiset (CR)* (suuri häviämrisriski), *erittäin uhanalaiset (EN)* (erittäin korkea häviämrisriski) ja *vaarantuneet (VU)* (korkea häviämrisriski).
- Uhanalaisten lajien lisäksi punaisen listan lajistoon lukeutuvat *silmälläpidettävät lajit*, joita on syytä tarkkailla, sillä ne saattavat lähitulevaisuudessa tulla uhanalaisiksi.
- Edellisestä arvioinnista poiketen nyt myös *puutteellisesti tunnetut lajit (DD)* kuuluvat punaiselle listalle. Puutteellisesti tunnettujen lajien häviämrisriskiä ei ole arvioitu: lajit saattavat olla vaikkapa äärimmäisen uhanalaisia tai vastaavasti jopa elinvoimaisia (LC), mutta vajaavaisen lajitiedon takia niitä ei voida sijoittaa muuhun kuin puutteellisesti tunnettujen luokkaan.

- Punaisen listan ulkopuolelle jäävät laajalle levinneet ja runsaslukuisena tavattavat *elinvoimaiset lajit (LC)* kuin myös *arviointiin soveltumattomat (NA)* ja *arvioimatta jätetyt (NE)* lajit. Esimerkiksi sellaiset lajit, joita Suomessa ei tavata luonnonvaraisina, ovat arviointiin soveltumattomia. Kokonaan arvioimatta on jätetty muun muassa ne eliölajit, joiden esiintymisen Suomessa tunnetaan huonosti. Arviointiin soveltumattomien tai arvioimatta jätettyjen lajien häviämiskäytä ei ole arvioitu.

Eri luokkiin kuuluvilla lajeilla on toisistaan poikkeava häviämiskäytä: esimerkiksi äärimmäisen uhanalaisella lajilla (suuri häviämiskäytä) on suurempi todennäköisyys kadota Suomen luonnosta kuin erittäin uhanalaisella lajilla (hyvin korkea häviämiskäytä).

Hävinneet (RE, Regionally Extinct)	Elinvoimaiset (LC, least concern)
Äärimmäisen uhanalaiset (CR, Critically Endangered)	Arviointiin soveltumattomat (NA, Not Applicable)
Erittäin uhanalaiset (EN, Endangered)	Arvioimatta jätetyt (NE, Not Evaluated)
Vaarantuneet (VU, Vulnerable)	
Silmälläpidettävät (NT, Near Threatened)	
Puutteellisesti tunnetut (DD, Data Deficient)	

Kuva 1. Suomen lajien uhanalaisuuden arvioinnissa käytetyt IUCN:n luokat. Vasemmalla olevat luokat (RE, CR, EN, VU, NT, DD) muodostavat punaisen listan. Varsinaiset uhanalaisuusluokat on lihavoitu.

2.2 Elinympäristöt ja uhkatekijät

Uhanalaisuusluokan lisäksi punaisessa listassa on kerrottu kunkin lajin osalta sen elinympäristöt, uhanalaisuuden syyt ja uhkatekijät. Ensijainen elinympäristö tai uhkatekijä on esitetty ensimmäisenä. Mikäli lajin luokitus on muuttunut edelliseen arviointiin verrattuna, on ylös kirjattu myös muutokseen johtanut syy: lajin uhanalaisuuden muuttumiseen on saattanut vaikuttaa esimerkiksi lajitiedon lisääntyminen tai arviointikriteereissä tapahtuneet muutokset (ks. kappale 2.3). Pääelinympäristöluokkia ovat metsät, suot, vedet, rannat, kalliot, tunturipaljakat ja perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt. Kukin näistä jakautuu vielä alempiin elinympäristöluokkiin.

2.3 Suomen eliölajiston uhanalaisuuden nykytila

Nykyisellään Suomessa on ainakin 45 000 eliölajia, joista kansallisessa arvioinnissa oli mukana liki 21 400 lajia. Arvioituista lajeista noin joka kymmenes laji on uhanalainen (2 247 lajia), kun punaisella listalla niitä on yhteensä 4 960. Edelliseen arviointiin (2001) verrattuna arvioitujen lajien määrä on kasvanut useammalla tuhannella, mutta uhanalaisten lajien suhteellinen osuus arvioitujen lajien kokonaismäärästä on pysynyt samana: vuonna 2001 uhanalaisuusarviointi pystyttiin teke-

mään noin 15 000:en lajin osalta, joista uhanalaisiksi katsottiin noin 10 % (1 505 lajia). Vaikka arvioitujen lajien määrä on kasvanut merkittävästi, on yli puolet Suomen lajistosta edelleen arvioinnin ulkopuolella.

Miksi arvioitujen lajien määrä sitten on kasvanut? Syynä tähän on muun muassa lajitiedon lisääntyminen. Uutta tietoa on syntynyt esimerkiksi erilaisten tutkimusohjelmien, kuten Puutteellisesti tunnettujen ja uhanalaisten metsälajien tutkimusohjelman (PUTTE) ja Monimuotoisuuden tutkimusohjelman (MOSSE), ansiosta. Joidenkin jo arvioitujen lajien osalta tietoja lajien ekologiasta on saatu syvennettyä, mutta arviointiin on pystytty sisällyttää myös kokonaan uusia eliöryhmiä. Esimerkiksi koko sääsket-eliöryhmästä ainoastaan kaksi lajia on arvioitu edellisissä uhanalaisuusarvioinneissa, kun nyt niitä arvioitiin peräti 1 707.

Arvioitujen lajien määrän kasvun lisäksi muutoksia on tapahtunut paljon myös jo edellisessä arvioinnissa mukana olleiden lajien luokituksissa. Tämä on seurausta paitsi todellisista muutoksista jonkin lajin Suomen kannassa, myös esimerkiksi IUCN:n kriteereissä tapahtuneista muutoksista, muuttuneesta tulkinnasta tai muutoksista lajien taksonomiassa.

Verrattuna vuoden 2001 arviointiin Suomen lajiston uhanalaistuminen on hidastunut metsissä ja perinneympäristöissä ja muissa ihmisen muuttamissa ympäristöissä. Näissä pääelinympäristöluokissa elää kuitenkin valtaosa uhanalaisista lajeista (metsät: noin 36 %; perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt: noin 23 %). Muissa elinympäristöissä (suot, vedet, rannat, kalliot ja tunturipaljakat) lajiston uhanalaistuminen on kiihtynyt.

3 ESPOOSSA TAVATUT KANSALLISEN PUNAISEN LISTAN LAJIT

3.1 Muutokset Espoon lajistossa

Espoon uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien luettelo ilmestyi vuonna 2001 (Heikkinen 2001) ja sen ensimmäinen päivitys vuonna 2004 (Lehtosalo 2004). Päivityksen jälkeen tietoja oli yhteensä 174 Espoon alueella tavatusta uhanalaisesta ja silmälläpidettävästä lajista. Näistä lähes kolmannes (54 lajia) poistui kansalliselta punaiselta listalta uuden, vuoden 2010, arvioinnin myötä, eli ne ovat nykyään elinvoimaisia (LC).

Tässä järjestyksessään toisessa päivityksessä tietoja on saatu kerätyksi yli 230:stä uudesta punaisen listan lajista tai aikaisemmin Espoon listalta puuttuneesta lajista, mikä nostaa Espoossa tavattavien kansallisen punaisen listan lajien määrän 357:ään. Näistä hieman yli kolmannes on uhanalaisia (124 lajia) (taulukko 1, kuva 2). Lukuihin ei ole laskettu Espoossa tavattuja istutusperäisiä lajeja (mm. harjus) tai tulokkaita (mm. lehtonata) ynnä muita sellaisia. Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien lisäksi mukana ovat nyt myös ne puutteellisesti tunnetut lajit, joista on saatu kerättyä havaintotietoja Espoon alueelta. Havaintoja on otettu mukaan pääsääntöisesti vuodesta 1980 lähtien, lukuun ottamatta lintuja, joiden osalta käytettiin vuosien 2006–2011 havaintotietoja. Espoon lista saattaa sisältää sellaisia lajeja, joiden esiintymät täällä eivät ole pysyviä tai ne ovat jo ehtineet kadota.

Liki kolmannes Espoossa tavatuista punaisen listan lajeista on perhosia (32 %). Seuraaviksi suurimmat ryhmät ovat kovakuoriaiset (14 %) ja linnut (12 %). Tärkeimpiä elinympäristöjä ovat metsät, perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt sekä vedet. Metsissä viihtyy ensi-

jaisesti liki puolet Espoossa tavatusta punaisen listan lajistosta. Ensisijaisesti perinneympäristöjen ja muiden ihmisten muuttamien ympäristöjen lajeja on hieman yli viidennes ja vesistöjen lajeja noin 13 %. Yleisimmät kansallisella tasolla lajeja uhkaavat tekijät ovat erilaiset metsissä tapahtuvat muutokset (mm. metsien hoitotoimet, lahoppuun ja vanhojen metsien väheneminen, puulajisuh- teiden muutokset jne.), jotka uhkaavat ensisijaisesti yli kolmennesta lajeista. Lajeja uhkaa myös muun muassa avoimien alueiden, kuten niittyjen, umpeenkasvu ja rakentaminen.

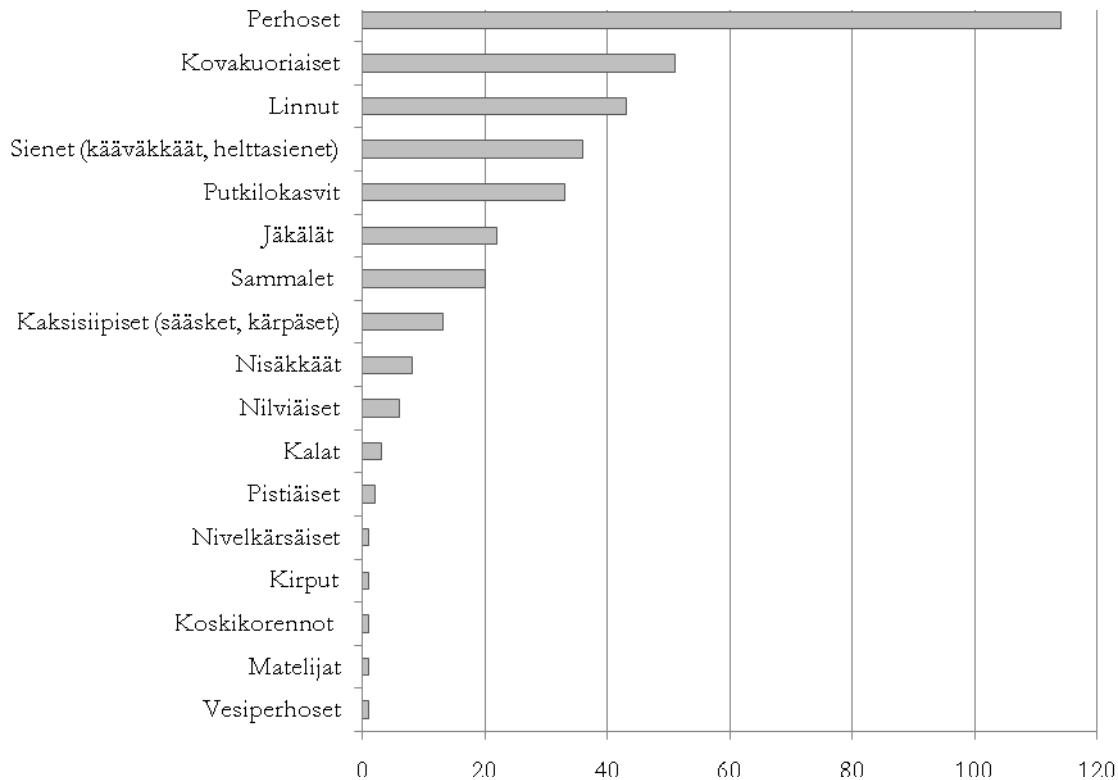
Taulukko 1. Espoon uhanalaiset (VU, EN, CR), silmälläpidettävät (NT) ja puutteellisesti tunnetut (DD) lajit uhan- alaisuusluokittain. Mukana ei ole istutusperäisiä lajeja tai tarhakarkulaisia yms.

Eliöryhmä	DD	NT	VU	EN	CR	Yhteensä
perhoset	1	78	22	12	1	114
kovakuoriaiset	.	34	14	3	.	51
linnut	.	23	17	3	.	43
sienet (kääväkkäät, helttasienet)	1	29	5	2	.	37
putkilokasvit	1	24	6	2	.	33
jäkälät	.	16	5	.	1	22
sammalet	.	8	7	3	2	20
kaksisiipiset (sääsket, kärpäset)	.	6	6	1	.	13
nisäkkäät	.	3	5	.	.	8
nilviäiset	.	5	1	.	.	6
kalat	.	1	.	1	1	3
pistiäiset	.	1	1	.	.	2
vesiperhoset	.	.	1	.	.	1
matelijat	.	1	.	.	.	1
koskikorennot	.	.	1	.	.	1
kirput	.	.	1	.	.	1
nivelkärsäiset	.	1	.	.	.	1
Yhteensä	3	230	92	27	5	357

Punaisen listan lajien määrän kasvuun Espoossa vaikuttavat lajien uhanalaisuusluokissa tapahtu- neiden muutosten ja arvioitujen lajien määrän kasvun lisäksi tiedon saatavuuden parantuminen. Harrastajien ja tutkijoiden luovuttamien havaintojen lisäksi merkittävä osa tiedoista on saatu kau- pungin teettämistä luontoselvityksistä ja erilaisista tietokannoista, kuten Luonnontieteellisen Kes- kuseon palvelimella toimivasta *Hyönteistietokannasta*, Putkilokasvitietokanta *Kastikasta* ja Ha- vaintotietokanta *Hatikasta*. Lisäksi käytössä oli osa Suomen ympäristökeskuksen *Eliölajit- tietokannan* havaintotietoja ja Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen, Tringa ry:n, *Tiira- lintutietopalveluun* tallennettuja havaintoja. Tietokantojen käytön haittapuolena on kuitenkin tiedon luotettavuus: osa havainnoista on tarkastamattomia, joten lähdeaineistossa saattaa siten esiintyä myös virheellistä tietoa.

Vaikka havaintotietoa uusista lajeista on kertynyt paljon, esiintyy Espoon alueella varmasti vielä tähän julkaisuun sisältymättömiä uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai puutteellisesti tunnettuja lajeja. Lisäksi kansallisen uhanalaisuusarvioinnin yhteydessä on myös tarkasteltu joidenkin eliöryhmien uhanalaisuutta alueellisella tasolla (kasvillisuusvyöhykkeittäin), mutta näitä tietoja ei ole vielä kai- kilta osin päivitetty. Tämä julkaisu ei sisällä alueellisesti uhanalaisia lajeja. Lisätietoja alueellisesti uhanalaisista lajeista löytyy ympäristöhallinnon verkkosivustolta:

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=8801&lan=fi>

Kuva 2. Espoon uhanalaisten, silmälläpidettävien ja puutteellisesti tunnettujen lajien määrä elioryhmittäin (myös alalajit ja muodot). Mukaan ei ole laskettu Espoossa tavattuja istutusperäisiä lajeja tai tarhakarkulaisia yms.

3.2 Espoon lajistosta esitetyt tiedot

Espoossa tavattujen uhanalaisten, silmälläpidettävien ja puutteellisesti tunnettujen lajien tiedot on esitetty elioryhmittäin kansallisessa punaisessa kirjassa käytetyn jaottelun mukaisesti. Jokaista elioryhmää kuvaavan osion alussa on lyhyt johdanto, jossa on kerrottu kyseinen elioryhmän osalta Suomessa tavattujen lajien määrä, arvioitujen lajien määrä ja punaisen kirjan lajien osuus arvioitujen lajien kokonaismäärästä.

Kustakin Espoon alueella tavatusta lajista on esitetty lajinimen lisäksi nykyinen kansalliseen arviointiin perustuva luokka: DD, NT, VU, EN tai CR. Mikäli laji on aikaisemmin ollut mukana kansallisessa arvioinnissa, on sen vanha luokitus merkitty sulkeisiin voimassa olevan luokituksen perään. Vuoden 2001 Espoon uhanalaiset ja silmälläpidettävät eläimet ja kasvit -julkaisussa ja sen ensimmäisessä päivityksessä (2004) esiintyneet lajit on merkitty tähdellä (*). Tiukkaa suojelua edellyttävät EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajit tunnustaa lyhenteestä EU4. Luonnonsuojeluasetuksen erityisesti suojeltavat lajit on puolestaan merkitty lyhenteellä (ES). Erityisesti suojeltavat lajit valitaan uhanalaisten lajien joukosta ja niiden häviämishuonokaa pidetään ilmeisenä. Luonnonsuojelulaissa kielletään erityisesti suojeltavien lajien säilymisen kannalta merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen. Asetus on kuitenkin uudistumassa lähitulevaisuudessa, joten sitä myötä tapahtunee joitain muutoksia myös erityisesti suojeltavien lajien luettelossa.

Espoon listassa on mukana on myös joitakin kansallisessa arvioinnissa mukana olleita lajeja alempia taksoneita (alalajeja, merkitty subsp. tai ssp.) ja muotoja (esimerkiksi taimenen sisävesimuodot ja merivaelliset muodot). Kaikilla lajeilla ei ole ruotsin- tai suomenkielistä nimeä. Nimistö on Punaisen kirjan mukainen (Rassi ym. 2010).

Lajeista on myös kirjattu niiden elinympäristö-, uhkatekijä- ja esiintymistiedot. Lajien uhanalaisuuden syytä ei ole mainittu erikseen, sillä uhanalaisuuden syyt ja uhkatekijät ovat monen lajin kohdalla samoja. Elinympäristö- ja uhkatekijätiedot ovat pääosin kansallisen Punaisen kirjan mukaisia (Rassi ym. 2010), lukuun ottamatta kääväkkäitä, joiden osalta oli saatavissa Punaisen kirjan tietoja täsmäntäviä, paikallisen tason elinympäristö- ja uhkatekijätietoja.

Kansallisessa lajien luokituksessa on mukana ekologiaaltaan hyvin eriasteisesti tunnettuja lajiryhmiä, minkä seurauksena siinä käytetyt elinympäristö- ja uhkatekijätiedot ovat vain karkeita luokituksia. Lajien täsmällinen elinympäristö on yleensä käytännössä selvästi tiukemmin rajautunut. Huomion arvoista on myös se, ettei kaikkia Punaisen kirjan elinympäristöjä tavata Espoossa tai että lajit eivät aina esiinny täällä kaikissa Punaisessa kirjassa kuvatuissa elinympäristöissä. Lajeja voidaan tavata muista kuin Punaisen kirjan mukaisista elinympäristöistä: esimerkiksi vaarantuneen puropisarsukeltajan elinympäristöksi on Punaisessa kirjassa ilmoitettu rehevät järvet ja lammet, vaikka laji esiintyy toisinaan myös joissa, mistä on tehty myös Espoon havainto.

Kohdassa ”*esiintyminen*” on kirjattuna kunkin lajin havaintopaikat Espoossa. Mahdolliset havainto- tai lajin elintapa- ja tarkentavat tiedot on esitetty myös tässä yhteydessä alleiviivattujen havaintopaikkojen jälkeen. Mikäli lajista on ollut jotain erityistä sanottavaa, on se kirjattu kohtaan ”*muuta*”. Lisäksi perhososio sisältää tietoja joidenkin lajien ravintokasveista.

3.3 Esimerkkejä joistakin lajimäärässä mitattuna merkittävistä alueista

Alla on listattu muutamia esimerkkejä lajimäärässä mitattuna merkittävistä paikoista Espoossa. Esimerkiksi Espoonlahden lehtoja, perinenniittyjä ja merenrantaa käsittävältä suojelualueelta, Fiskarsinmäeltä, on tavattu liki kolmekymmentä punaisen listan lajia, joista valtaosa on perhosia. On kuitenkin syytä huomioda, että osaa alueista/lajeista on tutkittu enemmän kuin toisia alueita/lajeja. Esitetyt esimerkkialueet ovat myös hyvin erikokoisia, eivätkä niiden lajimäärät ole siten keskenään vertailukelpoisia. Lisäksi Espoon alueella on useita muitakin lajistoltaan monipuolisia alueita, joita tässä yhteydessä ei ole mainittu.

- *Fiskarsinmäki*, 29 lajia (putkilokasvit, sammaleet, kääväkkäät, jäkälät, perhoset, kovakuoriaiset):
 - isomeriluikka (DD), katkokynsisammal (EN), turkkiorakas (NT), harmaanokijäkälä (NT), härmähuhmarjäkälä (NT), viherneulajäkälä (NT), aaltoritariyökkönen (NT), jänösiilikäs (NT), kakskulmamittari (NT), keltasiilikäs (NT), kivimittari (NT), lehmspikkumittari (VU), nuolimittari (NT), pensasmittari (NT), pilkkuraitayökkönen (VU), punapetoyökkönen (NT), pyöröneilikkayökkönen (NT), rantapikkumittari (VU), silkkivillaselkä (NT), suomenlehtovähämittari (VU), tulimittari (NT), aarniseppä (EN), karikesirkiäinen (VU), kirjonorkkokärsäkäs (VU), lehtoliskokuntikas (NT), niinijäärä (NT), ontosalasyöjä (NT), *Quedius puncticollis* (VU) ja rentukkakuoriainen (NT).
- *Kunnarlan Myllyjärvi*, 9 lajia (putkilokasvit):
 - ahokissankäpä (NT), hentosara (NT), jäkki (NT), kartioakankaali (NT), keltotalvikki (NT), keltamatara (VU), ketoneilikka (NT), ketonoidanlukko (NT) ja musta-apila (NT).

- *Luukki/Luukin Pitkäsuo/Pitkäsuon laskupuro*, 21 lajia (helttasienet, sääsket, putkilokasvit, kääväkkäät, nisäkkäät, jäkälät, koskikorennot):
 - tippa(hapra)kääpä (NT), ahokissankäpä (NT), ketoneilikka (NT), suoneidonvaippa (EN), keisarimalikka (NT), kääpiörisakas (NT), seittivahakas (EN), varjovalmuska (NT), krappikääpä (NT), liito-orava (VU), harsosammal (VU), korpiluppo (NT), takkuhankajakälä (VU), kuusenpiilojäkälä (VU), etelänkoipikorri (VU), näkinhitukirsikäs (VU), *Ptychoptera lacustri* (VU), puroliekokirsikäs (EN), salokirsikäs (NT), *Sycorax silacea* (VU) ja ujonorokirsikäs (VU).
- *Matalajärvi*, 15 lajia (putkilokasvit, linnut, kääväkkäät, perhoset, jäkälät, kovakuoriaiset):
 - hentonäkinruoho (EN), hetesara (NT), jousivita (NT), keltamatara (VU), röyhysara (VU), suovalkku (NT), kirjokerikääpä (NT), heinätavi (VU), keltavästäräkki (VU), liejukana (VU), luhtahuitti (VU), pikku-uikku (VU), rastaskerttunen (VU), tukkasotka (VU) ja kannussinisiipi (VU).
- *Nuuksion Myllypuro*, 13 lajia (sammalet, kääväkkäät):
 - haapariippusammal (VU), kantokorvasammal (NT), hento(hapra)kääpä (NT), kantoraippasammal (NT), huopakääpä (NT), keltarihmakääpä (VU), korkkikerroskääpä (NT), kääpäkääpä (NT), lumokääpä (NT), punakarakääpä (NT), rusokantokääpä (NT), valkorihmakääpä (NT), lakkikarakääpä (VU) ja taimen (CR)
- *Nuuksion Romvuori*, 12 lajia (jäkälät, sammalet, nilviäiset):
 - koivunhuhmarjäkä (VU), karstajakälä (NT), turrisammal (NT), kalliokaulussammal (VU), korpikaltiosammal (EN), pohjanpussisammal (VU), vuoripussisammal (NT), etelänraippasammal (VU), lehtokinnassammal (NT), nystysiruetana (VU), piikkikotilo (NT) ja pikkusiemenkotilo (NT).
- *Suomenoja*, 19 lajia (linnut, perhoset, kovakuoriaiset, kärpäset, muurahaiset):
 - heinätavi (VU), liejukana (VU), mustakurkku-uikku (VU), mustaleppälintu (NT), naurulokki (NT), pikku-uikku (VU), punasotka (VU), rastaskerttunen (VU), tukkasotka (VU), ahdepikkumittari (NT), helmihopeatäplä (NT), kannussinisiipi (VU), luhtasukkulakoi (VU), pilkkuruokoyökkönen (NT), kölisysinen (NT), marskiviholainen (NT), aitoristikiihtäjäinen (NT), kirjoantikainen (NT) ja rentukkuoriaainen (NT).
- *Suvisaariston Bergö ja Ramsö*, 9 lajia (putkilokasvit, kääväkkäät, sammalet):
 - isomeriluikka (DD), kartioakankaali (NT), pohjanrypykkä (NT), rusokantokääpä (NT), rustikka (NT), välkkyludekääpä (VU), aihkinahka (NT), kaarnakääpä (NT) ja rakkosammal (NT).
- *Svinö ja Svinösund*, 13 lajia (perhoset)
 - blek rosenvecklare (VU), *Coleophora solitariella* (NT), ahdepikkumittari (NT), hietamittari (NT), isokuultokoisa (EN), kaksikulmamittari (NT), kalvaspikkumittari (NT), kiiltosiilikäs (NT), pikkuritariyökkönen (NT), silkkivillaselkä (NT), sulkanirkko (NT), tummasekoyökkönen (VU) ja vaahterayökkönen (NT).
- *Träskändan puisto (Träskändan luonnonsuojelualue)*, 10 lajia (kääväkkäät, jäkälät, kovakuoriaiset):

- kartanokääpä (NT), koppelokääpä (NT), punakerikääpä (NT), raidankeuhkojäkäla (NT), viherneulajäkälä (NT), aarniseppä (EN), kyrmysepikkä (NT), lehtoliskokuntikas (NT), niinijäärä (NT) ja tammiarpitylppö (NT).

3.4 Espoon uhanalaisten, silmälläpidettävien ja puutteellisesti tunnettujen lajien luettelo

Putkilokasvit

Espoosta on havaintotietoja yhteensä 33 punaisen listan putkilokasvitaksonista (uhanalaiset taksonit 8), kun mukaan ei lasketa Espoon listalla mukana olevia tulokas- ja viljelyperäisiä lajeja, tarhakarkulaisia tai puutarhassa kasvavia lajeja (lehtonata, taponlehti, vuorijalava ja metsäomenapuu).

Suomessa eri putkilokasvitaksonia tunnetaan yhteensä noin 3 550, joista 1 206:en uhanalaisuus on arvioitu. Arvioiduista taksonista noin 28 % (334 taksonia) on punaisella listalla.

Espoon kasvien joukossa on niin metsissä, perinneympäristöissä, soilla, rannoilla kuin vesiympäristöissäkin viihtyviä lajeja. Useat lajit esiintyvät Espoossa vielä monin paikoin. Perinneympäristöissä ja muissa ihmisen muuttamissa ympäristöissä esiintyy ensisijaisesti 14 lajia. Avoimien alueiden sulkeutuminen on ensisijaisen uhkatekijä noin puolelle lajistosta (17 lajia). Jotta perinneympäristöt säilyisivät avoimina, tulisi niitä hoitaa niittämällä ja laiduntamalla.

Havainnot perustuvat valtaosin Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseon Kastikkakasvistotietokantaan tallennettuihin tietoihin, mutta myös Suomen ympäristökeskuksen Eliölajitietokannan havaintoihin. Kastikan kasvien levinneisyystietoja voi selata kaikille avoimessa Kasviatlaksessa (<http://www.luomus.fi/kasviatlak/>).

Ahokirkiruoho, brudgran, brudsporre (*Gymnadenia conopsea* var. *conopsea*) VU (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet niityt, hakamaat ja lehdesniityt, kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, keräily.

Esiintyminen: Nuukio. Kämmeökköihin kuuluva ahokirkiruoho kasvaa Nuuksiossa yhdellä niityllä.

Ahokissankäpälä, kattfot (*Antennaria dioica*) NT (LC)

Elinympäristöt: harjujen kangasmetsät, kallioid, tunturikankaat, kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukcession alkuvaiheiden väheneminen, kemialliset haittavaikutukset, rakentaminen, kuluminen.

Esiintyminen: Nuukio (useita havaintoja mm. Siikajärvi), Ruuhijärvi, Takkula (Saarijärvi, Tuhkuri), Luukki, Espoon keskus–Muurala–Mikkela, Soukka, Lappmossen, Kauklahti ja Kunnarla (Myllyjärvi).

Hentonäkinruoho, spädnajas (*Najas tenuissima*) EN (EN)* EU4 (ES)

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet, Itämeri.

Uhkatekijät: kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen, kilpailu.

Esiintyminen: Matalajärvi.

Hentosara, spädstarr (*Carex disperma*) NT (LC)

Elinympäristöt: korvet, lähteiköt, purot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Oittaa (Isosuo), Hanikka, Velskolan Pitkäjärvi (Pääskyslahti) ja Kunnarla (Myllyjärvi). Oittaaan Isosuolla laji kasvaa niukkanana puronvarsikorvessa.

Hetesara, brunstarr (*Carex acutiformis*) NT (LC)

Elinympäristöt: lähteiköt, purot, rehevät korvet, ojat ja muut kaivannot.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Velskola (Urja) ja Matalajärvi.

Hirvenkello, skogsklocka (*Campanula cervicaria*) VU (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet niityt; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; hakamaat ja lehdesniityt; kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, kemialliset haittavaikutukset, vieraiden lajien aiheuttamat uhat, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuukio (Purola, Nuukionpää, Sahajärvi, Heinäslampi, Rajala), Latokasti ja Mynttilä.

Huhtakurjenpolvi, svedjenäva (*Geranium bohemicum*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kangasmetsien metsäpaloalueet ja muut luontaisen sukkession alkuvaiheen metsät; puistot, pihamaat ja puutarhat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen.

Esiintyminen: Hankalahti, Koivula, Takkula (Saarijärvi), Högnäs ja Gumböle.

Isomeriluikka, agnsäv (*Eleocharis uniglumis* var. *vestergrenii*) DD (DD)

Elinympäristöt: Itämeren rannat.

Uhkatekijät: -

Esiintyminen: Soukanniemi, Hanikka (Mataskärsviken), Fiskarsinmäki, Iso-Vasikkasaari, Haukilahti (Mellsten), Westend (Bredviken), Tarvaspää, Suvisaaristo (Bergö, Furuholm, Ramsö), Rövargrundet, Rövaren ja Gåsgrund.

Jouhivita, styvnate (*Potamogeton rutilus*) NT (NT)*

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Matalajärvi.

Jäkki, stagg (*Nardus stricta*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet niityt, järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat, tunturikosteikot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Nuukio (Hynkänlampi, Karjakaivo), Kattilajärvi, Sorvalampi, Jänisniemi-Haaralahti, Luukki (Halkolampi), Tremanskärr-Kurkijärvi, Kunnarla (Myllyjärvi), Haukilahti (Mellsten), Brobacka, Häklabergen-Storkärr-Slätberget, Hjortronmossen, Hanikka (Mataskärsviken), Ävällan ympäristö, Soukka ja Oittaa (Ryssänniittu).

Kaislasara, älvstarr (*Carex rhynchophysa*) NT (LC)

Elinympäristöt: korvet, lähteiköt, järven- ja joen rannat, ojat ja muut kaivannot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ojitus- ja turpeenotto.

Esiintyminen: Tremanskärr–Kurkijärvi, Metsämaa (Rinkelikorpi) ja Niipperi (Myllypuro).

Kartioakankaali, blåsuga (*Ajuga pyramidalis*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet niityt, hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Ristimäki, Mullkärret, Espoon keskus (Kannusillanmäki), Espoon keskus–Muurala–Mikkela, Hanikka, Tremanskärr–Kurkijärvi, Kunnarla (Myllyjärvi), Lappmossen, Ala-Soukka, Soukanniemi, Suvisaaristo (Moisö, Ramsö, Bergö, Lilla Bodö, Mankholm), Takkula (Saarijärvi, Tuhkuri), Kauklahti, Åvallen ympäristö, Leppävaaran kartano ja Perinki. Ristimäen havainto on tehty pellon ketomaiselta reunukselta ja Mullkärretin havainto Pirttimäeltä Oittalle kulkevan ulkoilupolun pientareelta.

Kellotalvikki, klockpyrola (*Pyrola media*) NT (LC)

Elinympäristöt: kangasmetsät, harjujen kangasmetsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Nuukio (Ruuhijärvi, Haukkalampi, Mustalampi–Rajakallio, Kolmperä–Valkialampi–Hauklampi, Punjo, Karjakaivo, Hynkänlampi, Solvalla, Siikajärvi), Luukki (Halkolampi), Takkula (Saarijärvi, Väärä-Musta), Espoon keskus–Muurala–Mikkela, Ala-Soukka, Igelt-räsk, Sorvalampi, Niipperi, Kunnarla (Myllyjärvi) ja Hakjärvimossen–Sorlampi.

Kelta-apila, gullklöver (*Trifolium aureum*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Oittaa, Kalmari, Ristimäki (Gåskärr), Kunnarla (Nygård), Ala-Soukka, Heinälampi, Uusipelto, Espoon keskus–Muurala–Mikkela, Brobacka, Kauklahti ja Mynttilä. Sekä Oittalla että Kalmarissa laji on tavattu kolmesta paikasta.

Keltamatara, gulmårå (*Galium verum*) VU (VU)*

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; Itämeren hiekkorannat; Itämeren niitty- ja luhtarannat; Itämeren sora-, somerikko- ja kivikkorannat; kalliot; kalkkikalliot ja -louhokset, myös paljas kalkkimaa.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, risteytyminen.

Esiintyminen: Röylän seutu, Westend (Tvijälp), Kunnarla (Myllyjärvi), Oittaa, Espoon keskus–Muurala–Mikkela, Karvasmäki, Kulloo, Vanttila, Glimsinjoki ja Matalajärvi.

Kesämaitiainen, sommarfibbla (*Leontodon hispidus*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot, hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Hista, Brobacka ja Meerlampi.

Ketoneilikka, ängsnejlika (*Dianthus deltoides*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; hakamaat ja lehdesniityt; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Röylän–Pakankylän alueen maatalousympäristö, Kalmari, Luukki, Nuukio, Soukka (Puropuisto), Kauklahti, Kunnarla (Myllyjärvi) ja Järvenperä (Storängen).

Ketonoidanlukko, lāsbräken (*Botrychium lunaria*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; hakamaat ja lehdesniityt; kalkkikalliot ja -louhokset, myös paljas kalkkimaa.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset hättävähäikutukset, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuukio, Kunnarla (Myllyjärvi), Lakisto (Lakiston laitumet), Niipperi (Niipperin pelto), Gumbölenjoki (Koskenmäenpuron alajuoksu), Kulloo, Svartbäckträsketin niitty ja Matalajärven niitty.

Korpinurmikka, storgröe (*Poa remota*) NT (LC)

Elinympäristöt: korvet, lehtometsät, lähteiköt.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Nuukio, Laajalahti (Ruukinranta), Niipperi (Myllypuro) ja Pyykorpi. Pyykorvessa laji on tavattu Pyykorven ojan varren lähteiköstä.

Lehtonata, långsvingel (*Festuca gigantea*) EN (EN)* (ES)

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät, lähteiköt.

Uhkatekijät: rakentaminen, kuluminen, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Träskändan puisto.

Muuta: tulokaslaji.

Metsäomenapuu, vildapel (*Malus sylvestris*) VU (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät, hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, avoimien alueiden sulkeutuminen, risteytyminen.

Esiintyminen: Leppävaara.

Muuta: laji ei esiinny Espoossa luonnonvaraisena.

Musta-apila, brunklöver (*Trifolium spadiceum*) NT (NT)*

Elinympäristöt: tuoreet niityt; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuukio (Meerlampi), Röylä (Maarinpuro), Tovkulla, Kaukola, Kalmari, Karhusuo, Espoon keskus–Muurala–Mikkälä ja Kunnarla (Myllyjärvi). Sekä Tovkullasta että Kalmarista laji on tavattu kahdelta paikalta.

Niittyluhtalitukka, ängsbräsma (*Cardamine pratensis* subsp. *pratensis*) NT (DD)

Elinympäristöt: tuoreet niityt; kosteat niityt, ojanpientareet; rannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Nuukio, Oittaa, Espoon keskus–Muurala–Mikkälä ja Laaksolahti (Kuttulammenpuisto).

Ojakaali, rödlänke (*Lythrum portula*) VU (NT)

Elinympäristöt: ojat ja muut kaivannot, järvien ja jokien avoimet tulvarannat, rehevät järvet ja lammet, lampareet ja allikot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Ristimäki (Gåskärr) ja Lahnus. Ristimäessä laji on kasvanut pellon valtaojassa.

Papelorikko, mandelblomma (*Saxifraga granulata*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot, hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Lilla Bodö.

Pikkukihokki, liten daggört (*Drosera intermedia*) VU (NT)*

Elinympäristöt: rehevät nevat, järvien ja jokien avoimet tulvarannat, letot.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Mankkaa (Turvesuo).

Pikkurantasappi, dvärgarun (*Centaurium pulchellum*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset, ilmastonmuutos.

Esiintyminen: Gåsgrund.

Ruskokaisla, rödsäv (*Blysmus rufus*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat, Itämeren avoimet tulvarannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Gåsgrund, Rövargrundet ja Nokkala.

Röyhysara, tagelstarr (*Carex appropinquata*) VU (VU)*

Elinympäristöt: letot, lähteiköt, järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Matalajärvi.

Sarjatalvikki, ryl (*Chimaphila umbellata*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät, harjujen kangasmetsät.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Rastasmäki. Lajista on havainto Rastasmäestä vuodelta 1980.

Suoneidonvaippa, kärrknipprot (*Epipactis palustris*) EN (VU)* (ES)

Elinympäristöt: letot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Luukki.

Suovalkku, myggblomster (*Hammarbya paludosa*) NT (LC)

Elinympäristöt: nevat, letot.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Nuukio, Mullkärret, Matalajärvi ja Pentalanjärvi. Kasvi on esiintynyt Mullkärrettillä ainakin vielä 1980-luvulla. Myös Pentalanjärven havainto on 1980-luvulta. Matalajärvellä kasvia on tavattu ainakin vielä 1990-luvulla.

Taponlehti, hasselört (*Asarum europaeum*) NT (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät, kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Nuukio, Niittysaari, Westend ja Gumböle.

Muuta: tarhakarkulainen.

Tylppähammaspoimulehti, stubbdaggekåpa (*Alchemilla samuelssonii*) NT (NT)

Elinympäristöt: hakamaat ja lehdesniitty; kosteat niityt, ojanpientareet; lähteiköt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, ojitus ja turpeenotto, metsien uudistaminen ja hoitotoimet, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Pirttimäki ja Espoon keskus–Muurala–Mikkela.

Vankkasara, jättestarr (*Carex riparia*) NT (NT)*

Elinympäristöt: korvet, purot, järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat, kosteat lehtometsät, ojat ja muut kaivannot, Itämeren niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: Oittaaanjoen luonnonsuojelualue. Laji on tavattu joen rannalta.

Vienansara, finnstarr (*Carex atherodes*) NT (NT)*

Elinympäristöt: rehevät korvet; kosteat lehtometsät; purot; lähteiköt; ojat ja muut kaivannot; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Nuukio (Maulanniittu).

Vuorijalava, alm (*Ulmus glabra*) VU (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; kosteat lehtometsät; kalkkikalliot ja -louhokset, myös paljas kalkkimaa.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, rakentaminen, vieraiden lajien aiheuttamat tuhot, ilmastonmuutos.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki, Kivenlahti, Kunnarla (Myllyjärvi), Leppävaara, Espoon keskus–Muurala–Mikkela, Karhusuo ja Otaniemi.

Muuta: laji on viljelyperäinen.

Sammalet

Sammalet kuuluvat putkilokasvien ohella versokasveihin. Niiden kolme kehityslinjaa ovat lehtisammalet, maksasammalet ja sarvisammalet. Suomessa lajeja tunnetaan 892. Mukaan kansalliseen uhanalaisten lajien tarkasteluun otettiin kuitenkin myös joitakin alalajeja, joten arvioitavien taksonien määrä nousi 896:een. Arvioiduista taksoneista 40,6 % on punaisen listan lajeja (364 lajia).

Espoossa uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lajeja tavataan yhteensä 20 (uhanalaisia lajeja 12), joista kahdeksan on lehtisammalia ja 12 maksasammalia. Lehtisammaliin kuuluu myös kaksi äärimmäisen uhanalaista (CR) lajia, jouhisammal ja lahokaviosammal, joista jouhisammal on ainoa nykyään tunnettu esiintymä Suomessa sijaitsee Nuuksion Haukkalammella. Lahokaviosammal on Suvisääristön esiintymä saattaa sen sijaan olla jo kadonnut.

Espoossa esiintyvien uhanalaisten ja silmälläpidettävien sammalien elinympäristöt vaihtelevat aina metsistä ja varjoisista kallioista vesiympäristöihin, rantoihin, soihin sekä perinnebiotooppeihin. Lajeihin kohdistuvia uhkia ovat muun muassa metsissä tapahtuvat muutokset, kemialliset haittavaikutukset, kaivannaistoiminta, ojitus- ja turpeenotto, sekä rakentaminen. Suurin osa lajeista esiintyy Nuuksion alueella, joista Romvuorella on tavattu seitsemää lajia.

Lehtisammalet

Haapariippusammal, aspfjädermossa (*Neckera pennata*) VU (VU)*

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat lehtometsät, muut varjoisat kalliot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, metsien puulajisuhteiden muutokset, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Luukki (Mustlampi), Nuuksio (Myllypuro), Järvenperä, Nupuri (Skrattkärr), Oittaa ja Keskuspuisto.

Jouhisammal, skuggmossa (*Dicranodontium denudatum*) CR (EN)* (ES)

Elinympäristöt: muut varjoisat kalliot, metsät, vanhat kangasmetsät.

Uhkatekijät: satunnaistekijät, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Nuuksion kansallispuisto (Haukkalampi).

Muuta: laji on tavattu Suomessa Helsingistä, Vantaalta ja Espoosta. Helsingin esiintymän epäillään tuhoutuneen, ja Vantaalta lajia ei ole enää löydetty. Ainoa nykyään tunnettu esiintymä on Nuuksion kansallispuistossa, Haukkalammella, jossa jouhisammal on kasvanut valuvetisen ja varjoisen kallioseinämän tyvellä.

Katkokynsisammal, barkkvastmossa (*Dicranum viride*) EN (EN)* (ES)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: satunnaistekijät, metsien puulajisuhteiden muutokset, rakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Korpihohtosammal, platt spretmossa (*Herzogiella turfacea*) VU (VU)

Elinympäristöt: rehevät korvet, vanhat kosteat lehtometsät, järvien ja jokien rantametsät ja tulvametsät, purot, muut varjoisat kalliot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahoppuun väheneminen, rakentaminen, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Oittaa (Isosuo). Laji on tavattu suon eteläosan korvesta, jossa se kasvoi niukkana yhdellä lahoppuulla.

Lahokaviosammal, grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*) CR (EN)* (ES)

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: satunnaistekijät, lahoppuun väheneminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, suuret kannan vaihtelut.

Esiintyminen: Suvisaaristo.

Muuta: Suvisaariston esiintymä saattaa olla kadonnut.

Lepikkolaakasammal, alsidenmossa (*Plagiothecium latebricola*) NT (VU)

Elinympäristöt: rehevät korvet, vanhat kosteat lehtometsät, kosteat lehtometsät, järvien ja jokien sekä Itämeren rantametsät ja tulvametsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, rakentaminen, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Oittaaanjoen luonnonsuojelualue, Bodomjärvi ja Pirttimäki. Oittaaanjoen luonnonsuojelualueella laji on kasvanut joen rannalla. Laji on tavattu myös Bodominjärven rantametsän kosteasta lehtolaikusta ja Pirttimäestä Ryssänniitunojan sivupuron varren saniaislehdestä, mättään reunalta. Pirttimäen esiintymä on Natura 2000 alueella.

Rannikkorahkasammal, mellanvitmossa (*Sphagnum affine*) EN (VU)*

Elinympäristöt: nevat, järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat, rehevät korvet, rehevät rämeet.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Nuukio (Ruuhijärvi). Laji on tavattu Ruuhijärven rantatörmältä ja järven läheisellä suolta.

Turrissammal, vridmossa (*Oxystegus tenuirostris*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät, hakamaat ja lehdesniityt, järven- ja joenrannat, purot, muut varjoiset kalliot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Nuukio (Romvuori). Laji on löydetty Romvuoren kupeesta, Kolmoislampien lehtopurolaaksosta.

Maksasammalet

Harsosammal, dunmossa (*Trichocolea tomentella*) VU (VU)*

Elinympäristöt: lähteiköt, korvet, purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, ojitus ja turpeenotto, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuukio (Nuuksionpää) ja Luukki (Pitkäsuu). Nuuksionpäässä laji on kasvanut lähteikössä ja Pitkäsuolla puronvarressa.

Kalliokaulussammal, höstöronmossa (*Jamesoniella autumnalis*) VU (VU)*

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat korvet, vanhat lehtometsät, muut varjoiset kalliot.

Uhkatekijät: satunnaistekijät, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahoppuun väheneminen, kairannaistoiminta, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuukio (Nuuksionpää, Romvuori). Lajin Nuuksion esiintymät ovat tuoreissa ja lehtomaisissa kangasmetsissä ja tiheäpuustoisilla soilla.

Kalliopunossammal, stenporella (*Porella cordaeana*) VU (VU)

Elinympäristöt: purot, kosket, muut varjoiset kalliot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vesirakentaminen, ojitus ja turpeenotto, rakentaminen, kemialliset haittavaikutukset, kaivannaistoiminta.

Esiintyminen: Glimsinjoki. Glimsinjoen esiintymä on poikkeuksellisen runsas.

Korpikaltiosammal, liten mäntandsmossa (*Harpanthus scutatus*) EN (VU)*

Elinympäristöt: vanhat korvet, vanhat kangas- ja lehtometsät, vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, purot, muut varjoiset kalliot.

Uhkatekijät: satunnaistekijät, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Nuukio (Romvuori) ja Metsämaa. 1990-luvulla laji löydettiin viideltä paikalta Nuukion kansallispuistosta.

Pohjanpussisammal, trubbrostmossa (*Marsupella sphacelata*) VU (VU)*

Elinympäristöt: purot, järvien ja jokien kalliorannat, kosket, muut varjoiset kalliot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, kaivannaistoiminta.

Esiintyminen: Nuukio (Haukkalampi, Romvuori). Nuukion havainnot on tehty purojen koskeilta purokiviltä, hieman vesirajan yläpuolelta.

Pikkusahasammal, liten revmossa (*Bazzania tricrenata*) NT (NT)

Elinympäristöt: muut varjoiset kalliot; varjoiset kalliorotkot, rotkolaaksot ja kurut; vanhat kangasmetsät, purot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, kaivannaistoiminta, rakentaminen.

Esiintyminen: Oittaa (Ryssänniitun seutu). Laji kasvaa karun kallionseinämän valuvetisellä pinnalla.

Vuoripussisammal, gles rostmossa (*Marsupella sparsifolia*) NT (VU)*

Elinympäristöt: muut varjoiset kalliot, purot, metsät, järvien ja jokien kalliorannat, tunturikoskeikot.

Uhkatekijät: kaivannaistoiminta, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Nuukio (Romvuori). Vuoripussisammalta on tavattu Romvuoresta, kostealta, koilliseen suuntautuvalta kalliojyrkänteeltä, missä se on kasvanut runsaana.

Etelänraippasammal, skogstrappmossa (*Anastrophyllum michauxii*) VU (VU)*

Elinympäristöt: muut varjoiset kalliot, vanhat korvet, vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahoppuun väheneminen, kaivannaistoiminta.

Esiintyminen: Nuukio (Romvuori) ja Oittaa (Ryssänniitun, Karhusuo). Romvuoren alueelta lajia on löydetty kolmelta jyrkänteeltä. Lajia on tavattu myös Ryssänniitun länsipuolisen metsäalueen itärinteen kallionseinämältä.

Lehtokinnassammal, klippskapania (*Scapania nemorea*) NT (NT)*

Elinympäristöt: muut varjoiset kalliot, purot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, rakentaminen, kaivannaistoiminta, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Nuukio (Urja, Ruuhijärvi, Romvuori, Kolmoislammit, Suolaakso), Kalmari (Ryssänniittu) ja Nupuri (Ryssänkallio). Lajin voi tavata Nuuksiosta kosteilta pohjoiseen-itään suuntauneilta kallioseinämiltä. Kalmarissa laji esiintyy Ryssänniitun länsipuolisella kalliolla ja Isonsuon laskupuron varren purokivellä.

Kantokorvasammal, rörsvepemossa (*Jungermannia leiantha*) NT (NT)*

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat korvet, vanhat kangasmetsät, purot, järven- ja joenrannat.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen, ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Nuukio (Myllypuro, Kolmoislammit). Lajin kasvupaikat Nuuksiossa ovat lähinnä purojen tuntumassa.

Kantoraippasammal, vedtrappmossa (*Anastrophyllum hellerianum*) NT (NT)*

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat kangasmetsät, vanhat korvet.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahoppuun väheneminen, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Nuukio (Myllypuro, Urja, Pöksynhaara). Lajia on tavattu Nuuksion varjoisista kangasmetsistä.

Rakkosammal, långfliksmossa (*Nowellia curvifolia*) NT (NT)*

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat kangasmetsät, vanhat korvet, vanhat rämeet.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, ojitus ja turpeenotto, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Suvisaaristo (Ramsösundin luonnonsuojelualue).

Helttasienet

Helttasienet ja tatit (lakkisienet) muodostavat kansallisessa punaisessa kirjassa yhden arvioiduista ryhmistä. Suomessa tunnetaan yhteensä 1 821 helttasieniin tai tatteihin kuuluvaa lajia, joista arvioidiin yhteensä 1 395 lajia. Arvioiduista lajeista punaisella listalla on 243 lajia (17,4 %). Espoossa on havaintoja yhdeksästä (9) punaisen listan helttasienilajista, joista neljä (4) on uhanalaisia.

Punaisen kirjan mukaisia uhkatekijöitä lajeille ovat metsänhoidolliset toimenpiteet, metsissä ja peltomailla tapahtuvat muutokset, kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen, avoimien alueiden sulkeutuminen sekä ojitus ja turpeenotto. Ensisijaisia elinympäristöjä ovat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, lehdot sekä perinneympäristöt. Viittä lajeista on tavattu Espoon Luukista.

Gymnopilus bellulus DD

Elinympäristöt: tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: -.

Esiintyminen: Herukkapuro.

Hepokaulussieni (*Stropharia dorsipora*) EN (CR) (ES)

Elinympäristöt: hakamaat ja lehdesniityt, tuoreet niityt.

Uhkatekijät: peltomaiden muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Nuuksion kansallispuisto (Högbacka).

Keisarimalikka, kejsarskivling (*Catathelasma imperiale*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Luukki.

Kääpiörisakas, dvärgtråding (*Inocybe petiginosa*) NT (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät, korvet, lähteiköt.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Luukki.

Seittivahakas, slöjvaxskivling (*Hygrophorus purpurascens*) EN (CR)* (ES)

Elinympäristöt: tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, tunturikoivikot.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Luukki.

Muuta: ensimmäinen havainto lajista Suomessa on tehty Espoon Luukista vuonna 1988.

Siilirisakas, piggtråding (*Inocybe hystrix*) NT (NT)*

Elinympäristöt: korvet, kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Luukki (Halkolampi).

Sinityvihiippo, blåtrådshätta (*Mycena cyanorrhiza*) VU (EN) (ES)

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahopuun väheneminen, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Otaniemi.

Vankkahaprakas (*Psathyrella maculata*) VU

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja kuivat lehtometsät, vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahopuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Herukkapuro.

Varjovalmuska (*Tricholoma borgsjoeënsse*) NT

Elinympäristöt: tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Luukki.

Kääväkkäät

Kääväkkäisiin luetaan kuuluvaksi muun muassa käävät, orakkaat ja haarakkaat – myös sienestäjille tutut vahverot ja torvisienet ovat kääväkkäitä. Suomesta tunnetaan yhteensä noin 950 kääväkäs-lajia. Arviointi tehtiin 892:en lajin osalta, joista punaisen listan lajien osuus on 21,4 % (191 lajia).

Monet kääväkkäistä ovat kuolleella puulla eläviä lahottajasieniä, joten lahoppuun määrän ja vanhojen metsien väheneminen ovat uhkana näiden lajien esiintymiselle. Etelä-Suomen talousmetsissä lahoppuuta on keskimäärin vain noin kolme kuutiometriä hehtaarilla, kun esimerkiksi uhanalaisten kääpien esiintymisen raja-arvona etelässä pidetään 20 m³/hehtaarilla. Lahoppuun riittävä määrä ja laatu – kuten eri puulajit, niiden järeydet ja lahoasteet – tulisikin taata metsissä.

Espoon alueelta on havaintoja 28 uhanalaisesta tai silmälläpidettävästä kääväkkästä (uhanalaisia lajeja on kolme). Punaisen kirjan elinympäristöluokituksen mukaan Espoossa esiintyvien kääväkkäiden yleisin elinympäristö ovat erilaiset metsät aina kuivahkoista ja sitä karummista kankaista kosteisiin lehtometsiin ja korpiin. Espoossa tavattavan kääväkkälajiston osalta oli kuitenkin käytettävissä Punaisen kirjan tietoja täsmentäviä, paikallisen tason elinympäristö- ja uhkatekijätietoja, joita hyödynnettiin kansallisten elinympäristö- ja uhkatekijöiden sijaan. Vaikka moni Espoon kääväkkälajeista onkin sitoutunut vain tiettyyn isäntäpuuhun, on listassa myös sellaisia lajeja, jotka hyödyntävät useampia puulajeja. Varsinaisten metsälajien lisäksi joukosta löytyy myös lajeja, joiden nykyiset elinympäristöt sijaitsevat jalopuita kasvavissa puistoissa.

Iso osa käävästä esiintyy Nuuksion alueella: etenkin Myllypuron ympäristöstä on tavattu useita lajeja. Muita lajimäärässä mitattuna merkittäviä alueita ovat muun muassa Kurkijärven ympäristö, Suvisaariston Bergö ja Nuuksion Ketunkorpi.

Aihkinahka (aihkirypykkä), hornvaxskinn (*Crustoderma corneum*) NT (NT)*

Elinympäristöt: mäntylahoppuuta sisältävät karut kangasmetsät ja kalliometsät.

Uhkatekijät: mäntylahoppuun vähäisyys, vanhojen kangas- ja kalliometsien väheneminen.

Esiintyminen: Hakjärvi, Suvisaaristo (Bergön luonnonsuojelualue) ja Sorvalampi–Häkljärven luonnonsuojelualue.

Hento(hapra)käpä, lateritticka (*Postia lateritia*) NT (VU)*

Elinympäristöt: mäntylahoppuuta sisältävät kangasmetsät ja kalliometsät.

Uhkatekijät: mäntylahoppuun vähäisyys, vanhojen kangas- ja kalliometsien väheneminen.

Esiintyminen: Nuuksion kansallispuisto (Myllypuro).

Huopakäpä, luddticka (*Onnia tomentosa*) NT (NT)*

Elinympäristöt: lehtometsät ja rehevät kangasmetsät, joissa esiintyy järeitä kuusia tai mäntyjä. Laji kasvaa maalla.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Nuuksion kansallispuisto (Myllypuro).

Häränkieli, oxtungssvamp (*Fistulina hepatica*) NT (NT)*

Elinympäristöt: järeät tammetsät.

Uhkatekijät: vanhojen tammien vähäisyys.

Esiintyminen: Karakallio.

Kaarnakääpä, gulporig ticka (*Diplomitoporus flavescens*) NT (VU)*

Elinympäristöt: lahpuustoiset kangas- ja kalliometsät, joissa on mäntykeloja tai mäntymaapuita.
Uhkatekijät: mäntylahpuun vähäisyys, vanhojen kangas- ja kalliometsien väheneminen.
Esiintyminen: Näkinmetsä, Suvisaaristo (Bergön luonnonsuojelualue), Sorvalampi–Häkljärven luonnonsuojelualue, Pirttimäen ulkoilualue ja Lakiston Majalampi.

Kartanokääpä, skumticka (*Spongipellis spumea*) NT (VU)

Elinympäristöt: vanhat vaahterat, saarnet ja jalavat.
Uhkatekijät: vanhojen jalopuiden vähäisyys.
Esiintyminen: Träskändan luonnonsuojelualue. Havainto on tehty yhdeltä järeältä vaahteralta, mutta alueella esiintyy tiittävästi kymmeniä puita, jotka voisivat soveltua lajin isänniksi.

Keltarihmakääpä, gul mjukporing (*Anomoloma albolutescens*) VU (EN) (ES)

Elinympäristöt: lahpuustoiset kangas- ja lehtometsät. Laji hyödyntää isäntäpuinaan ensisijaisesti kuusimaapuita, mutta joitakin löytöjä on tehty myös haavalta.
Uhkatekijät: lahpuustoisten metsien vähäisyys.
Esiintyminen: Nuukсион kansallispuisto (Myllypuro). Havainto on tehty kuusimaapuulta.

Kirjokerikääpä, rosenporing (*Ceriporia excelsa*) NT (LC)

Elinympäristöt: lahpuustoiset kangas- ja lehtometsät. Lajin isäntäpuina toimivat pitkälle lahonneet lehtimaapuut.
Uhkatekijät: lehtilahopuiden vähäisyys.
Esiintyminen: Karhusuo, Nuukсион kansallispuisto (Ketunkorpi), Matalajärvi, Holmanpuisto, ja Keskuspuisto. Ketunkorven ja Holmanpuiston havainnot on tehty koivumaapuilta.

Koppelokääpä, korallticka (*Grifola frondosa*) NT (VU)

Elinympäristöt: lajin esiintymispaikat ovat lähinnä puistometsiä. Se on järeiden tammien juuriloinen.
Uhkatekijät: vanhojen tammien vähäisyys.
Esiintyminen: Träskändan luonnonsuojelualue ja Kilon kartano.

Korkkikerroskääpä, gräddticka (*Perenniporia subacida*) NT (NT)*

Elinympäristöt: lahpuustoiset kangas- ja lehtometsät. Laji elää niin havu- kuin lehtimaapuillakin.
Uhkatekijät: lahpuun vähäisyys, lahpuustoisten kangas- ja lehtometsien väheneminen.
Esiintyminen: Nuukσιο (Myllypuro, Histan Kotimäki), Kera, Kurkijärven seutu, Kalajärvenkalliot, Myllyjärvi–Gillermossen, Hanikka, Sorvalampi–Häkljärven luonnonsuojelualue ja Blominmäki.
Muuta: Histan Kotimäen metsä on hakattu muutama vuosi havainnon tekemisen jälkeen.

Korpiludekääpä, ostticka (*Skeletocutis odora*) NT (NT)*

Elinympäristöt: lahpuustoiset kangasmetsät. Lajin kasvupaikat ovat kuusi- ja haapamaapuita.
Uhkatekijät: lahpuun – etenkin haapalahpuun – vähäisyys, lahpuustoisten kangasmetsien väheneminen.
Esiintyminen: Nuukσιο, Kurkijärvi, Käärmesaari ja Uusmäki. Kurkijärven ja Uusmäen havainnot on tehty haavalta. Käärmesaaresta laji on tavattu kuusimaapuulta.

Krappikäätä (Hapalopilus ochraceolateritius) NT

Elinympäristöt: lahpuustoiset kangasmetsät. Laji kasvaa kuusi- tai mäntymaapuilla.

Uhkatekijät: lahpuun vähäisyys, lahpuustoisten kangasmetsien väheneminen.

Esiintyminen: Luukki.

Käpäläkäätä, isabellporing (Anomoporia bombycina) NT (NT)*

Elinympäristö: lahpuustoiset kangasmetsät. Laji kasvaa pitkälle lahonneilla kuusi- ja mäntymaapuilla.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja lahpuiden väheneminen.

Esiintyminen: Nuukio (Myllypuro).

Lakkikarakäätä (Steccherinum pseudozilingianum) VU (DD)

Elinympäristöt: lehto- ja kangasmetsät, joissa esiintyy kuolleita ja lahovikaisia haapoja.

Uhkatekijät: kookkaiden puiden (haapojen) ja haapalahpuun vähäisyys.

Esiintyminen: Nuukion kansallispuisto (Myllypuron seutu). Havainto on tehty haavankäävän lahottamalta lahovikaiselta haavalta.

Lumokäätä, ulltickeporing (Skeletocutis brevispora) NT (VU)

Elinympäristöt: runsalahpuustoiset kangas- ja lehtometsät. Laji kasvaa ruostekäävän (Phellinus ferrugineofuscus) lahottamilla kuusimaapuilla.

Uhkatekijät: vanhojen, runsaasti lahpuuta sisältävien metsien väheneminen.

Esiintyminen: Kurkijärvi ja Nuukion kansallispuisto (Myllypuro, Nuukion Pitkäjärvi, Ketunkorpi).

Mesipillikäätä, honungsticka (Antrodia mellita) NT (VU)

Elinympäristöt: haapa- ja raitalahpuuta sisältävät lehto- ja kangasmetsät.

Uhkatekijät: haapa- ja raitalahpuun vähäisyys.

Esiintyminen: Kurkijärven luonnonsuojelualue. Havainto on tehty haapamaapuulta.

Oranssikäätä (Hapalopilus aurantiacus) NT (LC)

Elinympäristöt: mäntylahpuuta sisältävät kangas- ja kalliometsät. Laji kasvaa lähes yksinomaan mäntymaapuilla, mutta joskus myös metsään jätetyissä hirsissä.

Uhkatekijät: järeän mäntylahpuun vähäisyys.

Esiintyminen: Kurkijärven luonnonsuojelualue.

Pohjanrypykkä, rynkskinn (Phlebia centrifuga) NT (VU)*

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät ja vanhat korvet, joissa on runsaasti kuusilahpuuta. Laji kasvaa lähes yksinomaan kuusimaapuilla.

Uhkatekijät: vanhojen metsien väheneminen, lahpuun väheneminen.

Esiintyminen: Selkäkallio, Suvisaaristo (Bergö, Ramsö) ja Käärmeasaari.

Punakarakäätä, blackticka (Steccherinum collabens) NT (VU)*

Elinympäristöt: runsalahpuustoiset kangas- ja lehtometsät. Laji kasvaa ruostekäävän (Phellinus ferrugineofuscus) lahottamilla kuusimaapuilla.

Uhkatekijät: vanhojen, runsaasti kuusilahpuuta sisältävien metsien väheneminen.

Esiintyminen: Kurkijärvi-Kuukunkorven alue, Maskär-Karhusuo ja Nuukion kansallispuisto (Myllypuro, Ketunkorpi).

Punakerikäöpä, purpurticka (*Ceriporia purpurea*) NT (NT)*

Elinympäristöt: lehtilahopuuta sisältävät lehto- ja kangasmetsät. Laji kasvaa useimmiten raidalla.
Uhkatekijät: lehtilahopuun vähäisyys, metsien puulajisuhteiden muutokset.
Esiintyminen: Nuukio (Vähä Romlampi, Nuuksionpää), Träskändan luonnonsuojelualue ja Velskola.

Pursukäöpä, lappticka (*Amylocystis lapponica*) NT (VU)

Elinympäristöt: runsaasti kuusilahopuuta sisältävät vanhat metsät.
Uhkatekijät: vanhojen metsien väheneminen, lahopuun väheneminen.
Esiintyminen: Hakjärvimossen.
Muuta: kautta aikain lajista on tehty Uudeltamaalta ainoastaan kolme havaintoa.

Rusokantokäöpä, rosenticka (*Fomitopsis rosea*) NT (NT)

Elinympäristöt: lahopuustoiset kangas- ja lehtometsät. Laji kasvaa lähes yksinomaan kuusimaapuilla, mutta sitä on tavattu jonkin verran myös hirsistä ja muista rakenteista.
Uhkatekijät: lahopuun vähäisyys, lahopuustoisten kangas- ja lehtometsien väheneminen.
Esiintyminen: Suvisaaristo (Bergö), Nuukion kansallispuisto (Myllypuro, Takkula, Histan Kotimäki) ja Tremanskärren suojelualueen eteläpuoli. Tremanskärren eteläpuolella laji on tavattu kahdelta isäntäpuulta, joista eteläisempää uhkaa rakentaminen.

Rustikka, narrporing (*Protomerulius caryae*) NT (VU)*

Elinympäristöt: vanhat tuoret ja lehtomaiset kangasmetsät, tuoret ja kuivat lehtometsät.
Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, lahopuun väheneminen, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.
Esiintyminen: eri selvityksissä lajin esiintymiä Espoosta on löydetty noin parikymmentä. Sitä on tavattu muun muassa seuraavilta alueilta: Kuukunkorven alue, Kalajärvenkalliot, Velskola, Isosuo, Hakjärvi, Näkinmetsä, Vitmossen–Teirinsuo–Hirvisuo, Blominmäki–Hirvisuo, Suvisaaristo (Bergö, Ramsö), Maskär–Karhusuo, Nuukion kansallispuisto (Ketunkorpi), Keskuspuisto, Högnäs ja Hirvisuo. Kuukunkorven havainto on tehty paju-/tuomimaapuulta. Kalajärvenkallioiden, Blominmäen–Hirvisuon, Ketunkorven ja Hirvisuon havainnot on tehty koivumaapuulta. Espoon Keskuspuistossa lajista on tähän mennessä kolme havaintoa.
Muuta: Isosuon havainnot rustikasta ovat Hakjärven suojelualueen lähetyviltä, eivätkä Nuukion Pitkjärven länsipuolella sijaitsevalta Isosuolta.

Sitruunakäöpä, citronporing (*Antrodiella citrinella*) NT (VU)

Elinympäristöt: runsaslahopuustoiset kangas- ja lehtometsät. Laji kasvaa lähes yksinomaan järeillä kantokäävän (*Fomitopsis pinicola*) lahottamilla kuusimaapuilla.
Uhkatekijät: vanhojen metsien väheneminen, lahopuun väheneminen.
Esiintyminen: Nuukion kansallispuisto (Ketunkorpi). Havainto on tehty kuusimaapuulta.

Tippa(hapra)käöpä, gropticka (*Postia guttulata*) NT (NT)*

Elinympäristöt: runsaslahopuustoiset kangasmetsät. Laji kasvaa kuolleilla pystykuusilla, kuusimaapuilla ja luonnonkannoilla.
Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kuusilahopuun väheneminen.
Esiintyminen: Luukkaa ja Hakjärvi.

Turkkiorakas, skinntagging (*Dentipellis fragilis*) NT (VU)*

Elinympäristöt: lahopuustoiset lehtometsät. Laji kasvaa useimmiten haapamaapuilla.
Uhkatekijät: lahopuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.
Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Valkorihmakääpä, fransporing (*Anomoloma myceliosum*) NT (VU)

Elinympäristöt: runsalahopuustoiset kangas- ja lehtometsät.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Nuukio (Myllypuro, Siikajärvi, Kuusela, Nuukion Pitkajärvi) ja Kurkijärven seutu.

Välkkyludekääpä, kristalliticka (*Skeletocutis stellae*) VU (VU)*

Elinympäristöt: runsaasti havulahoppuuta sisältävät kangasmetsät. Laji elää kuusi- ja mäntymaapuilla.

Uhkatekijät: vanhojen metsien väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Kvarnby (Ingaksen metsä), Suvisaaristo (Bergö) ja Nuukion kansallispuisto (Takkula). Takkulassa laji on havaittu kuusimaapuulta.

Jäkälät

Jäkälillä tarkoitetaan sienen ja yhteyttävän osakkaan, kuten viherlevän ja/tai sinibakteerin, muodostamaa sekovarrellista eliötä. Suomessa varsinaisia jäkälätaksoneita tunnetaan 1 594, joista arviointi tehtiin yhteensä 1 427:än taksonin osalta. Arvioiduista taksoneista noin 46 % on punaisen listan lajeja (655 taksonia). Edelliseen kansalliseen uhanalaisarviointiin verrattuna Suomessa esiintyvien uhanalaisten jäkälien (VU, EN, CR) määrä on kaksinkertaistunut. Eniten uhanalaisia jäkälää tavataan Etelä-Suomessa, missä myös esiintymien suojeleminen on heikointa. Jotta lajiston tilan huono kehitys saataisiin pysäytettyä, tulisi suojeletoimet keskittää vanhoihin metsiin ja kalkkikallioihin.

Espossa on tavattu yhteensä 22 punaisen listan jäkälätaksonia, joista kuusi (6) on uhanalaisia. Näiden joukosta löytyy myös äärimmäisen uhanalaiseksi (CR) luokiteltu turvetorvijäkälä, jonka ainoa esiintymä Suomessa tunnetaan Mankkaan turvesuolta. Moni lajeista viihtyy vanhoissa metsissä, joten niiden väheneminen – muiden metsissä tapahtuvien muutosten ohella – muodostaa jäkälille merkittävän uhkatekijän.

Haavanhyytelöjäkälä, aspgelélav (*Collema subnigrescens*) VU (VU)*

Elinympäristöt: vanhat kangas- ja lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, kemialliset haittavaikutukset, pyynti.

Esiintyminen: Nuukio (Suonpää) ja Lahnus (Pyykorpi). Suonpäässä laji on kasvanut haavan rungolla. Pyykorvessa laji on tavattu aukkoisesta lehdossa/sekametsässä haavan rungolta.

Muuta: laji on havaittu Suonpäässä ja Pyykorvessa vuonna 1991, mutta vuoden 2009 tarkistuksessa sitä ei löydetty havaintopaikoilta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita välttämättä sitä, ettei laji esiintyisi enää kyseisillä paikoilla.

Harmaanokijäkälä, sotlav (*Cyphelium inquinans*) NT (LC)

Elinympäristöt: metsät, rakennukset.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen, muu.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki. Laji on kasvanut hyvin niukkana lehmuslehdossa kahdella lehmuksellä ja yhdellä koivulla.

Hentoneulajäkälä, brunpudrad nällav (*Chaenotheca gracillima*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Nuuksion kansallispuisto (Purola, Saukonoro), Nuukio (Haukkalampi) ja Svartmossen. Haukkalammen havainto on tehty kalliorinteen alapuolisesta vanhasta sekametsästä, missä laji on kasvanut haapapötkelöllä. Saukonnorossa hentoneulajäkälä on kasvanut sekametsän harmaaleppäpötkelöllä ja Purolassa sekametsän raitapötkelöllä, sekä koivuvaltaisessa metsässä koivunkannolla. Svartmossenilla laji on tavattu isovarpurämeen reunaosan tervaleppäpötkelöltä.

Härmähuhmarjäkälä, rödbrun blekspik (*Sclerophora coniophaea*) NT (NT)*

Elinympäristöt: vanhat kangas- ja lehtometsät, korvet.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki ja Högnäs. Högnäsin havainto on tehty vanhalta tammelta.

Kanadanluppo, talltagel (*Bryoria fremontii*) NT (LC)

Elinympäristöt: metsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Rinnekot. Lajia on tavattu kalliomänniköstä Rinnekodin ympäristöstä kahdelta paikalta. Havainnot on tehty männyn- ja pihlajan oksilta.

Karstajäkälä, korallblylav (*Parmeliella triptophylla*) NT (NT)

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät, korvet, kalliot.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, pyynti.

Esiintyminen: Nuuksion kansallispuisto (Haukkalampi, Maulanniittu) ja Nuukio (Romvuori). Haukkalammen ja Maulanniitun havainnot on tehty kuusivaltaisista metsistä raidalta. Romvuoresa karstajäkälä on kasvanut erittäin niukkana jyrkänteen koivupötkelöllä.

Kastanjansuomujäkälä, mörk kolflarnlav (*Hypocenomyce castaneocinerea*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat metsät, metsäpaloalueet ja muut luontaisen sukcession alkuvaiheen metsät.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukcession alkuvaiheiden väheneminen, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Nuuksion kansallispuisto (Saukonoro). Laji on esiintynyt melko runsaana sekametsän palaneella männyn kannolla.

Kelmunahkajäkälä, tunn filltav (*Peltigera membranacea*) NT (LC)

Elinympäristöt: kalliot; metsät; kalkkikalliot ja -louhokset, myös paljas kalkkimaa.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Haukkalampi. Havainto on tehty puustoiselta kalliolta.

Kilpimustuainen (*Verrucaria endocarpoides*) NT

Elinympäristöt: kalkkikalliot ja -louhokset, myös paljas kalkkimaa; rakennukset.

Uhkatekijät: rakentaminen, kaivannaistoiminta.

Esiintyminen: Mankkaa. Laji on kasvanut kaatopaikan betonilohkareella.

Koivunhuhmarjäkäälä, liten blekspik (*Sclerophora peronella*) VU (VU)

Elinympäristöt: vanhat lehto- ja kangasmetsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Nuukio (Romvuori). Laji on kasvanut kalliojyrkänteessä koivupötkelöllä.

Korpiluppo, garnlav (*Alectoria sarmentosa subsp. sarmentosa*) NT (LC)

Elinympäristöt: metsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Luukki (Pitkäsuu, Svartmossen, Rinnekoti), Nettaa (Kaurasuo) ja Nuukion kansallispuisto (Högbacka, Maulanniittu), Nuukio (Meerlampi, Koivula). Korpiluppo on kasvanut pääasiassa kuusen ja männyn rungoilla ja oksilla. Pitkäsuon havainto on tehty isovarpurämeeltä, Svartmossenilla laji on kasvanut kuusi-mänty-sekametsässä ja Rinnekodin ympäristöstä laji on tavattu kalliomänniköstä. Nettaan havainto on tehty kallion rinteellä kasvasta puusta. Högbackassa laji on tavattu harvasta männiköstä ja Maulanniitussa se on esiintynyt kuusi-haapa-sekametsässä. Meerlammen ympäristössä ja Koivulassa laji on esiintynyt kalliomännikössä.

Koturineula, brun svartspik (*Chaenothecopsis epithallina*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat kangas- ja lehtometsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Purola. Laji on kasvanut niukkana kuusivaltaisessa metsässä vanhalla rauduskoivulla.

Kuusenpiilojäkäälä, kattfotslav (*Arthonia leucopellaea*) VU (VU)

Elinympäristöt: korvet, vanhat kangasmetsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Pitkäsuon laskupuro. Laji on tavattu puron varren kuusikosta ja kuusivaltaisesta korvesta, missä se on kasvanut useiden puiden rungoilla.

Raidankeuhkojäkäälä, lunglav (*Lobaria pulmonaria*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat kangas- ja lehtometsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, kemialliset haittavaikutukset, pyynti.

Esiintyminen: Träskändan luonnonsuojelualue, Nuukio (Pyykorpi, Maulanniittu), Peräsuu ja Erä-Mattila. Träskändan suojelualueelta raidankeuhkojäkäälää on tavattu kahdelta vaahteralta sekä yhdeltä lehmukselta. Maulanniitun esiintymät – toinen haavalla ja toinen vanhalla raidalla – sijaitsevat kuusivaltaisissa metsissä. Peräsuon havainto on tehty vanhasta sekametsästä haavalta. Myös Pyykorvessa ja Erä-Mattilan tuoreessa puronvarsikuusikossa laji on kasvanut haavalla.

Ruskoneulajäkäälä, brun nållav (*Chaenotheca phaeocephala*) VU (VU)

Elinympäristöt: vanhat lehto- ja kangasmetsät, rakennukset.

Uhkatekijät: muu, metsien puulajisuhteiden muutokset, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Högnäs. Högnäsin havainto on tehty vanhalla tammelta.

Samettikesijäkälä, skinnlav (*Leptogium saturninum*) NT (LC)

Elinympäristöt: metsät, kalliot, tunturipaljakat.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, pyynti, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Pyykorpi. Laji on kasvanut kolmella haavalla.

Silomunuaisjäkälä, stuplav (*Nephroma bellum*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat metsät, kalliot.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, kemialliset haittavaikutukset, pyynti.

Esiintyminen: Nuukсион kansallispuisto (Purola, Maulanniittu). Purolan havainto on tehty kalliion alapuolisesta rinteestä ja Maulanniitun havainto kuusivaltaisesta lehdestä. Molemmissa paikoissa laji on kasvanut niukkana raidalla.

Sormikesijäkälä, dvärgtufs (*Leptogium teretiusculum*) NT (LC)

Elinympäristöt: metsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, pyynti, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Pyykorpi. Laji on kasvanut yhdellä haavalla.

Takkuhankajäkälä, ringlav (*Evernia divaricata*) VU (VU)*

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät, korvet, rämeet, kalliot.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, kemialliset haittavaikutukset, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Pitkäsuu. Pitkäsuon havainto on tehty vanhapuustoiselta isovarpurämeeltä, jossa se on kasvanut kuusen oksilla ja mäntyjen sekä hieskoivun rungoilla.

Muuta: vuoden 2009 tarkistuksessa lajin populaation havaittiin pienentyneen verrattuna vuoteen 1993.

Turvetorvijäkälä, torvbägarlav (*Cladonia incrassata*) CR (CR)* (ES)

Esiintyminen: karut rämeet.

Uhkatekijät: rakentaminen.

Esiintyminen: Mankkaa (Turvesuo).

Muuta: Mankkaan Turvesuo on Suomen ainoa turvetorvijäkälän esiintymispaikka. Mankkaa on myös lajin pohjoisin Euroopassa tunnettu esiintymispaikka.

Varjoparakka, långskaftad ärgspik (*Microcalicium arenarium*) NT (NT)

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät, kalliot, vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Nuukсион (Kuusela, Meerlampi) ja Kaitalampi. Kuuselassa laji on tavattu sekametsästä, Meerlammella mäntyvaltaisesta metsästä ja Kaitalammella kalliojyrkänteeltä. Kuuselan ja Kaitalammen havainnot on tehty kuusen paljastuneilta juurilta ja Meerlammen havainto mahdollisesti männyn juurilta.

Viherneulajäkälä, kornig nällav (*Chaenotheca chlorella*) NT(NT)

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät, lehtometsät, rakennukset.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, lahopuun väheneminen.

Esiintyminen: Träskändan luonnonsuojelualue, Högnäs, Monikko, Saukonoro, Bensuls ja Fiskarsinmäki. Högnäsin havainto on tehty vanhasta tammesta. Monikossa laji on esiintynyt sekametsässä raidalla ja Saukonoron ympäristössä kuusivaltaisessa metsässä kuusella. Bensulsin ympäristöstä tehty havainto on kuusikon reunasta koivupötkkelöltä. Fiskarsinmäellä laji on kasvanut lehmuslehdossa lehmuksella.

Nisäkkäät

Espoossa on tavattu kahdeksan punaisen listan nisäkäslajia. Kaikista kansallisesti arvioiduista taksonista (alalajit mukaan lukien 59) punaisella listalla on 22, kun Suomesta tunnetaan yhteensä 72 nisäkäslajia. Vaarantuneet hilleri, ilves ja karhu ovat Suomessa riistalajeja.

Hilleri, iller (*Mustela putorius*) VU (NT)*

Elinympäristöt: perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt, rannat, metsät.

Uhkatekijät: kilpailu, muu, peltomaiden muutokset, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: hilleriä on tavattu ainakin aikaisemmin Siikajärven ja Purolan ympäristöissä. Luultavasti hilleri ei kuitenkaan enää esiinny Espoon alueella.

Muuta: riistalaji.

Ilves, lodjur (*Lynx lynx*) VU (NT)* EU4

Elinympäristöt: metsät, perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt.

Uhkatekijät: pyynti, muu.

Esiintyminen: Vanha-Espoo ja Pohjois-Espoo. Havainnot ilveksestä ovat painottuneet Vanhan-Espoon ja Pohjois-Espoon suuralueille. Pentuhavaintoja Espoon alueelta on tehty viimeksi vuosina 2009 ja 2010. Arvio Uudenmaan riistanhoitopiirin alueen erillisten pentueiden määrästä vuonna 2009 oli 31–33 pentuetta.

Muuta: riistalaji.

Itämerennorppa, östersjövikare (*Pusa hispida botnica*) NT (NT)*

Elinympäristöt: Itämeri.

Uhkatekijät: ilmastonmuutos, kemialliset haittavaikutukset, pyynti.

Esiintyminen: merialue. Norppaa on tavattu Espoon saaristossa harvalukuisena ainakin vielä 1970-luvulla.

Karhu, björn (*Ursus arctos*) VU (NT)* EU4

Elinympäristöt: metsät.

Uhkatekijät: pyynti.

Esiintyminen: Vanha-Espoo. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen suurpetohavaintotietojen mukaan vuosina 2005–2010 karhusta on tehty yhteensä vain kolme näkö- tai jälkihavaintoa Vanhan-Espoon suuralueelta.

Muuta: riistalaji.

Liito-orava, flygekorre (*Pteromys volans*) VU (VU)* EU4

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Nuukio (Nuukionpää, Lakisto) ja Luukki. Liito-oravaa tavataan etupäässä Nuukion alueella. Nuukionpää, Luukki ja Lakisto ovat lajin vahvimpia elinalueita Espoossa.

Metsäjänis, skogshare (*Lepus timidus*) NT (LC)

Elinympäristöt: metsät, viljelymaat.

Uhkatekijät: kilpailu, risteytyminen, muu, ilmastonmuutos.

Esiintyminen: Vanha-Espoo ja Pohjois-Espoo. Metsäjäniksen lumijälkiä on kirjattu ylös riista-kolmiolaskennoissa. 2000-luvulla tehtyjen jälkihavaintojen painopiste on ollut Espoon Pohjois-osissa, Vanhan-Espoon ja Pohjois-Espoon suuralueilla. Suomen eteläpuoliskon metsäjäniskannat ovat puolittuneet 1990-luvulla, mutta viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana kannan lasku on tasaantunut.

Muuta: riistalaji.

Pikkulepakko, trollfladdermus (*Pipistrellus nathusii*) VU (DD) EU4

Elinympäristöt: metsät; vedet; puistot, pihamaat ja puutarhat; rakennukset.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Ruukinranta, Lehtisaari, Otsolahti, Hanikka ja Keilaniemi.

Saukko, utter (*Lutra lutra*) NT (NT)* EU4

Elinympäristöt: vedet, järvet ja lammet, joet, purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, häirintä ja liikenne.

Esiintyminen: Bodomjärven alue, Matalajärven alue, Gumbölen jokireitti, Niipperin-Vanhakartanon alue, Monikonpuro, Suvisaaristo, Laajalahti ja Glomsinjoki (Myllykoski). Espoossa tehdyn virtavesiselvityksen mukaan edellä listatuista havaintopaikoista poikueita on tavattu 2000-luvulla ainakin Matalajärveltä, Vanhakartanosta, Suvisaaristosta ja Myllykoskelta.

Linnut

Linnut ovat yksi Suomen parhaiten tunnetuista eliöryhmistä. Suomessa pesii vakituisesti 248 lintulajia (alalajit mukaan lukien 249 taksonia). Uhanalaisuusarviointi tehtiin 241:en taksonin osalta, joista 89 löytyy punaiselta listalta (noin 37 %).

Espoon pesimälinnustoon on katsottu kuuluvaksi 43 punaisen listan lajia, joista 20 on uhanalaisia. Uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja tavataan etenkin vesiympäristöissä ja rannoilla. Huomionarvoista on myös se, että vajaa kymmenkunta listalla olevista linnuista on riistalajeja. Pyynti on merkittävä uhkatekijä kolmelle Espoossa tavattavalle vesilinnulle, joista heinätavi ja jouhisorsa ovat Suomessa riistalajeja. Muita uhkatekijöitä ovat muun muassa lintujen talvehtimisalueilla ja levähdys- ja ruokailupaikoilla tapahtuneet muutokset, metsien muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen, sekä häirintä.

Espoon uhanalaisten lintujen esiintymistiedot on koottu pääosin Tiira-tietokannan havaintotiedoista (Tringa ry), saaristolintulaskennoista (Luostarinen, M.) ja Espoon lintuvesien pesimälinnuston seurannoista (Lammi & Routasuo 2008).

Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen ylläpitämä Tiira-tietokanta on lintutietopalvelu, jossa voi sekä selata havaintotietoja että pitää omaa havaintopäiväkirjaa. Tietokantaan kirjatut havaintotiedot ovat merkityksellisiä myös lintujen suojelu- ja tutkimustyön kannalta. Espoon uhanalaisten ja silmälläpidettävien lintujen osalta olivat käytössä vuosien 2006–2011 havaintotiedot. Osa tietokannan havainnoista on salattuja, joten kaikkien lajien osalta tarkkoja pesimäpaikkoja ei ilmoiteta. Lisäksi joidenkin yleisenä esiintyvien lajien osalta pesimäpaikat ja reviirit on jätetty erottelematta.

Saaristolintulaskennat kattavat Espoon osalta 111 saarta ja luotoa. Laskentoja on tehty vuodesta 1993 lähtien. Tässä tarkastelussa käytettiin saaristossa pesivien lintujen osalta vuosien 2008–2010 havaintotietoja.

Espoon lintuvesien pesimälinnuston seuranta on toteutettu neljästi vuodesta 1984 lähtien. Viimeisin seuranta tehtiin kesällä 2008. Tuolloin mukana olleet lintuvedet olivat Espoonlahti, Kaitalahti, Suomenojan Finnoonlahti, Iso-Huopalahti, Espoon Pitkäjärvi ja Matalajärvi.

Lisäksi Espoon lintuvesistä useampi on luokiteltu maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi (taulukko 2). Osa paikoista on myös kansallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) merkittäviä lintualueita. Tärkeitä muutonaikaisia syys- ja kevätlehdyspaikkoja ovat muun muassa Laajalahti, Iso-Huopalahti, Suomenoja ja Espoonlahti.

Haahka, ejder (*Somateria mollissima*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeri.

Uhkatekijät: vieraiden lajien aiheuttamat uhat, kemialliset haittavaikutukset, ilmastonmuutos, muutokset Suomen ulkopuolella.

Esiintyminen: saaristo. Vuonna 2010 Espoon saariston parimääräksi laskettiin 840 paria.

Muuta: riistalaji.

Heinätavi, ärtä (*Anas querquedula*) VU (LC)

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: pyynti, muutokset Suomen ulkopuolella.

Esiintyminen: Laajalahti, Iso-Huopalahti, Suomenoja ja Matalajärvi. Lajilla on yhteinen pesimäkanta alueella Laajalahti–Iso-Huopalahti. Joitakin pareja on myös tavattu pesimäaikana Suomenojalta ja Matalajärveltä.

Muuta: riistalaji.

Helmipöllö, pärluggla (*Aegolius funereus*) NT (LC)

Elinympäristöt: kangasmetsät, korvet, rämeet, lehtometsät, tunturikoivikot.

Uhkatekijät: muu.

Esiintyminen: Nuukio (mm. Högbacka, Haukkalampi, Kuusela, Rajala, Mustalampi ja Takala). Havainnot soidinäantelevistä linnuista on tehty Nuuksion kylän pohjoisosasta.

Hiirihaukka, ormvråk (*Buteo buteo*) VU (LC)

Elinympäristöt: kangasmetsät.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ilmastonmuutos.

Esiintyminen: Nuukio. Muutamia pareja tavataan luultavasti Nuuksion alueella.

Huuhkaja, berguv (*Bubo bubo*) NT (LC)

Elinympäristöt: kalliot, kangasmetsät.

Uhkatekijät: muu.

Esiintyminen: Pohjois-Espoo ja Suur-Tapiola. Huuhkajan voi kuulla ääntelevän etenkin Pohjois-Espoon suuralueella, mutta huhuilevia lintuja on tavattu myös Suur-Tapiolasta.

Taulukko 2. Espoon maakunnallisesti tärkeät lintualueet. Taulukossa on mainittu ne Espoossa tavatut uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit, joille taulukossa mainituilla vesialueilla on merkitystä vähintään maakunnallisella tasolla (levähdys- ja/tai pesimäpaikka). *Suokukko ei kuulu Espoon pesimälinnustoon. Lisätietoja maakunnallisesti tärkeistä lintualueista: <http://www.tringa.fi/fi/pollo.html>.

Laji	kevätlevähdyspaikka	syyslevähdyspaikka	pesimäpaikka
heinätavi		Suomenoja	Laajalahti
jouhisorsa		Laajalahti	
punasotka	Suomenoja	Suomenoja	Suomenoja
isokoskelo	Espoonlahti		
liejukana			Suomenoja
mustakurkku-uikku			Suomenoja
*suokukko	Iso-Huopalahti, Laajalahti	Laajalahti	
tylli	Laajalahti	Laajahti	
naurulokki			Laajalahti, Suomenoja
kaakkuri			Nuoksio
keltävästäräkki			Laajalahti
metso			Nuoksio
teeri			Nuoksio

Isokoskelo, storskrake (*Mergus merganser*) NT (LC)

Elinympäristöt: karut järvet ja lammet, Itämeri.

Uhkatekijät: ?.

Esiintyminen: monilla paikoilla. Espoossa isokoskelon poikuehavaintoja on ainoastaan muutamasta paikasta (Espoonlahti, Rövaren, Iso Vasikkasaari). Pariutuneita yksilöitä on kuitenkin pesimäaikana tavattu useammalta paikalta. Vuoden 2010 saaristolintulaskennoissa tavattiin viisi paria. Espoonlahti on lajin valtakunnallisesti merkittävä kevätlevähdysalue.

Muuta: riistalaji.

Jouhisorsa, stjärtand (*Anas acuta*) VU (LC)

Elinympäristöt: järvet ja lammet, lampareet ja allikot, Itämeri.

Uhkatekijät: pyynti, muutokset Suomen ulkopuolella.

Esiintyminen: mm. Laajalahti. Laji on Espoossa satunnaispesijä ilman vakiintunutta pesimäkantaa. Se on pesinyt ainakin Laajalahdella vuonna 2010. Laajalahti on myös jouhisorsan tärkeä syyslevähdyspaikka.

Muuta: riistalaji.

Kaakkuri, smålom (*Gavia stellata*) NT (NT)*

Elinympäristöt: karut järvet ja lammet; lampareet ja allikot, myös rimmet; nevat.

Uhkatekijät: häirintä ja liikenne, kemialliset häirtävaikutukset.

Esiintyminen: Pohjois-Espoo ja Vanha-Espoo. Pesiviä kaakkureita on tavattu vuosittain noin kolme paria Pohjois-Espoon ja Vanhan-Espoon suuralueilta. Espoon puolellekin ulottuva Nuuskion järviylängön alue on yksi tärkeimmistä Uudenmaan kaakkurikeskittymistä ja Bodomjärvi järviylängön kaakkureiden tärkeä ruokailualue.

Karikukko, ros Karl (*Arenaria interpres*) VU (LC)

Elinympäristöt: Itämeren rannat.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella.

Esiintyminen: saaristo. Espoossa karikukkoa tavataan pääasiassa vähälukuisena muutolla levähtäjänä. Lajista on kuitenkin muutamia reviiiriin viittaavia havaintoja. Vuosien 2008–2010 saaristolintulaskennoissa on kunakin vuonna tavattu yksi pari.

Keltavästäräkki, gulärla (*Motacilla flava*) VU (LC)

Elinympäristöt: nevat; rämeet; viljelymaat; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; Itämeren niitty- ja luhtarannat; tunturikosteikot; kosteat niityt, ojanpientareet; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: Matalajärvi, Espoonlahti, Laajalahti ja Äspnäsvisken. Espoossa keltavästäräkille sopivia avoimia pesimäalueita ovat muun muassa Matalajärven, Espoonlahden ja Laajalahden laidunniityt. Keltavästäräkki on pesinyt myös Pitkälän Äspnäsviskenillä.

Kirjokerttu, höksångare (*Sylvia nisoria*) EN (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; hakamaat ja lehdesniityt; puistot, pihamaat ja puutarhat; lehtometsät; Itämeren niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Suur-Espoonlahti ja Suur-Tapiola. Kirjokertusta on tehty Espoossa kaksi reviiiri-havaintoa: yksittäiset laulavat yksilöt on tavattu kahdesta paikasta.

Kivitasku, stenskvätta (*Oenanthe oenanthe*) VU (NT)*

Elinympäristöt: tunturikalliot, -louhikot ja -kivikot; viljelymaat; kalliot; rakennukset; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; Itämeren kalliorannat; järvien ja jokien kalliorannat; tunturikoivikot, kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: monilla paikoilla. Kivitasku pesii avoimilla ja kuivilla alueilla, kuten esimerkiksi joutomailla, hakkuuaukeilla ja tienpientareilla.

Kuhankeittäjä, sommargylling (*Oriolus oriolus*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeren rantametsät ja tulvametsät, lehtometsät.

Uhkatekijät: ?.

Esiintyminen: Laajalahti, Haukilahti, Puolarmetsä, Seilimäki, Espoonlahden pohjukka, Soukka, Pentala, Friisinkallio ja Iso-Huopalahti. Laajalahdella havaittiin yksi pari vuonna 2007, mutta pe-sinnästä alueella ei ole varmuutta. Lisäksi laulavia lintuja on viime vuosina tavattu liki kymmeneltä paikalta. Havainnot painottuvat Espoon eteläosiin.

Käenpiika, göktyta (*Jynx torquilla*) NT (VU)*

Elinympäristöt: kangasmetsät; lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat; hakamaat ja lehdesniityt; tunturikoivikot.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: monilla paikoilla. Käenpiian poikueita on tavattu viime vuosina Vähä-Henttaalla ja Kunnarlassa, mutta lajin reviierejä esiintyy Espoossa monin paikoin. Sille sopivia elinympäristöjä löytyy niin puistoista ja pihamailta kuin myös valoisista lehti- ja sekametsistä.

Liejukana, rörhöna (*Gallinula chloropus*) VU (VU)*

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet, Itämeri.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Suomenoja, Laajalahti, Keskuspuisto (Mössenkärr), Matalajärvi ja Otsolahti. Liejukanan poikueita on tavattu viidestä paikasta. Merenlahdesta 1960-luvulla jätevedenpuhdistamon saostusaltaaksi eristetyn Suomenojan altaan liejukanojen pesimäyhdyskunta on Suomen suurin: esimerkiksi vuonna 2008 alueelta tavattiin yhteensä 32 paria. Koko Suomen liejukanakannasta ainakin viidesosa pesii Suomenojan altaalla.

Luhtahuitti, småfläckig sumphöna (*Porzana porzana*) NT (LC)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat, rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: vesirakentaminen.

Esiintyminen: Laajalahti, Matalajärvi, Kunnarla, Kaitalahti, Lähteranta, Kauklahti, Kolkekannas, Haukilahti, Kivenlahti ja Tapiola. Luhtahuitin reviierejä on viime vuosina tavattu noin kymmeneltä paikalta. Valtaosa pesimäaikaisista havainnoista on tehty Laajalahdelta.

Mehiläishaukka, bivråk (*Pernis apivorus*) VU (NT)*

Elinympäristöt: kangasmetsät, lehtometsät.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: Vanha-Espoo. Kaksi soivaa yksilöä on tavattu Vanhan-Espoon suuralueelta.

Metso, tjäder (*Tetrao urogallus*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kangasmetsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, pyynti.

Esiintyminen: Nuukio. Nuukion alue on yksi keskeisimpiä metson elinalueita Uudellamaalla.

Muuta: riistalaji.

Mustakurkku-uikku, svarthakedopping (*Podiceps auritus*) VU (LC)

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: kemialliset häirtävaikutukset, muutokset Suomen ulkopuolella, kilpailu.

Esiintyminen: Suomenoja, Riitukki ja Keskuspuisto (Mössenkärr). Suomenojan allas on paras mustakurkku-uikun pesimäalue Uudellamaalla. Suomenojan lisäksi poikasia tuottavia paikkoja ovat Kurkijärven Riitukki ja Keskuspuiston pieni metsälampi, Mössenkärr.

Mustaleppälintu, svart röstjärt (*Phoenicurus ochruros*) NT (NE)

Elinympäristöt: rakennukset.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Suomenoja, Mankkaa, Kivenlahti ja Kilo. Havainnot on tehty laulavista linnuista tai pareista.

Naurulokki, skrattnås (*Larus ridibundus*) NT (VU)*

Elinympäristöt: Itämeri; Itämeren rannat; rehevät järvet ja lammet; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; karut järvet ja lammet; nevat; lampareet ja allikot; ruderaattialueet, tienvieret ja rata-penkereet.

Uhkatekijät: muu, häirintä ja liikenne.

Esiintyminen: Suomenoja ja saaristo. Suomenojan allas on valtakunnallisella tasolla merkittävä lajin pesimäpaikka: vuonna 2008 siellä tavattiin vähintään 3 700 pesiväksi tulkittua paria. Samana vuonna Espoon saariston parimääräksi laskettiin hieman yli 1 900 paria, joista 744 tavattiin Made-luodoilta. Naurulokkien esiintyminen on merkityksellistä myös muiden vesilintujen kannalta (pu-na- ja tukkasotka) niiden muodostamien suurien yhdyskuntien tarjoaman suojan takia.

Niittykirvinen, ängspiplärka (*Anthus pratensis*) NT (LC)

Elinympäristöt: tunturikankaat; nevat; tunturikosteikot; viljelymaat; Itämeren rannat; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; rämeet; kosteat niityt, ojanpientareet; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: monilla paikoilla. Uudellamaalla niittykirvisen pesimätiheys on suurin avoimilla rantaniityillä, kuten esimerkiksi Laajalahden laidunniityllä (vuonna 2007: 23 paria/km²). Laji viihtyy kuitenkin myös monissa muissa avoimissa ympäristöissä, kuten joutomailla ja saaristossa.

Peltosirkku, ortolansparv (*Emberiza hortulana*) EN (VU)*

Elinympäristöt: viljelymaat, kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: Lintuvaara, Muulonranta ja Snettans. Havainnot on tehty laulavista linnuista, mutta Espoon alueella lajilla ei liene ollut vakiintuneita revierejä viime vuosina.

Pikku-uikku, smådopping (*Tachybaptus ruficollis*) VU (NE)

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Suomenoja, Laajalahti, Matalajärvi ja Keskuspuisto (Mössenkärr). Pikku-uikku on mahdollinen pesimälaji. Pesimäaikaisia havaintoja on tehty neljästä paikasta.

Pilkkasiipi, svärta (*Melanitta fusca*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeri, karut järvet ja lammet.

Uhkatekijät: pyynti, kemialliset haittavaikutukset, vieraslajit.

Esiintyminen: Stenkär ja Kytö. Uudenmaan alueella pilkkasiipeä tavataan pesivänä lähes yksinomaan ulkosaaristosta, mistä on myös tehty lajin Espoon poikuehavainnot (Stenkär, Kytö).

Punajalkaviklo, rödbena (*Tringa totanus*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeren rannat; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; kosteat niityt, ojanpien-tareet; rämeet, nevat, tunturikosteikot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Laajalahti, Suurpelto, saaristo, Espoonlahti ja Iso-Huopalahti. Suurin osa punajal-kaviklosta tehdyistä havainnoista on Laajalahdelta, joka toimii lajin pesimä- ja levähdyspaikkana. Lisäksi punajalkaviklo on pesinyt ainakin Suurpellossa vuonna 2010. Samana vuonna Espoon saaristosta laskettiin kymmenkunta paria. Lisäksi soidinäänteleviä lintuja on viime vuosina tavattu Espoonlahden pohjukasta ja Iso-Huopalahdelta.

Punasotka, brunand (*Aythya ferina*) VU (LC)

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: vieraslajit, muu.

Esiintyminen: Suomenoja, Laajalahti ja Kaitalahti. Punasotka pesii Suomenojalla, josta on viime vuosina tehty useita poikuehavainnoita. Suomenojan allas on lajin tärkein pesimäpaikka Uudella-maalla. Suomenoja on myös lajin syys- ja kevätlevähdyspaikka ja lähellä sijaitseva Nuottalahti Suomenojan punasotkien tärkeä ruokailualue. Laji pesii todennäköisesti myös useilla muilla lahdil-la – pareja on tavattu muun muassa Laajalahdelta ja Kaitalahdelta.

Muuta: riistalaji.

Punavarpunen, rosenfink (*Carpodacus erythrinus*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet niityt; puistot, pihamaat ja puutarhat; ojat ja muut kaivannot; hakamaat ja lehdesniityt; Itämeren niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella

Esiintyminen: monilla paikoilla. Punavarpunen pesii maatalousalueilla, lehtimetsissä ja pensaik-koisilla kosteikoilla. Linjalaskentojen mukainen lajin yleinen pesimätiheys on 1,1 paria/km². Vuosi-en 2006–2007 linjalaskentojen mukaan lajin pesimäkanta Uudellamaalla oli 4100 paria.

Pussitiainen, pungmes (*Remiz pendulinus*) VU

Elinympäristöt: Itämeren rantametsät ja tulvametsät.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Laajalahti. Pussitiainen on yrittänyt pesintää Laajalahdelta vuonna 2010, mutta se epäonnistui pesän tuhouduttua. Lisäksi vuonna 2011 Laajahdelta on tavattu kaksi nuorta lintua.

Rantasipi, drillsnäppa (*Actitis hypoleuca*) NT (LC)

Elinympäristöt: järvien ja jokien rannat, Itämeren rannat.

Uhkatekijät: ?.

Esiintyminen: monilla paikoilla. Rantasipi viihtyy avoimien vesien kivikkoisilla rannoilla. Vuosi-en 2006–2007 linjalaskentojen mukaan rantasipin kanta Uudellamaalla oli 2 500 paria.

Rastaskerttunen, trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*) VU (VU)*

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat, järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Laajalahti, Suomenoja, Iso-Huopalahti, (Espoonlahti, Matalajärvi, Otaniemi, Nuottaniemi ja Hyljelahti). Rastaskerttusesta on Espoosta useita reviihävaintöjä: laulavia yksilöitä on viime vuosina tavattu Laajalahdelta, Suomenojalta ja Iso-Huopalahdelta, mutta havaintöjä laulavista linnuista on myös muilta paikoilta.

Ristisorsa, gravand (*Tadorna tadorna*) VU (NT)

Elinympäristöt: Itämeri, Itämeren hietikkorannat, Itämeren kalliorannat.

Uhkatekijät: häirintä ja liikenne, rakentaminen.

Esiintyminen: Laajalahti ja Kytö. Havaintotiedoissa on viitteitä reviiristä: muutamia pareja on tavattu pesimäaikana merialueelta.

Räyskä, skröntärna (*Sterna caspia*) NT (VU)* (ES)

Elinympäristöt: Itämeri, Itämeren rannat.

Uhkatekijät: häirintä ja liikenne, kemialliset häirtävaikutukset, muutokset Suomen ulkopuolella, muu.

Esiintyminen: saaristo. Espoon ulkosaaristossa on viime vuosina pesinyt 1–2 räyskäparia: esimerkiksi vuonna 2010 pesiviä pareja oli kaksi, mutta vain toinen niistä tuotti lentopoikasia. Molemmat parit pesivät kalalokki- ja muiden tiirojen kolonioissa.

Selkälokki, silltrut (*Larus fuscus*) VU (VU)*

Elinympäristöt: karut järvet ja lammet, järven ja joen rannat, Itämeri, Itämeren rannat, rakennukset.

Uhkatekijät: kemialliset häirtävaikutukset, häirintä ja liikenne, pyynti, kilpailu.

Esiintyminen: saaristo. Selkälokki on Espoon ulkosaariston pesimälintu – mantereelta ei ole tehty pesintään viittaavia havaintöjä. Vuosina 2008–2010 saaristosta laskettiin 14–16 paria. Elinvoimaisin selkälokkiryhmittymä sijaitsee Norra Långgrundetilla, josta on tavattu noin 10 paria.

Sirittäjä, grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät, lehtometsät.

Uhkatekijät: muutokset Suomen ulkopuolella.

Esiintyminen: monilla paikoilla. Valoisat lehti- ja sekametsät ovat sirittäjälle sopivia elinympäristöjä. Uudenmaan yleinen pesimätiheys on keskimäärin noin 4 paria/km².

Sitruunavästäräkki, citronärna (*Motacilla citreola*) VU

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Laajalahti. Laji pesii harvalukuisena Laajalahdella.

Muuta: sitruunavästäräkki on myös yrittänyt joitakin kertoja sekapesintää keltävästäräkin kanssa Uudellamaalla: vuonna 2004 naarassitruunavästäräkki on pesinyt onnistuneesti Laajalahdella koiraskeltävästäräkin kanssa.

Sääksi (kalasääski), fiskgjuse (*Pandion haliaetus*) NT (NT)*

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet, Itämeri, metsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, häirintä ja liikenne.

Esiintyminen: Vanha-Espoo ja Pohjois-Espoo. Sääksellä on Espoossa kaksi pesäpaikkaa, jotka sijaitsevat Vanhan-Espoon ja Pohjois-Espoon suuralueilla.

Teeri, orre (*Tetrao tetrix*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kangasmetsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, pyynti, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Vanha-Espoo ja Pohjois-Espoo. Havainnot soidinääntelevistä linnuista ovat painottuneet Vanhan-Espoon ja Pohjois-Espoon suuralueille.

Muuta: riistalaji.

Tukkakoskelo, småskrake (*Mergus serrator*) NT (LC)

Elinympäristöt: karut järvet ja lammet, Itämeri.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: Laajalahti, saaristo ja Kaitalahti. Espoon ainoa poikuehavainto on tehty saaristosta, Torra Lövöltä. Lisäksi pariutuneita yksilöitä esiintyy pesimäaikana säännöllisesti ainakin muualla saaristossa ja Laajalahdella. Espoon lintuvesien pesimälinnuston seurannassa pesiviksi tulkittuja pareja on tavattu myös Kaitalahdelta.

Muuta: riistalaji.

Tylli, störr strandpipare (*Charadrius hiaticula*) NT (LC)

Elinympäristöt: järven ja joen rannat; Itämeren rannat; tunturikosteikot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Stenkär ja Ådholms Långgrund. Punajalkaviklon tavoin Espoosta tehdyt tyllihavainnot koskevat pääosin Laajalahdella muuton aikana levähtäviä lintuja. Laji pesii varmasti ainoastaan ulkosaariston Stenskarilla, mutta myös Ådholms Långgrundin saarelta on tavattu viime vuosien saaristolintulaskennoissa varoitteluva lintu, mikä viittaa poikasten olemassaoloon.

Tukkasotka, vigg (*Aythya fuligula*) VU (LC)

Elinympäristöt: järvet ja lammet, Itämeri.

Uhkatekijät: muu.

Esiintyminen: Suomenoja, Laajalahti, Matalajärvi, Nuottalahti, Otsolahti ja saaristo. Poikashavainnot on viidestä paikasta. Lisäksi laji pesii saariston naurulokkikolonioissa: vuoden 2010 saaristolintulaskennoissa tavattiin yhteensä 46 paria.

Muuta: riistalaji.

Valkoselkätikka, vitryggig hackspett (*Dendrocopos leucotos*) EN (CR) (ES)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät; tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Iso-Huopalahti. Vuoden 2011 huhtikuussa Iso-Huopalahdelta tavattiin valkoselkätikkapari ja myöhemmin samalla alueella ruokaili lajin naarasyksilö. Havainnot viittaavat valkoselkätikan mahdolliseen pesintään alueella.

Viiksitimali, skägges (*Panurus biarmicus*) NT (NT)*

Elinympäristöt: Itämeri, rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Iso-Huopalahti ja Laajalahti. Pesimääkaisiä havaintoja on ainakin kahdesta paikasta.

Matelijat

Rantakäärme on ainoa punaisen listan matelija, jota tavataan Espoon alueella. Edellisessä arvioinnissa se luokiteltiin vielä vaarantuneeksi, mutta sittemmin lajin tilanne on parantunut kannan taantumisen hidastuttua. Yhteensä uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja matelijoissa ja sammakkoeläimissä Suomessa on kolme, kun eri lajeja tunnetaan 12. Tunnetuista lajeista 10:en uhanalaisuus arvioitiin.

Rantakäärme, snok (*Natrix natrix*) NT (VU)*

Elinympäristöt: rannat; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: peltomaiden muutokset, rakentaminen.

Esiintyminen: paikoitellen. Vuosina 2006–2011 lajista on kirjattu joitakin kymmeniä havaintoja Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon ylläpitämään Hatikka-tietokantaan. Laji viihtyy kosteissa ympäristöissä, kuten rannoilla ja ojanvarsilla.

Kalat

Suomen vakituiseen kalalajistoon kuuluu 69 lajia mukaan lukien ympyräsuisiin kuuluvat nahkiaiset. Joistakin lajeista tunnetaan useampia muotoja, joiden uhanalaisuus on arvioitu erikseen. Esimerkiksi siian eri muotoja on arvioitu neljä. Lisäksi taimenen sisävesikannat jaettiin uhanalaisuusarvioinnissa napapiirin etelä- ja pohjoispuolisiin kantoihin. Taimenen ohella alueittaista jakoa arvioitavista kannoista sovellettiin myös muun muassa harjuksen tapauksessa. Kansallisesti arvioituja lajeja tai muotoja oli yhteensä 73, joista noin 41 % löytyy punaiselta listalta (30 lajia/muotoa).

Espoossa tavataan kolmea (3) punaisen listan kalalajia tai muotoa, jos mukaan ei lasketa nykyään istutusperäisinä esiintyviä lajeja/muotoja: taimenen merivaelteisten ja sisävesikantojen lisäksi tavattavia lajeja/muotoja ovat nahkiainen, ankerias, harjus ja vaellussiika. Näistä harjuksen, vaellussiian ja ankeriaan kannat ovat kokonaan tai pääosin istutusperäisiä. Lajit/muodot esiintyvät Mankinjoen, Espoonjoen ja Vantaanjoen vesistöissä, mereen laskevissa purovesistöissä, kuten Finnoonjoen, Gräsanojan ja Monikonpuron vesistöissä.

Taimenen, harjuksen, vaellussiian ja nahkiaisen lisääntymismenestykseen vaikuttavat veden laatu ja kiintoainekuormituksen määrä. Etenkin Gumbölenjoessa ongelmana on Karhusuonpuron metsäojituksen tuoma hienojakoinen hiesu. Vaellussiian uhkana on etenkin sen kutuvaelluksen aikainen Espoonlahden tehokas verkkokalastus, joka vähentää merkittävästi jokeen asti selviävien yksilöiden määriä. Ankeriasta uhkaavat kasvualueiden ja meren välillä olevat vaellusesteet, jotka paitsi estävät luonnonyksilöiden ja istukkaiden nousua merestä kasvualueille myös vaikeuttavat sisämään ankerioiden kutuvaellusta. Tällaisia kohteita on etenkin Gumbölenjoessa. Ankerioiden kuolee vuosittain myös Vantaanjoen Vanhankaupunginkosken vesivoimalan turbiineihin. Taimenta uhkaavat merialueilla tapahtuvan tehokkaan pyynnin lisäksi purouomien perkaaminen ja putkittaminen, joka johtaa elinympäristön tuhoutumiseen toimenpidealueella; samalla syntyy usein

myös vaellusesteitä ja lisääntymismenestystä heikentävää kiintoainekuormitusta. Muita taimeneen kohdistuvia uhkia ovat kasteluveden otosta seuraava jokien ja purojen ajoittainen kuivuminen, sekä kaupunkialueella aika ajoin etenkin purovesiä vaivaavat jätevesipäästöt.

Keskeisimmät Espoon uhanalaisten vaelluskalakantojen elvytyskeinot ovat vaellusesteiden poistaminen, jokien ja purojen alivirtaamien turvaaminen ja vedenlaadun parantaminen, uomien säästäminen ja kunnostaminen, sekä kalastuskuolleisuuden vähentäminen. Lisääntymisalueita voitaisiin laajentaa vaellusesteiden poistolla Gumbölenjoessa (siika, nahkiainen, taimen), Glomsinjoessa (nahkiainen, taimen), sekä periaatteessa myös Lakistonjoessa (nahkiainen, taimenen merivaellukselta palaavat yksilöt). Jotta nahkiaisien, siian ja taimenen lisääntymistulos paranisi, tulisi perattuja koskialueita ja virtapaikkoja kunnostaa sekä soraistaa näihin sopivia kutupaikkoja. Myös kiintoainekuormitusta tulisi vähentää vesiensuojelutoimilla.

Ankerias, ål, eel (*Anguilla anguilla*) EN (NE)

Elinympäristöt: Itämeri, joet, rehevät järvet ja lammet, karut järvet ja lammet, purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, pyynti, loiset.

Esiintyminen: Mankinjoen vesistö, Espoonjoen vesistö ja Vantaanjoen vesistö. Lisäksi ankerias esiintyy todennäköisesti myös mereen laskevien purovesistöjen, kuten Finnoonojan-, Gräsanojan- ja Monikonpuron alajuoksulla. Laji kutee Sargassomeressä. Nykyiset kannat ovat lähes kokonaan istutusperäisiä, ja luontaisesti tänne asti vaeltaneiden yksilöiden määrät ovat ilmeisesti häviävän pieniä. Suomessa Espoon aluetta voidaan kuitenkin pitää tärkeänä istutusankeriaiden kasvualueena, joka tuottaa pinta-alaansa nähden runsaasti mereen kudulle lähteviä laskuankeriaita.

Harjus, insjöhar (*Thymallus thymallus*) (Etelä-Suomen sisävesikannat) NT

Elinympäristöt: karut järvet ja lammet, joet.

Uhkatekijät: kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen, ojitus ja turpeenotto, ilmastonmuutos, pyynti.

Esiintyminen: Vantaanjoen vesistö. Harjuksen kanta Espoossa on istutusperäinen. Laji lisääntyy Vantaanjoen vesistössä. Se kutee jokien ja purojen sorapohjaisissa virtapaikoissa keväällä. Istutuksia on tehty aikanaan myös Mankinjoen vesistöön, mutta näillä ei tiettävästi ole onnistuttu kotiuttamaan lajia.

Nahkiainen, flodnejonöga (*Lampetra fluviatilis*) NT (NT)

Elinympäristöt: joet, Itämeri, kosket, karut järvet ja lammet.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset, ilmastonmuutos, ojitus ja turpeenotto, pyynti.

Esiintyminen: Mankinjoen vesistö (Mankinjoki, Gumbölenjoki) ja Espoonjoen vesistö (Espoonjoki, Glimsinjoki, Glomsinjoki). Lisäksi nahkiainen esiintyy luultavasti Karhusuonpurossa ja mahdollisesti Espoonjoen sivupuroissa, kuten Muuralanpurossa ja Sänkbäckissa. Teoriassa se voi esiintyä myös Lakistonjoessa ja Lepsämänjoessa. Nahkiainen kutee jokien ja purojen hiekka- ja sorapohjaisilla virta-alueilla.

Vaellussiika, älvsik (*Coregonus lavaretus f. lavaretus*) EN (VU)*

Elinympäristöt: joet, Itämeri, karut järvet ja lammet.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, ilmastonmuutos, pyynti, risteytyminen, ojitus ja turpeenotto, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Mankinjoen vesistö (Mankinjoen ja Gumbölenjoen alajuoksut), Espoonjoen vesistö (Espoonjoki ja Glimsinjoen alajuoksu) ja Finnoonoja. Finnoonojan suulta tehdyt havainnot ovat satunnaisia. Vaellussiikaa tavataan mahdollisesti myös Glomsinjoen alajuoksulla. Suurin osa

merialueen vaellussiikasaliista perustuu laajoihin istutuksiin. Lajin kanta on Espoossa heikko tai heikokko. Se kutee virtavesien sorapohjaisissa virtapaikoissa loppusyksystä. Kutemaan nousevia kaloja on molemmissa vesistöissä arviolta korkeintaan muutamia satoja yksilöitä.

Taimenen merivaelteiset kannat, havsöring CR (EN)* ja sisävesien kannat napapiirin eteläpuolella, icke havsvandrande öring söder om polcirkeln (*Salmo trutta*) EN

Espoossa tavattavat taimenkannat on käsitelty punaisen kirjan mukaisesti merivaelteisina ja sisävesien napapiirin eteläpuolisina kantoina. On kuitenkin syytä huomioida, että osa Espoon sisävesien kannoista elää vaellusesteiden takana. Mikäli esteet poistettaisiin, muuttuisivat nämä populaatiot tällöin merivaelteisiksi. Tällä hetkellä puhtaasti merivaelteisina kantoina voidaan pitää Etelä- ja Keski-Espoon purovesistöjen taimenia. Lisäksi merivaelteisten taimenien elinaluetta ovat Espoonjoen pääuoma (Glimesinjoki ja Glomsinjoen alajuoksut) kuin myös Mankinjoki ja Gumbölenjoen alajuoksu, sekä näihin isompiin jokiin laskevat purot. Vaellusesteiden takia Pohjois-Espoon taimenkannat ovat nykyisellään luokiteltavissa sisävesikannoiksi, sillä niiden lisääntymisalueille ei ole nousuyhteyttä merestä lukuun ottamatta Lepsämänjokea, jonne on nousuyhteys Vantaanjoen kautta. Nykyisellään meriyhteydessä vähintään osittain esiintyvät kannat on merkitty kursivilla.

Elinympäristöt (merivaelteiset kannat): joet, Itämeri, purot.

Uhkatekijät (merivaelteiset kannat): pyynti, vesirakentaminen, ojitus- ja turpeenotto, kemialliset hättävähäikutukset, satunnaistekijät, suuret kannat vaihtelut.

Elinympäristöt (sisävesien kannat): joet, karut järvet ja lammet, purot.

Uhkatekijät (sisävesien kannat): pyynti, ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, kemialliset hättävähäikutukset, satunnaistekijät, suuret kannan vaihtelut.

Esiintyminen (nykyisellään meriyhteydessä esiintyvät kannat merkitty kursivilla):

Mankinjoen vesistö (*Mankinjoki, Gumbölenjoki, Karhusuonpuro, Gumbölenjoen yläjuoksun Stampforsen, Mustapuro ja Brobackanjoki/Nupurinjoki, Koskenmäenpuro, Nuuksion Myllypuro, Antiaanpuro/Koivulanoja, Haukkalamminoja, Kattilanoja, Sahaoja, Meerlammenpuro/Kolmperän laskupuro*);

Espoonjoen vesistö (*Espoonjoki, Muuralanpuro, Sänkbäck, Glimesin- ja Glomsinjoki, Ryssänniitunoja, Pikku-Ryssänoja, Ryssänniitunojan Mustalammen haara*);

Finnoonojan vesistö (*Finnoonoja ja Kuksumäenpuro, Svartbäck*);

Gräsanojan vesistö (*Lukupuro, Henttaanpuro, Mankkaanpuro*);

Monikonpuron vesistö ja

Vantaanjoen vesistö (*Lepsämänjoki, Lakistonjoki/Raasillanoja, Myllyoja*).

Koskenmäenpuron esiintymä tuhoutunee kun Kulmakorven alue louhitaan ja rakennetaan. Meerlammenpurossa ja Kolmperän laskupurossa taimenta on ilmeisesti tavattu ainakin vielä 1990-luvulla. Sänkbäckin purosta on havaintoja taimenen poikasista ennen Kirkkojärven puistoalueen rakentamista ja purouoman tuhoutumista alueelta. Sahaojaan on tehty istutuksia 1990-luvulla, mutta esiintymän nykytila on epäselvä. Myös Svartbäckin esiintymä on epävarma. Lisäksi Monikonpuron vesistön alkuperäinen taimenkanta on ilmeisesti tuhoutunut, mutta syksyllä on tarkoitus tehdä ensimmäiset siirtoistutukset Espoonjoen taimenkannan yksilöillä taimenen palauttamiseksi purovesistöön.

Espoon taimenkannoista ainakin Mankinjoen vesistön alajuoksun (Mankinjoki, Gumbölenjoki ja Karhusuonpuro) sekä Espoonjoen vesistön (Glomsinjoki, Ryssänniitunoja, Pikku-Ryssänoja) kannat ovat todennäköisesti alkuperäisiä. Myös Pohjois-Espoossa sijaitsevan Lakistonjoen taimenkanta saattaa olla alkuperäinen, mutta tästä ei nykyisellään ole tutkimustietoa.

Taimenen merivaelluksen tehneiden emojen määrä on nykyisellään hyvin vähäinen Espoon joissa ja puroissa. Lisääntyminen perustuu pääasiassa paikalliseksi jääneisiin yksilöihin. Taimenkanta voitaisiin palauttaa useisiin puroihin vesistön sisällä tehtävillä siirtoistutuksilla.

Nilviäiset

Suomesta tunnetaan yhteensä 165 nilviäislajia. Näistä kaikki pystyttiin ottamaan mukaan uhanalaisuusarviointiin. Punaisen listan lajien osuus arvioituista on 23 % (38 lajia).

Espoossa punaisen listan lajeja on tavattu kuusi (6), joista yksi, nystyrietana (*Arion intermedius*), on luokiteltu uhanalaiseksi.

Nystysiruetana, dvärgsnigel (*Arion intermedius*) VU (VU)*

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuukio (Romvuori). Lajia on tavattu Romvuoren lehtoalueelta.

Metsäharjaetana, trädsnigel (*Lehmannia marginata (Limax marginatus)*) NT (NT)*

Elinympäristöt: vanhat tuoret ja lehtomaiset kangasmetsät, vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Nuukio.

Piikkikotilo, taggsnäcka (*Acanthinula aculeata*) NT (NT)*

Elinympäristöt: tuoret ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Karakallio ja Nuukio (Saukonoro, Romvuori, Hankalahti). Lajia on tavattu Nuukion lehtopurolaaksoista ja Karakallion lehtokorvesta.

Viherkiiltokotilo, mindre skogsglanssnäcka (*Aegopinella pura*) NT (NT)*

Elinympäristöt: tuoret ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset

Esiintyminen: Nuukio (Lajalampi). Laji on tavattu Lajalammen lehtopurolaaksosta.

Pikkusiemenkotilo (pienisiemenkotilo), ängsgrynsnäcka (*Vertigo pygmaea*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot, hakamaat ja lehdesniityt, tuoret niityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuluminen

Esiintyminen: Nuukio (Saukonoro, Romvuori).

Poimusulkukotilo (pikkupoimusulkukotilo), mångtandad spolsnäcka (*Macrogastra plicatula*) NT (NT)*

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Nuukio (Saukonoro, Hankalahti, Nuukionpää), Jupperi ja Kvarnbacken.

Koskikorennot

Suomesta tunnetaan 36 koskikorentolajia, jotka pystyttiin, yhtä lajia lukuun ottamatta, sisällyttämään kansalliseen arviointiin. Arvioiduista lajeista viisi päätyi punaiselle listalle.

Espoossa punaisen listan lajeista on tavattu etelänkoipikorria (*Nemoura dubitans*). Sen elinympäristöjä uhkaavat turpeenotto ja kunnostusojitus, sekä niiden seurauksena syntyvä kiintoainekuormitus ja rehevöityminen.

Etelänkoipikorri, gråvingad källbäckslända (*Nemoura dubitans*) VU (VU)* (ES)

Elinympäristöt: lähteet, purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Nuukio (Koivulan lehtopuro, Pitkäsuon laskupuro). Lajin Nuukion populaatiossa on 2000-luvulla tapahtunut merkittäviä runsausmuutoksia.

Nivelkärsäiset

Puistokeijukas (jalavapuistokaskas), almparkstrit (*Zonocyba bifasciata*) NT (VU)*

Elinympäristöt: lehtometsät, perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: Espoonkartano.

Perhoset

Suomesta on tavattu yhteensä 2 559 perhoslajia (alalajit mukaan lukien 2 577 taksonia), joista kansalliseen arviointiin otettiin mukaan 2 295 lajia (2 313 taksonia). Arvioiduista taksonista punaisen listan taksonien osuus on 30,6 % (707 taksonia).

Perhoset ovat Espoon listan suurin eliöryhmä: havaintotietoja on peräti 114 punaisen listan lajista tai alalajista, joista 35 on uhanalaisia. Metsät sekä perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt ovat lajien yleisimpiä elinympäristöluokkia, mutta joukossa on myös ensisijaisesti rannoilla, kallioilla ja soilla viihtyviä lajeja. Sopivan elinympäristön ohella perhosten esiintyminen riippuu myös niiden ravintokasvien esiintymisestä. Lajeja uhkaavat muun muassa avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien muutokset ja suuret kannanvaihtelut.

Ennen vuotta 1980 tehtyjen havaintojen lisäksi Espoon listasta on pyritty karsimaan havainnot niiden perhosten osalta, joiden arvellaan lentäneen tänne muualta. Tällaisia lajeja ovat esimerkiksi mahdollisesti Virosta lentäneet hirvenjuuripussikoi (*Coleophora inulae*), *Platytes cerussella*, Kivenlahdesta tavattu *Perinephela lancealis* ja linnunruohokoi (*Hypercallia citrinalis*), jonka ravintokasvia (*Polu-gala*) ei esiinny Espoossa. Muualta tulleita ovat todennäköisesti myös Mäkkylänmetsästä tavattu vaarantunut rusolehtimittari (*Scopula rubiginata*), sekä nähtävästi lounaisesta Suomesta saapunut silmälläpidettävä kalvasmittari (*Campaea margaritaria*), josta on havainto Espoon Siikaniemestä vuodelta 2001. Myös ne lajit on rajattu pois listasta, joita on tavattu Espoossa vuoden 1980 jälkeen, mutta joiden esiintymien arvellaan tai tiedetään jo kadonneen: esimerkiksi vielä 1990-luvulla Espoossa on tavattu silmälläpidettävää sormisarहितukoita (*Elachista occidentalis*), mutta sittemmin esiintymä on jäänyt kehä III:n laajennuksen alle. Lisäksi lista ei sisällä lajeja, joiden määrittystä ei

ole tarkistettu (muun muassa *Phyllonorycter spinicolellus*/*Phyllonorycter cerasivorellus* ja *Leucoptera lathyrifoliella*/*Leucoptera orobi*).

Havaintotiedot perustuvat valtaosin Luonnontieteellisen keskusmuseon palvelimella toimivan hyönteistietokannan tietoihin ja erääseen yksityiskokoelmista koottuun muistioon (Nupponen ym. 2011).

Aaltoritariyökkönen, vågbandat ordensfly (*Catocala sponsa*) NT (NT)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Lippajärvi, Fiskarsinmäki, Laaksolahti, Tapiola ja Tapiola/Mankkaa.

Toukan ravintokasvi: tammi (*Quercus robur*).

Ahdepikkumittari, backmalmätare (*Eupithecia millefoliata*) NT (DD)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Svinösund, Hannus, Kaitaa ja Suomenoja.

Toukan ravintokasvi: siankärsämö (*Achillea millefolium*) ja pietaryrtti (*Tanacetum vulgare*).

Apilakehrääjä, klöverspinnare (*Lasiocampa trifolii*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; tuoreet niityt; Itämeren niitty- ja luhtarannat, Itämeren hietikkorannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Sorvalampi.

Toukan ravintokasvi: heinät, kuten rantavehnä (*Elymus arenarius*) ja lampaannata (*Festuca ovina*).

Lisäksi ravintokasveja ovat kanerva (*Calluna vulgaris*) ja hiirvenvirna (*Vicia cracca*).

Apollo eli isoapollo, apollojäril (*Parnassius Apollo*) EN (NT)* EU4

Elinympäristöt: kalliot; Itämeren kalliorannat; kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät, kulo-alueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen.

Esiintyminen: Nuukio.

Toukan ravintokasvi: isomaksaruoho (*Sedum telephium*).

Berberisbredvecklare (*Choristoneura diversana*) DD (NE)

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: -.

Esiintyminen: Tuomarila.

Blek rosenvecklare (*Notocelia rosaecolana*) VU (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, rakentaminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Svinö, Kavallinmäki, Tuomarila, Nuottaniemi, Furubacka, Soukka ja Laurinlahti.

Toukan ravintokasvi: ruusut (*Rosa spp.*).

Bläeldsorgmal (*Ethmia bipunctella*) VU

Elinympäristöt: ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; puistot, pihamaat ja puutarhat; kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: rakentaminen, avoimien alueiden sulkeutuminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Kivenlahti.

Brunhuvad ekdvärgmal (*Stigmella samiatella*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; kalliot; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: tammi (*Quercus robur*).

Callisto insperatella NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät, hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, suuret kannan vaihtelut.

Esiintyminen: Espoonkartano ja Friisinmäki.

Toukan ravintokasvi: tuomi (*Prunus padus*).

Coleophora solitariella NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Svinö (Kopparåkern).

Toukan ravintokasvi: kevättähtimö (*Stellaria holostea*).

Muuta: esiintymän ydinalue tuhoutui, kun sen päälle rakennettiin uusi kevyen liikenteen väylä. Laji on kuitenkin saattanut säilyä alueella, sillä sen ravintokasvia esiintyy vähäisenä niityn reunoilla.

Gul eksäckmal (*Coleophora lutipennella*) NT

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Laajalahti ja Lukkarinpuro.

Gulhårig gräsminerarmal (*Elachista luticomella*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät, hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Kivenlahti.

Gullrisblomvecklare (*Gynnidomorpha curvistrigana*) NT (LC)

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivat niityt ja kedot, Itämeren rannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukcession alkuvaiheiden väheneminen.

Esiintyminen: Kavallinmäki.

Haapatyttöperhonen, grå flickfjäril (*Archiearis notha*) VU (VU)*

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuukio, Röylä, Bodom, Koskelo ja Vihermäki. Lajista on useita kymmeniä havaintoja aina 1980-luvulta 2000-luvulle saakka.

Toukan ravintokasvi: haapa (*Populus tremula*).

Harjupussikoi, sötvedelsäckmal (*Coleophora colutella*) VU (NT)

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; Itämeren sora- somerikko- ja kivikkorannat; Itämeren hietikkorannat.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: keltamaite (*Lotus corniculatus*), masvalo (*Anthyllis vulneraria*), idänkeulankärki (*Oxytropis campestris*), tunturikurjenherne (*Astragalus alpinus*).

Harmopaatsamamittari, grå klaffmätare (*Philereme vetulata*) VU (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Ymmersta.

Toukan ravintokasvi: orapaatsama (*Rhamnus cathartica*).

Helmihopeatäplä, storfläckig pärlemorfjäril (*Issoria lathonia*) NT (NT)

Elinympäristöt: ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; viljelymaat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät, pelto- maiden muutokset.

Esiintyminen: Suomenoja, Gumböle ja Otaniemi.

Toukan ravintokasvi: orvokit (*Viola*), erityisesti keto- ja pelto-orvokki (*Viola tricolor*, *Viola arvensis*).

Herukkakeulakoi (*Gelechia jakovlevi*) NT (LC)

Elinympäristöt: lehtometsät; tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuottaniemi ja Lintuvaara.

Toukan ravintokasvi: punaherukka (*Ribes rubrum*).

Hevosmuurahaiskoi, hästmyrebomal (*Niditinea truncicolella*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät; vanhat tuoreet ja kuivat lehtometsät; vanhat puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, lahoppuun väheneminen, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Latokaski-Furubacken.

Toukan ravintokasvi: lajin toukkia tavataan hevosmuurahaisen pesistä, useimmiten havupuista.

Hietamittari, mellanmätare (*Phibalapteryx virgata*) EN (VU)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; Itämeren hietikkorannat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Svinösund.

Toukan ravintokasvi: matarat (*Galium spp.*), kuten vaarantunut keltamatara (*Galium verum*).

Hopeapoppelikäpiökoi, silverpoppeldvärgmal (*Ectoedemia turbidella*) EN

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: rakentaminen, suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Soukka ja Espoonlahti. Espoonlahdessa laji on esiintynyt kahdella paikalla runsaana, laji on tavattu alueella vuodesta 1998 lähtien vuosittain.

Toukan ravintokasvi: hopeapoppeli (*Populus alba*).

Muuta: Espoonlahden toisen esiintymän suuret hopeapoppelit kaadettiin syksyllä 2010. Paikalla on kuitenkin edelleen kaadettujen puiden juurivesoista kasvaneita nuoria puita.

Isokuultokoisa, sidengult ängsmott (*Paratalanta hyalinialis*) EN (VU)

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannanvaihtelut, metsien puulajisuhteiden muutokset, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Svinösund.

Toukan ravintokasvi: ulkomaisten tietojen mukaan lajin toukka elää tulikukilla (*Verbascum*) kanokeilla (*Centaurea*) ja nokkosella (*Urtica*).

Jalavakiiltokääriäinen, almbarkvecklare (*Cydia leguminana*) EN (VU)

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: rakentaminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: jalavat (*Ulmus spp.*).

Muuta: Espoonkartanon populaatio saattaa olla hävinnyt viimeisimmän, 2000-luvulla tehdyn, jalavien siistimisen yhteydessä. Etsinnöistä huolimatta laji ei ole tämän jälkeen alueelta löydetty.

Jalavatöyhtökoi, almögolappmal (*Bucculatrix albedinella*) EN (NT)*

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja kuivat lehtometsät; vanhat puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: rakentaminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: jalavat (*Ulmus spp.*).

Jänösiilikäs, vit tigerspinnare (*Spilosoma urticae*) NT (LC)

Elinympäristöt: kosteat niityt, ojanpientareet; Itämeren niitty- ja luhtarannat; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; tuoreet niityt; kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Toukan ravintokasvi: perhonen on toukkana moniruokainen.

Kakskulmamittari, tvåspetsad fältmätare (*Euphyia biangulata*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Svinösund ja Fiskarsinmäki.

Kallioishietakoi, nordlig småstävmal (*Gnorimoschema nordlandicolellum*) VU (VU)

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Tuomarila.

Toukan ravintokasvi: karvaskallioinen (*Erigeron acer*).

Kallioispussikoi, gråbinkesäckmal (*Coleophora squamosella*) NT (NT)*

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Kivenlahti.

Toukan ravintokasvi: karvaskallioinen (*Erigeron acer*).

Kalliosinisiipi, fetörtsblåvinge (*Scolitantides orion*) EN (VU)* (ES)

Elinympäristöt: kalliot; kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Suna.

Toukan ravintokasvi: isomaksaruoho (*Sedum telephium*).

Kalvaspikkumittari, gråblek malmätare (*Eupithecia ochridata*) VU (LC)

Elinympäristöt: Itämeren hietikkorannat, kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset, rakentaminen.

Esiintyminen: Etelä-Laaialahti ja Svinösund.

Toukan ravintokasvi: asterikasvit (*Asteraceae*), kuten ketomaruna (*Artemisia campestris*), mali (*Artemisia absinthium*) ja siankärsämö (*Achillea millefolium*).

Kannussinisiipi, kortsvansad blåvinge (*Cupido argiades*) VU (NE)

Elinympäristöt: ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; viljelymaat; tuoreet niityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut, pellonraivaus, rakentaminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Sunanlaakso, Iivisniemi, Suomenoja, Matalajärvi ja Bodom.

Toukan ravintokasvi: keltamaite (*Lotus corniculatus*) ja apilat (*Trifolium spp.*).

Keltasiilikäs, citrongul igelkottspinnare (*Rhyparia purpurata*) NT (DD)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; harjujen kuivat ja sitä karummat kangasmetsät; Itämeren niitty- ja luhtarannat; tuoreet niityt; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki ja Kuurinniitty.

Toukan ravintokasvi: toukka on moniruokainen. Tavallisesti se syö piharatamoa (*Plantago major*), siankärsämöä (*Achillea millefolium*), vaarantuneksi luokiteltua keltamataraa (*Galium verum*) ja monia pajuja (*Salix*).

Ketokultasiipi, violettkantad guldvinge (*Lycaena hippothoe*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet niityt; kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Pappilanmäki, Puolarmetsä, Latokaski, Kyrkängarna, Tapiola (Suvikumpu) ja Siikajärvi.

Toukan ravintokasvi: suolaheinät (*Rumex spp.*).

Kiiltosiilikäs, glansspinnare (*Callimorpha dominula*) NT (NE)

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat; kosteat lehtometsät; kosteat niityt, ojanpientareet; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoon keskus ja Svinösund.

Toukan ravintokasvi: raunioyrtit (*Symphytum sp.*), peipit (*Lamium sp.*), hierakat (*Rumex sp.*), kuumamat (*Lonicera sp.*), pajut (*Salix sp.*), poppelit (*Populus sp.*), tuomi (*Prunus padus*), vadelma (*Rubus idaeus*) ja ahomansikka (*Fragaria vesca*).

Kirjojuuriyökkönen, ljusgrått ängsfly (*Eremobina pabulatricula*) NT (NT)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuukio (Högbacka).

Toukan ravintokasvi: toukka elää heinäkasveilla.

Kirjokaapuyökkönen, gråbokapuschongfly (*Cucullia fraudatrix*) NT (NE)

Elinympäristöt: ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; viljelymaat; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Pohjois-Tapiola.

Toukan ravintokasvi: pujo (*Artemisia vulgaris*).

Kirjomaayökkönen, tvåkölat jordfly (*Opigena polygona*) VU (NT)

Elinympäristöt: perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt; harjujen tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, peltomaiden muutokset, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, suuret kannan vaihtelut.

Esiintyminen: Laaksolahti.

Toukan ravintokasvi: laji on moniruokainen.

Kirjotäpläkoi, lungörtsorgmal (*Ethmia quadrillella*) VU (EN)*

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät; järven- ja joenrannat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet, rakentaminen.

Esiintyminen: Kannusillanmäki, Kyrkängarna ja Laajalahti.

Toukan ravintokasvi: lajin toukat elävät muun muassa rohtoraunioyrtillä (*Symphytum officinale*).

Kivimittari, stenfältmätare (*Coenocalpe lapidata*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet niityt; lehtometsät; kosteat niityt, ojanpientareet; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: ilmastonmuutos.

Esiintyminen: Skrattkärr, Fiskarsinmäki ja Siikajärvi.

Toukan ravintokasvi: leinikkikasvit (*Ranunculaceae*), eritoten rönsyleinikki (*Ranunculus repens*).

Kohokkipikkumittari, glimmalmätare (*Eupithecia venosata*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; tuoreet niityt; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet, Itämeren hietikkorannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Kavallinmäki ja Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: kohokit (*Silene spp.*).

Koiruohokoisa, malörtmott (*Euzophera cinerosella*) EN (VU)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Överby.

Kuultomittari, tunnvingemätare (*Malacodea regelaria*) NT (LC)

Elinympäristöt: kangasmetsät.

Uhkatekijät: ilmastonmuutos, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Koskelo.

Toukan ravintokasvi: kuusi (*Picea abies*).

Lehmuspikkumittari, lindmalmätare (*Eupithecia egenaria*) VU (VU)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, rakentaminen.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Toukan ravintokasvi: lehmus (*Tilia cordata*).

Lehtolatvakääriäinen, ignorerad solvecklare (*Pammene ignorata*) NT (DD)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: toukan ravintokasvia ei tiedetä (todennäköisesti lehtipuilla).

Lehtotikkukoi, lönnstyltmal (*Caloptilia onustella*) NT (NT)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Tuomarila, Laajalahti ja Soukanniemi.

Toukan ravintokasvi: vaahtera (*Acer platanoides*).

Litet vaxmott (*Achroia grisella*) NT (NE)

Elinympäristöt: perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: toukkaa tavataan mehiläispesistä.

Ljuskantad eksäckmal (*Coleophora flavipennella*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: tammi (*Quercus robur*).

Luhtasukkulakoi, kärrkorthuvudmal (*Scythris palustris*) VU (NT)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat, Itämeren niitty- ja luhtarannat, letot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Suomenoja.

Toukan ravintokasvi: tiukan ravintokasvia ei tiedetä (mahdollisesti sammalilla).

Luumukoi, körsbärsbuskpalpmal (*Anarsia lineatella*) NT (VU)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat, tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Kaitaa ja Laurinlahti.

Toukan ravintokasvi: toukan ravintokasveja ovat ainakin luumupuut (*Prunus domestica*) ja metsävaahtera (*Acer platanoides*), mutta laji on todennäköisesti moniruokainen puilla ja pensailta.

Maitepunatäplä, allmän bastardsvärmare (*Zygaena filipendulae*) VU (NT)*

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivat niityt ja kedot; kuivahkojen ja sitä karumpien kankaiden metsäpaloalueet ja muut luontaisen sukkession alkuvaiheen metsät.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Bodom.

Toukan ravintokasvi: toukat elävät keltamaitteella (*Lotus corniculatus*).

Mindre ekstyltmal (*Caloptilia robustella*) NT (NE)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, rakentaminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: tammi (*Quercus robur*).

Motfläckpalpmal (*Syncopacma sangiella*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; Itämeren sora-, somerikko- ja kivikkorannat, Itämeren hietikkorannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: keltamaite (*Lotus corniculatus*).

Måbärknoppmal (*Lampronia redimitella*) NT (LC)

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: herukat (*Ribes spp.*).

Niittyrengaskehrääjä, ängsringspinnare (*Malacosoma castrense*) VU (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; tuoreet niityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Tuomarila.

Toukan ravintokasvi: toukka on moniruokainen. Sen tärkeimpiä ravintokasveja ovat ahdekaunokki (*Centaurea jacea*), keltanot (*Hieracium*) ja monet hanhikit, kuten rätvänä (*Potentilla erecta*), peltohanhikki (*Potentilla norvegica*) ja kurjenjalka (*Potentilla palustris*).

Nordlig röllekplattmal (*Depressaria silesiaca*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; tuoreet niityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Kauklahti.

Toukan ravintokasvi: siankärsämö (*Achillea millefolium*), pujo (*Artemisia vulgaris*).

Nuolimittari, piltecknad fältmätare (*Gagitodes sagittatus*) NT (LC)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; Itämeren niitty- ja luhtarannat; kosteat lehtometsät; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki, Kavallinmäki ja Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: ängelmät (*Thalictrum spp.*).

Orapaatsamakätkökääriäinen, vägtornbärvecklare (*Phtheochroa sodaliana*) EN (VU)

Elinympäristöt: hakamaat ja lehdesniityt; tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat; tuoreet niityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, rakentaminen, suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Lähteranta.

Toukan ravintokasvi: orapaatsama (*Rhamnus cathartica*), mahdollisesti myös paatsama (*Rhamnus frangula*).

Paistelvatkääriäinen, glanssolvecklare (*Pammene splendidulana*) EN (EN)*

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: tammi (*Quercus robur*).

Pantterimittari, pantermätare (*Pseudopanthera macularia*) EN (VU)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; tuoreet ja kuivat lehtometsät; hakamaat ja lehdesniityt; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Oittaa, Skrattkärr ja Rajakorpi.

Pensasmittari, nordisk buskmätare (*Macaria loricaria*) NT (LC)

Elinympäristöt: rannat, perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt, suot.

Uhkatekijät: ilmastonmuutos.

Esiintyminen: Tapiola, Fiskarinmäki ja Siikajärvi.

Toukan ravintokasvi: pajut (*Salix spp.*) ja koivut (*Betula spp.*).

Muuta: useat lajit, jotka ovat taantuneet tuntuvasti Baltiassa, näyttävät taantuneen myös Suomen eteläosissa. Näihin lajeihin kuuluu myös pensasmittari.

Phyllonorycter issikii NT

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Lippajärvi, Råbäck, Mankki, Otaniemi ja Laajalahti. Råbäckassa ja Mankissa on tavattu runsaasti lajin toukkia 2000-luvulla.

Toukan ravintokasvi: lehmukset (*Tilia spp.*).

Pikkuritariyökkönen, rosenryggat ordensfly (*Catocala pacta*) NT (LC)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; Itämeren niitty- ja luhtarannat; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Svinösund.

Pilkkumorsiusyökkönen, kantfläckat bandfly (*Noctua orbona*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; puistot, pihamaat ja puutarhat; viljelymaat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, peltomaiden muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Tapiola/Mankkaa.

Pilkkuraitayökkönen, svartprickigt sälgfly (*Anorthoa munda*) VU (DD)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Pilkkuruokoyökkönen, tvillingfläckat rörfly (*Archanara geminipuncta*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat; kosteat niityt, ojanpientareet; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Suomenoja. Havaintopaikalla on tavattu useita toukkia.

Toukan ravintokasvi: järviruoko (*Phragmites australis*).

Pilkknoppvecklare (*Apotomis lineana*) NT (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoonkartano, Mankki ja Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: hopeapaju (*Salix alba*) (mahdollisesti muutkin pajulajit).

Pilkutonmorsiusyökkönen, leverbrunt bandfly (*Noctua comes*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; tuoreet ja kuivat lehtometsät; Itämeren hietikkorannat; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Kavallinmäki.

Poppelikääröyökkönen, vågbandat vecklarfly (*Ipimorpha contusa*) VU (NT)*

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, metsien uudistamis- ja hoitotoimet, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuoksio.

Toukan ravintokasvi: haapa (*Populus tremula*).

Poppelknoppvecklare (*Gypsonoma oppressana*) NT (NE)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: rakentaminen.

Esiintyminen: Tapiola.

Toukan ravintokasvi: poppelit (*Populus spp.*).

Punktbrokmal (*Mompha langiella*) NT (DD)

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät; kosteat niityt, ojanpientareet; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: rakentaminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Mäkkylänmetsä ja Kilo.

Toukan ravintokasvi: karvahorsma (*Epilobium hirsutum*) ja lehtohorsma (*Epilobium montanum*).

Punapetoyökkönen, brunrött rovfly (*Cosmia pyralina*) NT (NT)*

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannanvaihtelut, rakentaminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Kannusillanmäki ja Fiskarsinmäki.

Toukan ravintokasvi: ulkomailla lajin toukat elävät eritoten jalavalla (*Ulmus*), mutta myös muun muassa lehmuksella (*Tilia*), tammella (*Quercus*) ja hedelmäpuilla.

Purppurakenttämittari, violettbandad fältmätare (*Xanthorhoe decoloraria*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet niityt; kosteat niityt, ojanpientareet; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: ilmastonmuutos, avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut. Esiintyminen: Kuurinniitty.

Pyöröneilikayökkönen, gulbrunt nejlikfly (*Hadena perplexa*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kalliot; harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki, Kuurinniitty ja Tuomarila.

Rantapikkumittari, dystre malmätare (*Eupithecia orphnata*) VU (NT)

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat; Itämeren sora-, somerikko- ja kivikkorannat; Itämeren hiekkarannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Rantatikkukoi, falkstyltmal (*Caloptilia falconipennella*) NT (EN)

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät, tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Soukanniemi.

Toukan ravintokasvi: tervaleppä (*Alnus glutinosa*).

Ruskopikkumittari, brunbandad malmätare (*Eupithecia sinuosaria*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeren hietikkorannat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; viljelymaat.

Uhkatekijät: peltomaiden muutokset, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Överby, Mäkkylänmetsä ja Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: savikat (*Chenopodium spp.*) ja tatarkasvit (*Polygonaceae*).

Sen röllesäckmal (*Coleophora expressella*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; tuoreet niityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukcession alkuvaiheiden väheneminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: siankärsämö (*Achillea millefolium*).

Siljeplattmal (*Agonopterix selini*) NT (LC)

Elinympäristöt: Itämeren sora-, somerikko- ja kivikkorannat; tuoreet ja kuivat lehtometsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; Itämeren niitty ja luhtarannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: särmäputki (*Selinum carvifolia*).

Silkkivillaselkä, bandad hallonspinnare (*Habrosyne pyritoides*) NT (LC)

Elinympäristöt: perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt, lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Svinösund ja Fiskarsinmäki.

Silverpoppelbladvecklare (*Gypsonoma minutana*) NT (NE)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: rakentaminen.

Esiintyminen: Kavallinmäki, Matinkylä ja Tapiola.

Toukan ravintokasvi: poppelit (*Populus spp.*).

Siniaitokoi, plommonlavmal (*Stenoptinea cyaneimarmorella*) NT (DD)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Mäkylänmetsä ja Tuomarila.

Sininurmiyökkönen, ljusgrått lövflyn (*Platyperigea montana*) NT (LC)

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät, perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt, kalliot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut.

Esiintyminen: Tapiola, Tapiola/Mankkaa, Nuottaniemi ja Laurinlahti.

Toukan ravintokasvi: toukka on moniruokainen ruohovartisilla kasveilla.

Snedstreckad ekstyltmal (*Acrocercops brongniardellus*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Lukkarinpuro ja Tuomarila.

Stinksyskemott (*Phlyctaenia stachydalis*) NT (NE)

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Ristimäki.

Större rödhuvad ekdvärgmal (*Stigmella svenssoni*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat; kalliot.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: tammi (*Quercus robur*).

Sulkanirkko, fjäderbärare (*Ptilophora plumigera*) NT (NE)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Svinösund.

Toukan ravintokasvi: vaahterat (*Acer sp.*).

Suomenlehtovähämittäri, krönt malmätare (*Chloroclystis v-ata ssp. relicta*) VU (CR)
(ES)

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, satunnaistekijät, risteytyminen.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Svartfransad almdvärgmal (*Stigmella lemniscella*) NT (LC)

Elinympäristöt: lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: rakentaminen, suuret kannan vaihtelut, metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: jalavat (*Ulmus spp.*).

Svartvit svampmal (*Nemapogon nigralbello*) NT (LC)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi ja Saunalahti (Kummelberget).

Toukan ravintokasvi: lehtipuiden käävät.

Såpnejlikmal (*Caryocolum fischerellum*) NT (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi ja Kavallinmäki.

Toukan ravintokasvi: suopayrtti (*Saponaria officinalis*).

Tammilaahusyökkönen, ekfotsläpare (*Nycteola revayana*) NT (NT)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Lähteranta ja Tuomarila.

Tulimittäri, orangebandad parkmätare (*Eulithis pyropata*) NT (NT)

Elinympäristöt: lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Tummasekoyökkönen, litet stamfly (*Amphipoea crinanensis*) VU (VU)*

Elinympäristöt: tuoreet niityt; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivat niityt ja kedot.
Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät. Esiintyminen: Svinösund.

Toukan ravintokasvi: lajin toukkia on tavattu kurjenmiekalta (*Iris pseudacorus*), mutta on todennäköistä että toukat elävät myös heinäkasvien juuritupissa.

Vaahteravyömittari, lönnördelmätare (*Cyclophora annularia*) NT (NE)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; tuoreet ja kuivat lehtometsät.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Nuoksio.

Vaahterayökkönen, lönnaftonfly (*Acronicta aceris*) NT (DD)

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: muu.

Esiintyminen: Tapiola/Mankkaa, Svinösund, Otaniemi ja Mäkkylänmetsä.

Toukan ravintokasvi: vaahtera (*Acer platanoides*).

Vajayökkönen, gulgrått jordfly (*Standfussiana simulans*) NT (VU)

Elinympäristöt: Itämeren hietikkorannat; viljelymaat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: Överby ja Tuomarila.

Toukan ravintokasvi: toukka on moniruokainen.

Valemorsiusyökkönen, borstfly (*Thalpophila matura*) NT (NT)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; Itämeren hietikkorannat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Tapiola/Mankkaa.

Varjotupsukoi, häxörtbrokmal (*Mompha terminella*) NT (NT)*

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien uudistamis- ja hoitotoimet.

Esiintyminen: Nuukio.

Toukan ravintokasvi: velholehti (*Circaea alpina*).

Vinterekguldmal (*Phyllonorycter roboris*) NT

Elinympäristöt: tuoreet ja kuivat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: suuret kannanvaihtelut, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Espoonkartano.

Toukan ravintokasvi: tammi (*Quercus robur*).

Vinterögonlappmal (*Bucculatrix humiliella*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; harjujen kivaikat ja sitä karummat kangasmetsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen.

Esiintyminen: Soukka.

Toukan ravintokasvi: siankärsämö (*Achillea millefolium*).

Vitbröstad brokmal (*Mompha propinquella*) NT (LC)

Elinympäristöt: kosteat niityt, ojanpienareet; tuoreet niityt; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: Mankkaa, Kivenlahti ja Soukka.

Toukan ravintokasvi: karvahorsma (*Epilobium hirsutum*).

Vitsprötad gullrissäckmal (*Coleophora ramosella*) NT (LC)

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kalliot; kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi.

Toukan ravintokasvi: kultapiisku (*Solidago virgaurea*).

Lisäksi Espoosta on tehty havaintoja seuraavista perhosista, joiden osalta tarkemmat havainnon sijaintitiedot puuttuvat:

Brokig väddblomvecklare (*Aethes hartmanniana*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1986.

Fjällspinnare (*Cosmotriche lobulina ssp. lobulina*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät, Itämeren hietikkorannat, kalliot.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1981.

Isokultasiipi, stor guldvinge (*Lycaena dispar*) NT (EN) EU4

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kosteat niityt, ojanpientareet.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, satunnaistekijät, ojitus ja turpeenotto, rakentaminen.

Esiintyminen: havainnot ovat vuodelta 2005.

Toukan ravintokasvi: vesihierakka (*Rumex aquaticus*), poimuhierakka (*R. crispus*) ja isohierakka (*R. hydrolapathum*).

Jäkkäräverkkokoi, norsknoppemal (*Digitivalva reticulella*) CR (CR) (ES)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1984.

Kalvosiipi, grå hinnvinge (*Nudaria mundana*) NT (LC)

Elinympäristöt: lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat; hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 2008.

Katkolattakoi, odörtplattmal (*Agonopterix alstroemeriana*) VU (VU)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1998.

Toukan ravintokasvi: myrkkyykatko (*Conium maculatum*).

Ketolattakoi, ljusbröstad bockrotplattmal (*Depressaria pulcherrimella*) NT (NT)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1987.

Kihokkisulkanen, sileshår fjädermott (*Buckleria paludum*) VU (NT)

Elinympäristöt: suot, Itämeren niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1994.

Mansikkakääpiökoi, smultrondvärgmal (*Ectoedemia arcuatella*) NT (NT)

Elinympäristöt: tuoreet niityt; hakamaat ja lehdesniityt; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; tuoreiden ja kuivien lehtojen metsäpaloalueet ja muut luontaisen sukkession alkuvaiheen metsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: toukkahavainto on vuodelta 1992.

Nunnakirjokoisa, gördelljusmott (*Pyrausta cingulatus*) EN (VU) (ES)

Elinympäristöt: harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; Itämeren hietikkorannat.

Uhkatekijät: kuloalueiden ja muiden luontaisen sukkession alkuvaiheiden väheneminen, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1992.

Röd väddblomvecklare (*Cochylis flaviciliana*) NT (LC)

Elinympäristöt: tuoreet niityt; kuivat niityt ja kedot; Itämeren niitty- ja luhtarannat; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 1986.

Vihervaellusyökkönen, grönaktigt knöfly (*Heliothis viriplaca*) VU (NT)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; harjujen kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät, Itämeren hietikkorannat.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: havainto on vuodelta 2003.

Vesiperhoset

Hyönteistietokannan mukaan punaisen kirjan vesiperhoslajeista on Espoossa tavattu noropalkosta (yksi yksilö vuonna 1989). Kaiken kaikkiaan vesiperhosia tunnetaan Suomesta 216 lajia, joista arviointiin pystyttiin ottamaan mukaan lähes kaikki lajit (taksonit). Punaisella listalla lajeja on 25 (noin 12 % arvioiduista).

Noropalkonen (*Hydroptila occulta*) VU (DD)

Elinympäristöt: purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Mankki.

Sääsket

Sääsket kuuluvat kaksisiipisten (*Diptera*) lahkoon. Puutteellisen tiedon takia sääskiä ei ole – kahta lajia lukuun ottamatta – sisällytetty aikaisempiin kansallisiin uhanalaisuusarviointeihin. Viimeispään arviointiin pystyttiin kuitenkin ottamaan mukaan 1 707 lajia, kun Suomesta tunnetaan yhteensä 2 671 sääskilajia. Arvioiduista lajeista 192 löytyy punaiselta listalta (noin 11 %).

Espoosta on tavattu 11 punaisen listan sääskilajia, joista seitsemän (7) on uhanalaisia. Lahopuu on tärkeä monelle Espoossa tavattavalle lajille. Osa lajeista, kuten perhossääskiin kuuluva *Sciria advena*, voi elää esimerkiksi järeissä puistopuissa. Lähteet ja purot ovat ensisijainen elinympäristö valtaosalle lajeista. Suurin uhka on vesirakentaminen, joka on ensisijaisen uhkatekijä seitsemälle lajille. Lisäksi kaupunkien pienvesien ympäristön raivaus voi olla lajien kannalta haitallista.

Käpykirsikäs (*Ormosia loxia*) VU

Elinympäristöt: purot, lähteet.

Uhkatekijät: vesirakentaminen.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro.

Muuta: laji elää lehdoissa.

Näkinhitukirsikäs (*Tasiocera fuscescens*) VU

Elinympäristöt: purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro, Pitkäsuon laskupuro ja Antiaanpuro.

Muuta: näkinhitukirsikästä tavataan lehtomaisilta puronvarsilta.

Ptychoptera lacustris VU

Elinympäristöt: lähteet, purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro ja Pitkäsuon laskupuro.

Muuta: laji elää puroissa ja on mahdollisesti melko vaativa veden laadun osalta (suosii mahdollisesti pohjavesivaikutteisia puroja).

Puroliekokirsikäs (*Lipsothrix errans*) EN

Elinympäristöt: purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro ja Pitkäsuon laskupuro.

Muuta: toukka elää uponneilla puiden rungoilla puroissa. Lajin havainnot on tehty eteläisimmästä Suomesta, lähes kaikki Espoosta.

Rosohitukirsikäs (*Tasiocera murina*) NT

Elinympäristöt: lähteet, purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset, ojitus ja turpeenotto.

Esiintyminen: Pyykorpi.

Muuta: laji elää lehto- ja lettokorvissa sekä rehevillä puronvarsilla.

Salokärsäkirsikäs (*Elephantomyia edwardsi*) VU

Elinympäristöt: vanhat tuoreet ja lehtomaiset kangasmetsät.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro.

Muuta: salokärsäkirsikäs on kuolleesta puusta riippuvainen (=saproksyyli). Toukka elää lahoavilla kuusen rungoilla.

Salokirsikäs (*Libnotes ladogensis*) NT

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro ja Pitkäsuon laskupuro.

Muuta: laji on kuolleesta puusta riippuvainen (=saproksyyli) ja sitä tavataan lehtilahopuulla.

Sciria advena NT

Elinympäristöt: lehtometsät, vanhat kangasmetsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro.

Muuta: lajin toukka elää puiden onkaloissa, joihin kerääntyy vettä (=dendrolimnobiaontti).

Sycorax silacea VU

Elinympäristöt: lähteet, purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Antiaanpuro ja Pitkäsuon laskupuro.

Muuta: lajia tavataan lähteiköissä ja kylmissä latvapuroissa.

Ujonorokirsikäs (*Neolimnomyia batava*) VU

Elinympäristöt: purot, lähteet.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.

Esiintyminen: Pitkäsuon laskupuro ja Koivulan lehtopuro.

Muuta: ujonorokirsikäs elää ilmeisesti puronvarsilla.

Yrttikorpikirsikäs (*Rhypholophus varius*) NT

Elinympäristöt: lähteet, rehevät korvet, purot.

Uhkatekijät: ojitus ja turpeenotto, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Koivulan lehtopuro.

Muuta: Laji elää lehdoissa.

Kärpäset

Espoossa on tavattu kahta (2) silmälläpidettävää kärpäslajia. Molemmat näistä luokiteltiin aikaisemmin puutteellisesti tunnetuiksi. Uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai puutteellisesti tunnettuja kärpäsiä on Suomen 3845:stä kärpäslajista 222, kun kaikista Suomen kärpäsisistä uhanalaisuus pystyttiin arvioimaan hieman yli neljänneksen osalta (1031).

Kaunosurri (*Eristalis lineata*) NT (DD)

Elinympäristöt: metsät; suot; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: ?.

Esiintyminen: Laajalahti.

Kölisysinen (*Heringia fulvimanus*) NT (DD)

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät.

Uhkatekijät: ?.

Esiintyminen: Suomenoja.

Kirput

Liito-oravan pesissä elävä liito-oravankirppu on ainoa 53 Suomesta tunnetusta kirppulajista, jonka uhanalaisuus arviointiin. Muut kirput jätettiin kokonaan arvioimatta, sillä niistä ei ollut saatavilla tuoretta havaintomateriaalia. Espoossa lajia on tavattu Nuuksiosta.

Liito-oravankirppu, flygekorrsloppa (*Ceratophyllus (Monopsyllus) indages*) VU (VU)*

Elinympäristöt: kangasmetsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, lahoppuun väheneminen, muu.

Esiintyminen: Nuukio (Nuukionpää).

Pistiäiset

Kansallisessa uhanalaisarvioinnissa pistiäisiä tarkasteltiin kolmessa ryhmässä, joita olivat sahapistiäiset ja kätköpistiäiset sekä myrkkypistiäiset. Espoossa on tavattu kaksi (2) punaisen listan myrkkypistiäistä. Kaiken kaikkiaan myrkkypistiäisiä tunnetaan maassamme 664 lajia. Näistä 597:en uhanalaisuus arvioitiin. Punaiselle listalle päätyi lopulta 198 lajia (noin 33 % arvioiduista).

Edellisen Espoon uhanalaisia lajeja käsittelevän julkaisun mukaan Solvalla on tavattu lehtomuurarimehiläinen (*Osmia pilicornis*). Sittenkin alueella on kuitenkin tehty luontoselvitys, jonka mukaan lajin esiintyminen pysyvästi alueella on epätodennäköistä, sillä lehtomuurarimehiläisen ravintokasvia, lehtoimikkää (*Pulmonaria obscura*), ei tavattu selvitysalueella. Toinen Espoossa esiintyvä laji on silmälläpidettävä marskiviholainen (*Myrmica gallieni*), joka on yksi maamme harvinaisimpia muurahaislajeja.

Lehtomuurarimehiläinen, lundmurarbi (*Osmia pilicornis*) VU (NT)*

Elinympäristöt: tuoret ja kuivat lehtometsät, perinneympäristöt ja muut ihmisen muuttamat ympäristöt, tuoret ja lehtomaiset kangasmetsät.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Solvalla. Lajin esiintyminen pysyvästi alueella on epätodennäköistä.

Marskiviholainen, strandrödmyra (*Myrmica gallieni*) NT (NT)

Elinympäristöt: Itämeren niitty- ja luhtarannat, Itämeren hietikkorannat.

Uhkatekijät: satunnaistekijät, avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Suomenoja. Lajia on tavattu runsaana rantaniityltä. Suomessa laji on löydetty yhteensä seitsemältä paikalta.

Kovakuoriaiset

Kovakuoriaiset ovat lajimäärältään maailman suurin hyönteislahko. Kaikista maapallon tunnetuista eliölajeista peräti yli kolmasosa on kovakuoriaisia. Suomessa eri lajeja tunnetaan liki 3 700, joista kansalliseen arviointiin otettiin mukaan 3 416 lajia. Punaisen kirjan lajien osuus arvioiduista on 21,6 % (737 lajia).

Kovakuoriaisia tavataan monenlaisissa ympäristöissä kuten lahoppuulla, maaperässä, ruohovartisilla kasveilla ja vesiympäristöissä. Lajeihin lukeutuu niin kasvin- ja sienensyöjiä kuin myös petoja, sekä isäntälajiaan heikentäviä loisia. Useimmiten lajit ovat niin sanottuja spesialisteja, eli ne viihtyvät vain tietyssä elinympäristössä tai voivat käyttää ravintonaan vain tiettyä resurssia.

Espoon alueelta on havaintotietoja 51 uhanalaisesta tai silmälläpidettävästä kovakuoriaislajista (uhanalaiset: 17 lajia). Havaintotiedot on koottu alan tutkijoilta ja harrastajilta, suurin osa Kovakuoriaistyöryhmän (<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=2262&lan=fi>) ylläpitämän tietokannan avulla.

Metsät ovat kansallisella tasolla ensisijainen elinympäristö 22 Espoossa tavattavalle lajille. Perinneympäristöissä ja muissa ihmisen muuttamissa ympäristöissä elää ensisijaisesti 17 lajia. Rannat ja vedet ovat molemmat ensisijainen elinympäristö kuudelle lajille. Merkille pantavaa on myös se, että uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja voi tavata jopa pihapiiristä: vajaa kymmenkunta Espoon lajeista on havaittu kompostin läheisyydestä. Suurimmat kansallisen tason uhkatekijät ovat avoimien alueiden umpeenkasvu ja erilaiset metsissä tapahtuvat muutokset, kuten esimerkiksi lahoppuun määrän väheneminen.

Aarniseppä, trubbtandad lövknäppare (*Crepidophorus mutilatus*) EN (EN)* (ES)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät; vanhat kangasmetsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.
Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Träskändan luonnonsuojelualue, Fiskarsinmäki ja Högnäs. Träskändassa ja Fiskarsinmäellä laji on tavattu lehmuksilta ja Högnäsissä vanhalta tammelta.

Acrotona muscorum NT (NT)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; hakamaat ja lehdesniityt; puistot, pihamaat ja puutarhat.
Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Tontunmäki. Laji on tavattu rehevän puistokoivikon ääreltä kompostin vierestä.

Ahvenirppu (*Apion aethiops*) VU (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot.
Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.
Esiintyminen: Olari.

Aitoristikiitäjäinen, stor korslöpare (*Panagaeus cruxmajor*) NT (VU)

Elinympäristöt: Itämeren rannat; järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat; kosteat niityt, ojanpien-tareet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, vesirakentaminen, rakentaminen.
Esiintyminen: Saunalahti, Finnoviken, Friisilä ja Suomenoja.

Aleochara funebris VU (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; kuivat niityt ja kedot; hakamaat ja lehdesniityt; rakennukset.

Uhkatekijät: peltomaiden muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Nuottalahti. Laji on tavattu vanhan tallin pohjalta.

Atheta occulta NT (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; viljelymaat; kangasmetsät.

Uhkatekijät: peltomaiden muutokset, rakentaminen.

Esiintyminen: Nuottaniemi. Havainto on tehty hevostallilta.

Atheta pachycera NT (DD)

Elinympäristöt: kangasmetsät, tunturikoivikot.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: Tontunmäki. Laji on tavattu rehevän puistokoivikon ääreltä kompostin vierestä.

Atheta sodermani (*Anopleta sodermani*) NT (NT)

Elinympäristöt: kangasmetsät.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: Tontunmäki. Laji on tavattu rehevän puistokoivikon ääreltä kompostin vierestä.

Atheta triangulum NT (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; lehtometsät.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: Saunalahti. Havainto on tehty pihamaalta.

Biblopectus minutissimus NT (DD)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Tontunmäki. Laji on tavattu rehevän puistokoivikon ääreltä kompostin vierestä.

Cryptophagus laticollis NT (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat, rakennukset.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Nuottalahti. Laji on tavattu vanhan tallin seinustalta.

Halavasepikkä (haapasepikkä) (*Hylochaes cruentatus*) EN (RE) (ES)

Elinympäristöt: kosteat lehtometsät, vanhat tuoret ja lehtomaiset kangasmetsät.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, rakentaminen.

Esiintyminen: Pitkäjärvi. Havainto on tehty Pitkäjärven pohjoispäästä.

Muuta: halavasepikkä ja haapasepikkä (*Hylochaes populi* *Brüstle*) on sittemmin erotettu omiksi lajeikseen, joista halavasepikkää on tavattu Suomessa. Haapasepikkää on puolestaan tavattu muun muassa Puolasta, Virosta ja Karjalasta.

Karikesirkeinen (*Atheta ravilla*) VU (NT)

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki. Laji on tavattu lehmusvaltaisesta lehtomäestä.

Keltanokärsäkäs (*Ceutorhynchus molleri*) VU (VU)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkerreet.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Tontunmäki. Laji on tavattu kompostin vierestä.

Kirjoantikainen (*Anthicus antherinus*) NT (LC)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Puolarmetsä, Suomenoja, Keskuspuisto, Tontunmäki ja Vermo. Vermon havainto on tehty ruderaattikasvillisuudesta.

Kirjonorkkokärsäkäs (*Dorytomus ictor*) VU (DD)

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: satunnaistekijät.

Esiintyminen: Fiskarsinmäki.

Muuta: laji elää poppeleilla.

Kunttalantiainen, svart jordbagge (*Aphodius niger*) VU (VU)*

Elinympäristöt: kosteat niityt, ojanpientareet; tuoreet niityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, peltomaiden muutokset.

Esiintyminen: Laajalahti.

Muuta: laji elää lannalla ja ilmeisesti myös lahoavassa kasvijätteessä kosteilla paikoilla, kuten rannoilla.

Kyrmysepikkä (*Eucnemis capucina*) NT (VU)*

Elinympäristöt: vanhat kangasmetsät; vanhat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen.

Esiintyminen: Träskändan luonnonsuojelualue ja Olari. Träskändan luonnonsuojelualueella laji on tavattu vanhan kartanonpuiston ontoilta lehmuksilta.

Laiduntadelaakanen (*Acrolocha pliginskii*) VU (VU)*

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot, hakamaat ja lehdesniityt.

Uhkatekijät: peltomaiden muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Espoonkartano ja Perinki.

Lehmuksenoksjäärä, lindgrenbock (*Exocentrus lusitanus*) NT (NT)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Laajalahti. Havainto on tehty Laajalahden luonnonsuojelualueelta, Villa Elfvikin umpeutuneesta puutarhasta, kuolleen kuusen tyveltä.

Lehtoliskokuntikas (*Quedius microps*) NT (VU)*

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät, vanhat kangasmetsät.

Uhkatekijät: vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset, lahoppuun määrän väheneminen

Esiintyminen: Fiskarsinmäki ja Träskändan luonnonsuojelualue. Fiskarsinmäen havainnot on tehty lehmusvaltaisen lehtomäen lehmuksista. Fiskarsinmäeltä lajia on tavattu enimmillään 23 yksilöä.

Lerlöpare (*Olisthopus rotundatus*) NT (LC)

Elinympäristöt: ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; kuivat niityt ja kedot; kuivahkot ja sitä karummat kangasmetsät.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Saunalahti.

Longitarsus curtus NT (LC)

Elinympäristöt: kosteat niityt, ojanpientareet; rannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Vermo. Havainto on tehty raviradan ruderaattikasvillisuudesta.

Mantulantiainen, strandjordbagge (*Aphodius plagiatus*) VU (EN)*

Elinympäristöt: kosteat niityt, ojanpientareet; Itämeren niitty- ja luhtarannat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Olari ja Vermo. Vermon havainto on tehty entisen kaatopaikan ja raviradan ympäristöstä.

Meligethes ochropus NT (LC)

Elinympäristöt: ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; viljelymaat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Saunalahti. Lajia on tavattu havaintopaikalta yli kolmekymmentä yksilöä rantaluhdan pähkämöiltä.

Meriuposkuoriainen, stor natebock (*Macroplea pubipennis*) VU (VU)* (ES)

Elinympäristöt: Itämeri.

Uhkatekijät: kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Espoonlahti (Marinsatama, Saunalahti, Kallvik) ja Soukanlahti. Espoonlahden kaksi muuta meriuposkuoriaisen esiintymispaikkaa ovat Kirkkonummen puolella.

Muuta: lajia on tavattu ainoastaan Suomen rannikkovesistä, eli se on Suomelle endeeminen laji.

Meriuposkuoriaisen ravintokasveja kerrotaan olevan ainakin tähkä- (*Myriophyllum spicatum*) ja kalvasärviä (*Myriophyllum sibiricum*) ja hapsivita (*Potamogeton pectinatus*).

Metsäväkostonkiainen (*Anotylus hamatus*) NT (LC)

Elinympäristöt: kangasmetsät.

Uhkatekijät: ?

Esiintyminen: Saunalahti ja Tontunmäki. Havainnot on tehty rehevän puistokoivikon ääreltä kompostin vierestä ja kompostista. Lajia on havaittu paikalta parhaimmillaan toistakymmentä yksilöä.

Mustalaukkakärsäkäs (*Ceutorhynchus roberti*) VU (LC)

Elinympäristöt: lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.
Uhkatekijät: rakentaminen, avoimien alueiden sulkeutuminen, kuluminen.
Esiintyminen: Verno. Lajia on esiintynyt alueella joitakin kymmeniä yksilöitä.

Mustalyhytsiipi (*Tasgius ater*) VU (LC)

Elinympäristöt: Itämeren hietikkorannat, Itämeren sora-, somerikko- ja kivikkorannat.
Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, kemialliset haittavaikutukset.
Esiintyminen: Torra Lövö.

Mustasarviseppä (*Selatosomus nigricornis*) NT (NT)

Elinympäristöt: lehtometsät, järven- ja joenrannat.
Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset, avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.
Esiintyminen: Lähteranta ja Pitkäjärvi.

Mycetoporus despectus NT (LC)

Elinympäristöt: kangasmetsät.
Uhkatekijät: ?
Esiintyminen: Saunalahti. Havainnot on tehty pihamaalta.

Myllaena brevicornis NT (NT)*

Elinympäristöt: lähteiköt, purot.
Uhkatekijät: vesirakentaminen.
Esiintyminen: Lahnus.
Muuta: laji elää lähdehetteiköissä.

Niinijäärä, lövgrenbock (*Stenostola dubia*) NT (NT)*

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.
Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.
Esiintyminen: Saunalahti, Leppävaara, Puolarmetsä, Fiskarsinmäki ja Träskändan luonnonsuojelualue. Träskändan puiston havainto koskee syömäjälkeä lehmuksen alle pudonneissa oksissa. Fiskarsinmäen havainto on tehty lehmukselta.

Ontonsalasyöjä (*Cryptophagus fuscicornis*) NT (NT)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät, vanhat kangasmetsät.
Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.
Esiintyminen: Fiskarsinmäki. Havainnot on tehty lehmukselta muun muassa lahoppuilla ja onton lehmuksen sisältä. Yhtenä havaintokerroista lajia tavattiin peräti 42 yksilöä.

Orapihlajankukkakärsäkäs (*Anthonomus sorbi*) NT (LC)

Elinympäristöt: lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.
Uhkatekijät: ?
Esiintyminen: Saunalahti. Havainnot on tehty orapihlajalta.

Phyllodrepa puberula NT (LC)

Elinympäristöt: puistot, pihamaat ja puutarhat; viljelymaat.
Uhkatekijät: peltomaiden muutokset.
Esiintyminen: Nuottalahti. Havainnot on tehty tallin seinustalta.

Phyllotreta tetrastigma NT (LC)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat.
Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, vesirakentaminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.
Esiintyminen: Lukupuro. Lajia on tavattu alueelta toistakymmentä yksilöä.

Pikkukantohärkä (*Platycerus caraboides*) NT (VU)*

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät, vanhat kangasmetsät.
Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.
Esiintyminen: Nuoksio (Hakjärvi).

Purohyrrä, backstrandlöpare (*Bembidion monticola*) VU (CR)* (ES)

Elinympäristöt: järven- ja joenrannat, lehtometsät.
Uhkatekijät: satunnaistekijät, rakentaminen, kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen.
Esiintyminen: Glomsinjoki. Purohyrrän ainoa Suomessa tunnettu esiintymisalue on Glomsinjoen varrella.

Puropisarsukeltaja (*Haliphus fluviatilis*) NT (NT)*

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet.
Uhkatekijät: kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen
Esiintyminen: Espoonjoki, Kauklahti, ja Glomsinjoki.

Pyörörutavesiäinen (*Anacaena globulus*) VU (VU)*

Elinympäristöt: lähteiköt.
Uhkatekijät: vesirakentaminen, kemialliset haittavaikutukset.
Esiintyminen: Lahnus.

Päivänkakkaranirppu (*Apion stolidum*) NT (VU)

Elinympäristöt: kuivat niityt ja kedot; ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet.
Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.
Esiintyminen: Lasilaakso.
Muuta: laji elää päivänkakkaralla.

Quedius puncticollis VU (LC)

Elinympäristöt: metsät.
Uhkatekijät: ?
Esiintyminen: Fiskarsinmäki. Havainto on tehty lehmusvaltaisesta lehtomäestä lehmusten tyveltä.

Rentukkakuoriainen (*Hydrothassa hannoveriana*) NT (LC)

Elinympäristöt: järvien ja jokien niitty- ja luhtarannat, ojat ja muut kaivannot.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Suomenoja, Fiskarsinmäki ja Laajalahti. Suomenojalla laji on tavattu rentukan kukalta. Fiskarsinmäen havainnot on tehty lehmusvaltaisen lehtomäen tulva- ja rantavallista ja Laajalahdella laji on esiintynyt rantalehdon kukilla ja luhtaniityn ruohostoissa.

Saraikkoliejukärsäkäs (*Bagous longitarsis*) NT (VU)*

Elinympäristöt: rehevät järvet ja lammet.

Uhkatekijät: kemialliset haittavaikutukset, vesirakentaminen.

Esiintyminen: Saunalahti. Laji on havaittu merenrantaluhdalta.

Scydmorephes helvolus NT (LC)

Elinympäristöt: lehtometsät; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Tontunmäki. Havainnot on tehty rehevän puistokoivikon ääreltä kompostin vierestä.

Suotaitosukeltaja (*Agabus paludosus*) NT (VU)*

Elinympäristöt: purot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen, satunnaistekijät.

Esiintyminen: Lambrobäcken. Lajista on tehty havaintoja puron varrelta usean kilometrin matkalta noin 40 vuoden aikana.

Muuta: laji elää lähdevaikutteisissa puroissa.

Tammiarpitylppö (*Plegaderus caesus*) NT (VU)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen.

Esiintyminen: Träskändan luonnonsuojelualue ja Högnäs. Tammiarpitylppö on tavattu Leinin tammesta, Högnäsistä, ja kahdesta lehmuksesta Träskändan suojelualueelta.

Muuta: tämän petolajin voi tavata ontoista lehtipuista ja sen kerrotaan suosivan elinympäristönään etenkin jaloja lehtipuita.

Typhaea haagi (*Typhaea decipiens*) NT (LC)

Elinympäristöt: ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet; puistot, pihamaat ja puutarhat.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen, rakentaminen.

Esiintyminen: Tontunmäki. Havainnot on tehty puistokoivikon ääreltä kompostin vierestä.

Vyökeiju, enbandad brunbagge (*Hypulus bifasciatus*) NT (NT)

Elinympäristöt: vanhat lehtometsät.

Uhkatekijät: lahoppuun väheneminen, metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Elfvik.

Välkekauniainen, lindpraktbagge (*Lamprodila rutilans* (*Scintillatrix rutilans*), *Ovalisia rutilans*) EN (CR) (ES)

Elinympäristöt: lehtometsät.

Uhkatekijät: metsien puulajisuhteiden muutokset.

Esiintyminen: Nuukio.

4 ESPOOSSA TAVATUT EU:N LUONTODIREKTIIVIN LIITTEEN IV LAJIT

EU:n luontodirektiivin liitteessä IV listatut lajit edellyttävät tiukkaa suojelua. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että niiden tahallinen tappaminen, pyydystäminen tai häiritseminen erityisesti pesinnän aikana on kielletty. Myös lajien käyttö kaupalliseen tarkoitukseen kielletään. Lisäksi lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei tule hävittää tai heikentää.

Koska luontodirektiivin lajiliitteet on tehty etupäässä keskieurooppalaisten suojelutarpeiden näkökulmasta, esiintyy niissä vain osa Suomessa uhanalaisiksi luokitelluista lajeista. Vastaavasti osaa direktiivilajeista tavataan Suomessa yleisinä.

Espoon alueella on havaintoja yhteensä 21 luontodirektiivin liitteen IV lajista. Näistä 13 on luokiteltu Suomessa elinvoimaisiksi ja 8 on kansallisen punaisen listan lajeja.

4.1 Suomessa elinvoimaisiksi (LC) luokitellut luontodirektiivin liitteen IV lajit

Nisäkkäät – lepakot

Espoossa tavatuista EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeista peräti seitsemän on lepakoita, kun Suomessa on tavattu yhteensä 13 lepakkolajia. Suomessa tavatuista lepakoista pikkulepakko (*Pipistrellus nathusii*) ja ripsisiippa (*Myotis nattereri*) ovat uhanalaisia. Pikkulepakosta on havaintoja myös Espoon alueella, joten sen tiedot on esitetty uhanalaisten ja silmälläpidettävien nisäkäslajien yhteydessä.

Aikaisemmat tiedot Espoon lepakoista perustuvat suurelta osin vuonna 2002 ilmestyneeseen Espoon eteläosien lepakkokartoitukseen, jossa on lueteltu Espoon eteläisen yleiskaava-alueen tärkeimmät lepakoiden esiintymisalueet (ruokailualueet ja talvihorospaikat): selvityksen mukaan kaava-alueella on liki kolmekymmentä kesäistä ruokailualueita ja kahdeksan talvihorospaikkaa. Kartoituksessa kaikista tärkeimmiksi lepakkopaikoiksi on nimetty *Kaitalahti–Hanikka–Suinonsalmi*, *Kurttilan Mustalahti (Kallvik)*, *Villa Elfvikin ympäristö* ja *Jupperinrannan alueet*. Sittemmin lepakkokartoituksia on tehty useilta Espoon kaava-alueilta, joista vain osaa hyödynnettiin tässä tarkastelussa. Kattavammin lepakkokartoitusten havaintotietoja ovat koonneet Luonnontieteellinen keskusmuseo ja Suomen ympäristökeskus, joiden aineistoja käytettiin myös osin tämän julkaisun tietoja koostettaessa.

Espoon eteläosien lepakkokartoituksessa kuvattujen lepakkoalueiden lisäksi muita eri selvityksissä merkittäviksi tai tärkeiksi lepakkoalueiksi mainittuja paikkoja ovat ainakin *Kauklahti* (mahdollinen lisääntymis- tai levähdyspaikka), *Ruukinranta* (selvitysalueella kaksi kohdetta, joissa todennäköisesti lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikka, lisäksi seitsemän erityisen tärkeää ruokailualueita), *Mankinjoki (Kauklahti)* (merkittävä saalistusalue), *Hakjärvi* (eteläisen poukaman ruovikko tärkeä saalistusalue alkukesällä pohjanlepakolle), *Ketunkorpi* (alueella kolme tärkeää saalistus- tai siirtymäreittiä), *Saunaniemi* (kolme erityisen tärkeää saalistusalueita), *Perusmäki–Viiskorpi* (kaksi erityisen tärkeää saalistusalueita), *Kallvik–Muulo* (neljä erityisen tärkeää saalistusalueita) ja *Espoonjoki* (viisi erityisen tärkeää saalistusalueita, selvityksessä lueteltu myös muita lepakoille tärkeitä alueita, kuten

siirtymäreittejä ja mahdollisia päiväpiiloja). Espoossa esiintyy varmasti muitakin merkittäviä lepakkopaikkoja, joita tässä yhteydessä ei ole mainittu.

Pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*) on Suomen yleisin lepakkolaji. Muita yleisenä tavattavia lajeja ovat vesi- (*Myotis daubentonii*), viiksi- (*Myotis mystacinus*) ja isoviiksisiippa (*Myotis brandtii*), sekä korvayökkö (*Plecotus auritus*). On arvioitu, että Espoon eteläisen yleiskaava-alueen lepakoista ainakin puolet (50–60%) on pohjanlepakoita, viidenes vesisiippoja ja viidenes viiksisiippoja.

Espoossa yleisimmin tavattavista lepakkolajeista on alla olevaan listaan kirjattu osa selvityksissä tärkeiksi tai merkittäviksi kuvatuista alueista. Niistä lajeista, joista Espoon alueelta on vähemmän havaintoja (korvayökkö, pikkulepakko, isolepakko (*Nyctalus noctula*)), on ilmoitettu kaikki havaintopaikat. Koska viiksi- ja isoviiksisiippaa on vaikea erottaa toisistaan, on niistä tehdyt havainnot yhdistetty.

Yleisesti lepakoita sanotaan uhkaavan metsien hoitotoimenpiteistä seuraavat elinympäristömuutokset, ympäristömyrkyt (mm. puutavaran suoja-aineet), häirintä lajien lisääntymis- ja talvehtimisaikana, sekä ruokailu-/saalisalueiden tuhoaminen. Uhkana on myös puute talvehtimiseen ja lisääntymiseen soveltuvista paikoista.

Korvayökkö, långörad fladdermus (*Plecotus auritus*)* EU4

Elinympäristöt: kulttuuriympäristöt, metsät.

Esiintyminen: Villa Elfvik, Soukka (Ristiniemi), Kallvik–Muulo (Mustlaxbergen), Saunaniemi, Näkinmetsä, Loojärvi, Laajalahti, Mäkkylä ja Jupperi.

Isolepakko, stor fladdermus (*Nyctalus noctula*)* EU4

Elinympäristöt: metsät, kulttuuriympäristöt.

Esiintyminen: Villa Elfvik ja Laajalahti.

Pohjanlepakko, nordisk fladdermus (*Eptesicus nilssonii*)* EU4

Elinympäristöt: metsäiset kulttuurimaisemat, kaupungit.

Esiintyminen: lajia on tavattu monilla paikoilla, havaintopaikkoja ovat muun muassa Hanikka, Kurttilan Mustalahti (Kallvik), Kallvik–Muulo, Villa Elfvik, Otaniemi–Otsolahti, Loojärvi, Ristiniemi, Soukanniemi, Suvisaaristo, Haukilahden venesatama, Puolarmetsä, Olari, Kuninkaanlahti, Vermon ravirata, pohjoinen Lintuvaara, Karakallio, Lippajärven pohjoisranta, Träskändan puiston ympäristö, Jupperi, Ketunkorpi, Hakjärvi, Saunaniemi, Perusmäki–Viiskorpi, Ruukinranta, Pitkäjärven eteläpää ja Ingas.

Vesisiippa, vattenfladdermus (*Myotis daubentonii*)* EU4

Elinympäristöt: vedet ja vesien lähiympäristöt.

Esiintyminen: lajia on tavattu monilla paikoilla, havaintopaikkoja ovat muun muassa Hanikka, Suinonsalmi, Kurttilan Mustalahti (Kallvik), Kvarnträsk, Jupperin–Lähderrannan ranta-alueet, Otsolahti, Haukilahden venesatama, Hannusjärvi, Loojärvi, Kallvik–Muulo, Saunaniemi, Perusmäki–Viiskorpi, Ruukinranta, Mankinjoki, Ingas, Träskända, Oittaa ja Oittaaan purolaakso.

Viiksisiippa, mustaschfladdermus (*Myotis mystacinus*)* EU4 ja isoviiksisiippa, Brandts fladdermus (*Myotis brandtii*)* EU4

Elinympäristöt (viiksisiippa): metsät.

Elinympäristöt (isoviiksisiippa): metsät.

Esiintyminen: lajeja on tavattu monilla paikoilla, havaintopaikkoja ovat muun muassa Lasilaakso, Kurttilan Mustalahti (Kallvik), Kallvik–Muulo, Hanikka, Villa Elfvik, Pitkäjärvi (Haapaniemi), Lintuvaaran metsät, Ketunkorpi, Saunaniemi, Perusmäki–Viiskorpi, Ruukinranta ja Pitkjärven eteläpää.

Muut nisäkkäät

Koivuhiiri, buskmus (*Sicista betulina*)* EU4

Elinympäristöt: lehtometsät, reheväkasvustoiset pensaikot.

Uhkatekijät: suuret kannan vaihtelut.

Esiintyminen: lajia on tavattu monilla paikoilla, muun muassa Nuuksion ja Maarinpuron, Bodomin, sekä Salakosken ympäristöistä.

Matelijat ja sammakkoeläimet

Viitasammakko, åkerroda (*Rana arvalis*)* EU4

Elinympäristöt: rehevät rannat ja suot.

Uhkatekijät: vesirakentaminen.

Esiintyminen: Kaitalahti, Matalajärvi, Pitkäjärvi, Suomenoja ja Espoonlahti (Sundet). Lajin esiintymistä Espoon lintuvesikohteilla on kartoitettu muun muassa vuonna 2008: tuolloin viitasammakon suosimaksi kutupaikaksi paljastui Kaitalahden perukka. Selvityksessä mukana olleiden merialueiden viitasammakkohavainnot tehtiin ojien varsilta ja tulvivien luhtien makean veden purkaumakohdista. Kaitalahden lisäksi merkittäviä kutukerääntymiä löytyy myös Matalajärveltä ja Pitkjärven eteläpäästä. Viitasammakko elää myös Suomenojan altaalla ja Espoonlahden Sundetissa.

Hyönteiset

Jättisukeltaja, bred gulbrämad dykare (*Dytiscus latissimus*)* EU4

Elinympäristöt: järvet.

Uhkatekijät: vesirakentaminen.

Esiintyminen: Kvarnträsk.

Kirjojokikorento (*Ophiogomphus cecilia*) EU4

Elinympäristöt: virtavedet.

Uhkatekijät: jokien perkaus, maatalouden päästöt.

Esiintyminen: Stavurkärr ja Kurkijärvi. Kirjojokikorentoa on tavattu Stavuskärriltä. Lisäksi lajista on havainto Kurkijärveltä, mutta virtavesilajina se on esiintynyt siellä luultavasti harhailijana: se on todennäköisesti lentänyt Kurkijärvelle läheisiltä puroilta tai Lepsämänjoelta.

Kirjoverkkoperhonen, boknätfjäril (*Euphydryas maturna*)* EU4

Elinympäristöt: metsäniityt.

Uhkatekijät: avoimien alueiden sulkeutuminen.

Esiintyminen: Svartbäckträsketin niitty, Maulan laitumet, Maarinpuron niitty, Nuukio (Högbacka, Suolaakso, Takala), Suna/Rönnängen, Forsbacka, Skrattkärr ja Oittaa.

Toukan ravintokasvi: toukka käyttää ravintokasvinaan kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*), koiranheisiä (*Viburnum opulus*) ja rantatädykettä (*Veronica longifolia*).

Muuta: valtaosa lajin kannoista EU:n alueella sijaitsee Suomessa (Itä- ja Kaakkois-Suomi).

Lummelampikorento, bred kärrtrollslända (*Leucorrhinia pectoralis*)* EU4

Elinympäristöt: lammet ja järvet.

Uhkatekijät: vesistöjen liiallinen umpeenkasvu, vesistöjen kunnostukset.

Esiintyminen: Nuukio (Pikku Sorlampi), Kurkijärvi, Odilampi ja Matalajärvi.

Sirolampikorento, pudrad kärrtrollslända (*Leucorrhinia albifrons*)* EU4

Elinympäristöt: suureunaiset lammet, runsaskasvustoiset järvenlahdet.

Uhkatekijät: elinympäristöjen tuhoutuminen ja pirstoutuminen, vesistöjen kunnostukset (ruopaus).

Esiintyminen: lajia on tavattu monilla paikoilla, muun muassa Nuukion suolammilta, Kauklahden Palolammelta ja Odilammelta.

Täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*) EU4

Elinympäristöt: rehevät suojaisat allikot.

Uhkatekijät: vesistöjen liiallinen umpeenkasvu, vesistöjen kunnostukset.

Esiintyminen: Odilampi.

4.2 Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontodirektiivin liitteen IV lajit

hentonäkinruoho (*Najas tenuissima*) EU4 (ES)

ilves (*Lynx lynx*) EU4

isoapollo (*Parnassius apollo*) EU4

isokultasiipi (*Lycaena dispar*) EU4

karhu (*Ursus arctos*) EU4

liito-orava (*Pteromys volans*) EU4

pikkulepakko (*Pipistrellus nathusii*) EU4

saukko (*Lutra lutra*) EU4

5 KIITOKSET

Espoon uhanalaiset ja silmälläpidettävät eläimet ja kasvit -julkaisun toisen päivityksen havaintotiedot perustuvat erilaisten selvitysten ja tietokantoihin tallennettujen havaintojen lisäksi tutkijoilta ja harrastajilta saatuihin lajitietoihin.

Erityiskiitos havaintojen toimittamisesta ja/tai kommenteista kuuluu seuraaville henkilöille/tahoille: Aki Janatuinen, Keijo Savola, Kovakuoriaistyöryhmä (mm. Juha Salokannel, Petri Martikainen), Jari Kaitila, Kimmo Jääskeläinen, Eeva-Maria Kyheröinen ja Margus Ellermaa.

Suuri kiitos myös seuraaville havaintotietoja toimittaneille/koostaneille henkilöille: Tea von Bonsdorff-Salminen, Raino Lampinen, Mikko Heikkinen, Matti Luostarinen, Antti Mikala, Sampsa Malmberg, Sampsa Matilainen, Jari Ilmonen, Jukka Salmela, Janne Sinkkonen, Kimmo Silvonnen, Jukka-Pekka Hirvonen, Samuli Heikkinen, Marcus Wikman, Ari Saura, Heidi Kaipainen-Väre ja Jukka Rintala.

Kiitokset myös kaikille muille, jotka ovat edistäneet tämän julkaisun valmistumista.

6 LÄHTEET

Raportit, selvitykset, lajioppaat ym. (myös julkaisemattomat monistheet)

Autio, O. 2008. Sääskien runsauden ja lajikoostumuksen vuosien väliset vaihtelut luonnontilaisilla puroilla. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Bio- ja ympäristötieteiden laitos, limnologia ja hydrobiologia. 39 s.

Enviro Oy. 2005. Perusmäen–Viiskorven alueen luontoselvitys 2005. Enviro Oy. 29 s.

Eskelinen, M. 2007. Taajama-alueiden osayleiskaavan luonto- ja maisemaselvitys. Suonenjoen kaupunki. Suunnittelukeskus Oy. 25 s. Saatavana: http://www.suonenjoki.fi/files/Tiedostot/Luontoselvitys_Suonenjoki%20taajama%20oyk_12%203%202007.pdf [viitattu 5.9.2011]

Nieminen, M., Sundell, R., Erkinaro, M., Kunttu, P. & Vuorinen, I. 2007. Espoon Kullon kaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2007 sekä arvio hankkeen vaikutuksista Matalajärven Natura-alueeseen. Faunatica. 41 s.

Friman, M., Hagner-Wahlsten, N., Helminen, S.-L., Jokinen, K., Karlsson, R. & Yrjölä, R. 2010. Ketunkorven luontoselvitykset 2010. Raporttiluonnos. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy, Bathouse Oy. 64 s.

Haarto, A. 2007. W-album 4. Turun Eläin- ja Kasvitieteellinen Seura ry. Hyönteiskerho. Mietoisten Perkkoonmäen perhosista vuosina 1990–2004. Saatavana: <http://org.utu.fi/harrastus/TEKS/w-album/407.pdf> [viitattu 5.9.2011]

Hagner-Wahlstén, N., Santaharju, J., Vaskelainen, E., Virrankoski S.-L. & Yrjölä, R. 2006. Luontoselvitys Espoon Saunaniemen asemakaava-alueelta. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja.

Hagner-Wahlsten N., Santaharju J., Vaskelainen E., Virrankoski S.-L. & Yrjölä R. 2006. Luontoselvitys Espoon Kallvik–Muulon asemakaava-alueelta. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja.

Heikkinen, M. 2001. Espoon uhanalaiset ja silmälläpidettävät eläimet ja kasvit. Espoon ympäristölautakunnan julkaisu 7/2001.

Helminen, S.-L., Soini, P., Hagner-Wahlsten, N. & Yrjölä, R. 2007. Luontoselvitys Nupurinkallion selvitysalueelta. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. 36 s.

Ilmarinen, K., Leinikki, J. & Saari, S. 2010. Meriuposkuoriaisen (*Macropilea pubipennis*) esiintyminen Soukanlahdella. Alleco Oy. 11 s.

Janatuinen, A. 2009. Espoon virtavesiselvitys 2008. Osa 1: Espoon virtavesi-inventointi. Espoon ympäristökeskuksen monistesarja 1a/2009.

Janatuinen, A. 2009. Espoon virtavesiselvitys 2008. Osa 2: Espoon vesistöt. Espoon ympäristökeskuksen monistesarja 1b/2009.

Jokinen, K., Friman, M., Helminen S.-L., Hagner-Wahlsten, N. & Yrjölä, R. 2009. Espoon Ruukinrannan luontoselvitykset 2009. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy, Bathouse Oy 2009. Julkaisematon raportti. 50 s.

Jokinen, K., Hagner-Wahlsten, N., Helminen, S.-L. ja Yrjölä, R. 2009. Espoon Suurpellon itäosan luontoselvitykset 2009. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy, Bathouse Oy. Espoon kaupunki.

Juslén, A., Kuusinen, M., Muona, J. Siitonen, J. & Toivonen, H. (toim.). 2008. Puutteellisesti tunnettujen ja uhanalaisten metsälajien tutkimusohjelma. Loppuraportti. Suomen ympäristö I 2008. Ympäristöministeriö. Saatavana: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=78890&lan=fi> [viitattu 29.8.2011].

Kasvio, P. 2008. Espoonjoen suojelusuunnitelma. Espoon ympäristökeskuksen monistesarja 5/2008.

Kinnunen, J. 2006. Espoon Keskuspuiston länsiosan liito-orava- ja kääpäinventoinnit 2006. Espoon ympäristökeskuksen monistesarja 7/2006. (vain virkakäyttöön)

Kyheröinen, E.-M. 2005. Kauklahten asemakaava-alueiden lepakkokartoitus. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus.

Kyheröinen, E.-M. & Pimenoff, S. 2008. Espoonjoen lepakkoselvitys Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 3/2008.

Laasonen, E. M. ja Laasonen, L. 2009. Jalopuilla elävät perhostaljit. Julkaisussa: Leinonen, R. & From, S. (toim.). Jalopuuympäristöjen hoito ja uhanalaiset lajit. Suomen ympäristö 41/2009: 65–70. Saatavana: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=352209&lan=fi> [viitattu 16.8.2011]

Lammi, E. & Nironen, M. 2011. Suomenojan lintualue. Säilytettävän alueen rajaaminen linnuston perusteella. Uusimman uhanalaisarvioinnin mukainen päivitys. 2011. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy.

Lammi, E. & Routasuo, P. 2009. Espoon lintuvesien pesimälinnuston seuranta ja viitasammakkoselvitys 2008. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 1/2009.

Lehtosalo, M. 2004. Espoon uhanalaiset ja silmälläpidettävät eläimet ja kasvit: julkaisun päivitys 2004. Espoon ympäristölautakunta.

Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ja toimintaohjelma 2006–2016. 2007. Suomen ympäristö 35/2007 Ympäristöministeriö. Alueiden käytön osasto. Saatavana: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=75798&lan=sv> [viitattu 29.8.2011].

Luostarinen, M. 2008–2010. Linnustoselvitykset Espoon, Helsingin ja Sipoon merialueilla.

Mannerkoski, I. & Rytteri, T. (toim.). 2007. Eliölajien uhanalaisuuden arviointi. Maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN) ohjeet. Ympäristöopas 2007. Suomen ympäristökeskus. Saatavana: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=72502&lan=fi> [viitattu 29.8.2011]

Marttila, O., Saarinen, K., Haahtela, T. & Pajari, M. Suomen kiitäjät ja kehääjät. Nirkot, villakkaat, siilikkäät. Kirjayhtymä oy, Helsinki. 384 s.

Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio, H. & Ojalainen, P. Suomen päiväperhoset. 1991. Toinen täydennetty painos. Kirjayhtymä, Helsinki. 370 s.

Muona, J., Lassila, N., Brüstle, L. 2008. *Hylochares cruentatus* (Gyllenhal) Suomessa – haapasepikistä halavasepikäksi (Col., Eucnemidae). *Sahlbergia* 14 (1): 17–21.

Niemelä, T. 2005: Käävät – puiden sienet. Luonnontieteellinen Keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki, 319 s.

Nieminen, M., Sundell, P. R. & Karjalainen, S. 2002. Haminan Meltin uhanalaisten kovakuoriaisten ja perhosten selvitys. Faunatica Oy.

Saatavana: <http://www.faunatica.fi/dokumentit/raportti%20Meltti%2002.pdf> [viitattu 5.9.2011]

Nupponen, K., Sundell, P. R. & Nieminen, M. 2011. Espoon uhanalaiset lajit. Muistio 1.9.2011. Faunatica Oy.

Nupponen, K., Nieminen, M. & Sundell, P. R. 2007. Uhanalaiset perhoset Vantaan Keimolassa: ketosukkulakoiesiintymän rajaus ja yhteenveto lajistosta. Luonnos. Faunatica oy, Espoo.

Saatavana:

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/67139_raportti_Vantaa_Keimola_ketosukkulakoi_2006.pdf [viitattu 5.9.2011]

Pohjoismaiden luonto – kohti vuotta 2010. Pohjoismaiden ministerineuvosto. 2008. Tietolehtinen: Biologista monimuotoisuutta koskeva YK:n yleissopimus – biodiversiteettisopimus. 19.5.2008. Saatavana: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=85164&lan=fi> [viitattu 29.8.2011]

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s. Saatavana: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=371160&lan=fi> [viitattu 31.8.2011].

Rassi, P., Alanen A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Rikkinen, J. 2008. Jäkälät & sammaleet Suomen luonnossa. Otava. 208 s.

Salmela, J. 2006. Suomen vaaksiaiset, kummitussääsket, perhossääsket, sinkilähyttiset ja norosääsket (Diptera, Nematocera) – ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. Alustava raportti. Saatavana: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=82642> [viitattu 9.8.2011]

Savola, K. & Kolehmainen, K. 2010. Nuuksion kansallispuiston käävät. Raportti. Metsähallitus, Luontopalvelut, Etelä-Suomi. 11 s.

Savola, K. 2008, 2009. Kaksi muistiota käävistä. (julkaisematon)

Savola, K. 2006. Matalajärven länsipuolisen alueen kääpälajisto. Raportti. (julkaisematon)

Siitonen, J., Hottola, J., Lommi, S. & Mattila, J. 2006. Espoon Träskändan suojelualueen uhanalainen kovakuoriais-, kääpä- ja epifyyttijäkälälajisto. Lajistoselvitys 2005 sekä hoitosuosituksat. Raportti 22.10.2006. Metsäntutkimuslaitos, Vantaan tutkimuskeskus.

Saatavana: <http://www.metla.fi/julkaisut/muut/siitonen-et-al-lajistoselvitys-2006.pdf>

[viitattu 1.7.2011.]

Siivonen, Y. 2002. Espoon eteläosien lepakkokartoitus 2002. Espoon ympäristölautakunnan julkaisu 3/2002.

Soini, P., Helminen, S.-L., Hagner-Wahlsten, N., Yrjölä, R., Friman, M., Santaharju, J. & Vickholm, J. 2008. Lahnuksen alueen luontoselvitykset 2007. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 1/2008.

Solvallan asemakaavan muutos – Nuuksion luontokeskuksen tontti. 2008. Luontoselvitys, Luontotieto Keiron Oy.

Saatavana:

[http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Hankkeet/SuomenluontokeskusHaltia/Documents/solvallan_luontoselvitys_2008%20\(1\).pdf](http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Hankkeet/SuomenluontokeskusHaltia/Documents/solvallan_luontoselvitys_2008%20(1).pdf) [viitattu 31.8.2011]

Sundell, P. R., Nieminen, M., Nupponen, K. & Mannerkoski, I. Mannerkoski. 2009. Kouvolan ratapihan uhanalaisten hyönteisten esiselvitys ja selvitys 2009. Faunatica Oy. Saatavana:

http://rhk-fi-bin.directo.fi/@Bin/584fd861677ab3951b547b7cbba61bf7/1314013469/application/pdf/3556323/Kouvolan%20ratapihan%20uhanalaiset%20hy%C3%B6nteiset_raportti%202009.pdf

[viitattu 5.9.2011]

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011. Suomen III Lintuatlas. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <<http://atlas3.lintuatlas.fi>> (viitattu [15.8.2011]) ISBN 978-952-10-6918-5.

Wikholm, M. 2006. Espoon Kalajärven kääpäselvitys. Inventointiraportti 2005. Espoon ympäristökeskus. Monistesarja 1/2006. (vain virkakäyttöön)

Wikman, M. (toim.). 2010. Riistakannat 2010: riistaseurantojen tulokset. Pusenius, J., Tykkyläinen, R., Wallén, M., Pesonen, R., Miettunen, J., Juntunen, A., Kilpeläinen, K., Tuomivaara, J., Heikkinen, S., Kojola, I., Kunasranta, M., Helle, P., Tiainen, J., Rintala, J., Pöysä, H., Väisänen, R. A., Lehikoinen, A., Paasivaara, A. & Katajamaa, J. Riista- ja kalatalous. Selvityksiä, nro 21/2010.

Yrjölä, R., Helminen, S.-L. & Hagner-Wahlsten, N. 2008. Kalastajantien länsipuolen luontoselvitykset. 2008. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy.

Yrjölä, R., Hagner-Wahlsten, N., Häyhä, T. & Kyheröinen, E.-M. 2006. Espoon Nuuksion eteläosan luontoselvitys 2005.

Kirjalliset tiedonannot

Janatuinen, A. 2011. Sähköpostiviesti 02.08.2011.

Kaitila, J. 2011. Sähköpostiviesti 14.7.2011.

Kyheröinen, E. 2011. Sähköpostiviesti 5.9.2011.

Mikala, A. 2011. Sähköpostiviesti 10.8.2011.

Salmela, J. 2011. Sähköpostiviesti 25.7.2011.

Savola, K. 2011. Sähköpostiviesti 27.7.2011.

Wikman, M. 2011 Sähköpostiviesti 21.6.2011.

Tietokantalähteet

Kastikka-putkilokasvitietokannan havaintotiedot. Helsingin Yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki.

Hatikka (<http://hatikka.fi/>). Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsingin yliopisto. [aineistoa haettu 31.8.2011]

Hyönteistietokanta (<http://hyonteiset.luomus.fi/insects/main/EntDatabase.html>). Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsinki. [aineistoa haettu 22.06.2011]

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) Eliölajit-tietokannan havaintotiedot.

Uhanalaiset ja silmälläpidettävät linnut Espoossa. 2006–2011. Helsingin lintutieteellisen yhdistyksen, Tringan, Tiira-tietokannasta koostamat lajihavaintotiedot.

Internet-sivustot

Birdlife. Suomen kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA):
<http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/iba/iba-suomen-tarkeat-lintualueet.shtml>
[viitattu 30.8.2011]

Birdlife. Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA):
<http://www.birdlife.fi/finiba/index.html> [viitattu 30.8.2011]

Espoon kaupunki. Liito-orava:
<http://www.espoo.fi/default.asp?path=1:28:11866:7969:37683:8215:8217> [viitattu 30.8.2011]

Eurlex. Neuvoston direktiivi 92/43/ETY.
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:FI:HTML>
[viitattu 23.7.2011]

Finlex. Metsästyslaki 28.6.1993/615:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930615> [viitattu 4.7.2011]

Helsingin ympäristökeskus. Hietamittari (*Phibalapteryx virgata*).
http://www.hel.fi/hki/ymk/fi/Ymp_ri_st_n+tila/Luonto/Hy_nteisets/Perhosets/#hietamittari
[viitattu 5.9.2011]

Helsingin ympäristökeskus. Isokultasiipi (*Lycaena dispar*):
http://www.hel.fi/hki/ymk/fi/Ymp_rist_n+tila/Luonto/Hy_nteiset/Perhoset#isokultasiipi
[viitattu 5.9.2011]

Helsingin ympäristökeskus. Katkolattakoi (*Agonopterix alstroemeriana*):
http://www.hel.fi/hki/ymk/fi/Ymp_rist_n+tila/Luonto/Hy_nteiset/Perhoset#katkolattakoi
[viitattu 5.9.2011]

Helsingin ympäristökeskus. Vajayökkönen (*Standfussiana simulans*):
http://www.hel.fi/hki/ymk/fi/Ymp_rist_n+tila/Luonto/Hy_nteiset/Perhoset#vajayokkonen
[viitattu 5.9.2011]

Luonnontieteellinen keskusmuseo. Lepakot:
<http://www.luomus.fi/elaintiede/selkarankaiset/tietoa/lepakot/> [viitattu 8.9.2011]

Luontoportti. Helmihopeatäplä (*Issoria lathonia*):
<http://www.luontoportti.com/suomi/fi/perhoset/helmihopeatapla> [viitattu 5.9.2011]

Luontoportti. Kirjoverkkoperhonen (*Euphydryas maturna*):
<http://www.luontoportti.com/suomi/fi/perhoset/kirjoverkkoperhonen> [viitattu 24.8.2011]

Metla. Lahopuun määrä lisääntynyt Etelä-Suomessa:
<http://www.metla.fi/tiedotteet/2009/2009-03-31-vmi-lahopuu.htm> [viitattu 3.7.2011]

Perhostutkijainseura. Apilakehrääjä (*Lasiocampa trifolii*):
<http://www.perhostutkijainseura.fi/historia/lasiocampidae/las-trifolii.htm> [viitattu 5.9.2011]

Perhostutkijainseura. Ketokultasiipi (*Lycaena hippothoe*):
<http://www.perhostutkijainseura.fi/historia/lycaenidae/pal-hippothoe.htm> [viitattu 5.9.2011]

Pertti Pakkasen perhossivusto. Kalvaspikkumittari (*Eupithecia ochridata*):
<http://www.dlc.fi/~peterpa/lepi/historia/larentiinae/eup-ochridata.htm> [viitattu 5.9.2011]

Pertti Pakkasen perhossivusto. Kiiltosiilikäs (*Callimorpha dominula*):
<http://www.dlc.fi/~peterpa/lepi/historia/arctiidae/cal-dominula.htm> [viitattu 5.9.2011]

Pertti Pakkasen perhossivusto. Kirjokaapuyökkönen (*Cucullia fraudatrix*):
<http://www.dlc.fi/~peterpa/lepi/historia/cuculliinae/cuc-fraudatrix.htm> [viitattu 5.9.2011]

Pertti Pakkasen perhossivusto. Sulkanirkko (*Ptilophora plumigera*):
<http://www.dlc.fi/~peterpa/lepi/historia/notodontidae/pti-plumigera.htm> [viitattu 5.9.2011]

Suomen sudenkorentoseura. Täplälampikorento:
<http://www.sudenkorento.fi/kwiki/T%C3%A4pl%C3%A4lampikorento> [viitattu 24.8.2011]

Tringa. Maakunnallisesti tärkeät lintualueet Uudellamaalla:
<http://www.tringa.fi/fi/pollo.html> [viitattu 4.7.2011]

Tringa. Suomenojan lintukeidas:
<http://www.tringa.fi/fi/finno.html> [viitattu 4.7.2011]

Ympäristöhallinto. Jäkälien uhanalaistuminen on kiihtynyt:
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=370892&lan=fi> [viitattu 20.9.2011]

Ympäristöhallinto. Kirjojokikorento:
http://www.sudenkorento.fi/korentowiki/images/Kiehtovat_korennot_nettiversio_B5.pdf
[viitattu 20.9.2011]

Ympäristöhallinto. Lummelampikorento:
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=119733&lan=fi> [viitattu 20.9.2011]

Ympäristöhallinto. Luontodirektiivi: lajien suojelu EU:n lintu- ja luontodirektiiveissä:
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=854> [viitattu 20.9.2011]

Ympäristöhallinto. Pohjanlepakko:
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=121226&lan=fi> [viitattu 20.9.2011]

Ympäristöhallinto. Suomenojan allas on vesilintujen pesimäparatiisi:
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=325504&lan=fi> [viitattu 3.7.2011]

Ympäristöhallinto. Täplälampikorento:
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=119735&lan=fi> [viitattu 20.9.2011]

7 HAKEMISTO – LAJINIMET

A		gulhårig gräsminerarmal	47
aaltoritariyökkönen	10, 46	gullrisblomvecklare	47
aarniseppä	10, 12, 66	<i>Gymnopilus bellulus</i>	21
<i>Acrotona muscorum</i>	66		
ahdepikkumittari	11, 46	H	
ahokirkiruoho	12	haahka	33
ahokissankäpä	10, 11, 12	haapariippusammal	11, 18
ahvenirppu	66	haapatyttöperhonen	48
aihkinahka	11, 23	haavanhytelöjäkälä	27
aitoristikiihtäjäinen	11, 66	halavasepikkä	67
<i>Aleochara funebris</i>	67	harjupussikoi	48
ankerias	41, 42	harjus	7, 41, 42
apilakehrääjä	46	harmaanokijäkälä	10, 27
apollo eli isoapollo	46, 76	harmopaatsamamittari	48
<i>Atheta occulta</i>	67	harsosammal	11, 19
<i>Atheta pachycera</i>	67	heinätavi	11, 32, 33, 34
<i>Atheta sodermani</i>	67	helmihopeatäplä	11, 48
<i>Atheta triangulum</i>	67	helmipöllö	33
		hento(hapra)käpä	11, 23
B		hentoneulajäkälä	28
berberisbredvecklare	46	hentonäkinruoho	11, 12, 76
<i>Biblopectus minutissimus</i>	67	hentosara	10, 13
blek rosenvecklare	11, 46	hepokaulussieni	22
bläeldsorgmal	47	herukkakeulakoi	48
brokig väddblomvecklare	61	hetesara	11, 13
brunhuvad ekdvärgmal	47	hevosmuurahaiskoi	48
		hietamittari	11, 49
C		hiirihaukka	33
<i>Callisto insperatella</i>	47	hilleri	31
<i>Coleophora solitariella</i>	47	hirvenjuuripussikoi	45
<i>Cryptophagus laticollis</i>	67	hirvenkello	13
		hopeapoppelikäpiökoi	49
E		huhtakurjenpolvi	13
etelänkoipikorri	11, 45	huopakäpä	11, 23
etelänraippusammal	11, 20	huuhkaja	34
		härmähuhmarjäkälä	10, 28
F		häränkieli	23
fjällspinnare	61		
		I	
G		ilves	31, 76
gul eksäckmal	47	isokoskelo	34

isokultasiipi	61, 76	kaunosurri	65
isokuultokoisa	11, 49	keisarimalikka	11, 22
isolepakko	74	kellotalvikki	10, 14
isomeriluikka	10, 11, 13	kelmunahkajakälä	28
isoviiksisiiippa	74, 75	kelta-apila	14
itämerennorppa	31	keltamatarana	10, 11, 14, 49
		keltanokärsäkäs	68
J		keltarihmakääpä	11, 24
jalavakiiltokääriäinen	49	keltasiilikäs	10, 51
jalavatöyhtökoi	49	keltavästaräkki	11, 34, 35
jouhisammal	18	kesämaitiainen	14
jouhisorsa	32, 34, 35	ketokultasiipi	51
jouhivita	11, 13	ketolattakoi	62
jäkki	10, 13	ketoneilikka	10, 11, 15
jäkkäräverkkokoi	61	ketonoidanlukko	10, 15
jänösiilikäs	10, 49	kihokkisulkanen	62
jättisukeltaja	75	kiiltosiilikäs	11, 51
		kilpimustuainen	28
K		kirjoantikainen	11, 68
kaakkuri	34, 35	kirjojokikorento	75
kaarnakääpä	11, 24	kirjojuuriyökkönen	51
kaislasara	14	kirjokaapuyökkönen	51
kakskulmamittari	10, 11, 50	kirjokerikäpä	11, 24
kallioishietakoi	50	kirjokerttu	35
kallioispussikoi	50	kirjomaayökkönen	51
kalliokaulussammal	11, 19	kirjonorkkokärsäkäs	10, 68
kalliopunossammal	20	kirjotäpläkoi	52
kalliosinisiipi	50	kirjoverkkoperhonen	76
kalvasmittari	45	kivimittari	10, 52
kalvaspikkumittari	11, 50	kivitasku	35
kalvosiiipi	61	kohokkipikkumittari	52
kanadanluppo	28	koiruohokoisa	52
kannussinisiipi	11, 50	koivuhiiri	75
kantokorvasammal	11, 21	koivunhuhmarjäkäälä	11, 29
kantoraippasammal	11, 21	koppelokääpä	12, 24
karhu	31	korkkikerroskääpä	11, 24
karikesirkeinen	10, 68	korpihohtosammal	18
karikukko	35	corpikaltiosammal	11, 20
karstajakälä	11, 28	corpiludekääpä	24
kartanokääpä	12, 24	corpiluppo	11, 29
kartioakankaali	10, 11, 14	corpinurmikka	15
kastanjansuomujäkälä	28	corpivayökkö	74
katkokynsisammal	10, 18	koturineula	29
katkolattakoi	61	krappikäpä	11, 25

kuhankeittäjä	36	marskiviholainen	11, 65
kunttalantiainen	68	mehiläishaukka	36
kuultomittari	52	<i>Meligethes ochropus</i>	69
kuusenpiilojäkälä	11, 29	meriuposkuoriainen	69
kyrmysepikkä	12, 68	mesipillikäpä	25
käenpiika	36	metso	34, 36
käpykirsikäs	63	metsäharjaetana	44
käpäläkääpä	11, 25	metsäjänis	32
kääpiörisakas	11, 22	metsäomenapuu	12, 15
kölisysinen	11, 65	metsäväkostonkiainen	69
L		mindre ekstyltmal	53
lahokaviosammal	18, 19	motfläckpalpmal	54
laiduntadelaakanen	68	musta-apila	10, 15
lakkikarakääpä	11, 25	mustakurkku-uikku	11, 34, 37
lehmusenoksajäärä	68	mustalaukkakärsäkäs	70
lehmuspikkumittari	10, 52	mustaleppälintu	11, 37
lehtokinnassammal	11, 21	mustalyhytsiipi	70
lehtolatvakääriäinen	52	mustasarvisettä	70
lehtoliskokuntikas	12, 69	<i>Mycetoporus despectus</i>	70
lehtomuurarimehiläinen	65	<i>Myllaena brevicornis</i>	70
lehtonata	7, 12, 15	måbärknoppmal	54
lehtotikkukoi	53	N	
lepikkolaakasammal	19	nahkiainen	41, 42
lerlöpare	69	naurulokki	11, 34, 37
<i>Leucoptera lathyrioliella</i> /		niinijäärä	10, 12, 70
<i>Leucoptera orobi</i>	46	niittykirvinen	37
liejukana	11, 34, 36	niittyluhtalitukka	15
liito-orava	11, 32, 65, 76	niittyrengaskehrääjä	54
liito-oravankirppu	65	nordlig rölleklattmal	54
linnunruohokoi	45	noropalkonen	62
litet vaxmott	53	nunnakirjokoisa	62
ljuskantad eksäckmal	53	nuolimittari	10, 54
<i>Longitarsus curtus</i>	69	nystysiruetana	11, 44
luhtahuitti	11, 36	näkinhitukirsikäs	63
luhtasukkulakoi	11, 53	O	
lummelampikorento	76	ojakaali	16
lumokääpä	11, 25	ontonsalasyöjä	10, 70
luumukoi	53	oranssikääpä	25
M		orapaatsamakätkökääriäinen	54
maitepunatäplä	53	orapihlajankukkakärsäkäs	70
mansikkakääpiökoi	62		
mantulantiainen	69		

P			
paistelvatkäriäinen	55	puroliekokirsikäs	11, 63
pantterimittari	55	puropisarsukeltaja	10, 71
papelorikko	16	purppurakenttämittari	57
peltosirkku	37	pursukääpä	26
pensasmittari	10, 55	pussitiainen	38
<i>Perinephela lancealis</i>	45	pyöröneilikkayökkönen	57
<i>Phyllodrepa puberula</i>	71	pyörörutavesiäinen	71
<i>Phyllonorycter issikii</i>	55	päivänkakkaranirppu	71
<i>Phyllonorycter spinicolellus</i>			
<i>Phyllonorycter cerasivorellus</i>	46	Q	
<i>Phyllotreta tetrastigma</i>	71	<i>Quedius puncticollis</i>	10, 71
piikkikotilo	11, 44	R	
pikkukantohärkä	71	raidankeuhkojäkälä	12, 29
pikkukihokki	16	rakkosammal	11, 21
pikkulepakko	32, 73, 74, 76	rannikorahkasammal	19
pikkurantasappi	16	rantakäärme	41
pikkuritariyökkönen	55	rantapikkumittari	10, 57
pikkusahasammal	20	rantasipi	38
pikkusiemenkotilo	11, 44	rantatikkukoi	57
pikku-uikku	11, 37	rastaskerttunen	11, 39
pilkkasiipi	38	rentukkakuoriainen	10, 11, 72
pilkkumorsiusyökkönen	55	ripsisiippa	73
pilkkuraitayökkönen	10, 55	ristisorsa	39
pilkkuruokoyökkönen	11, 56	rosohitukirsikäs	63
pilknoppvecklare	56	ruskokaisla	16
pilkutonmorsiusyökkönen	56	ruskoneulajäkälä	29
<i>Platytes cerussella</i>	45	ruskopikkumittari	57
pohjanlepakko	73, 74	rusokantokääpä	11, 26
pohjanpussisammal	11, 20	rusolehtimittari	45
pohjanrypykkä	11, 25	rustikka	11, 26
poimusulkukotilo	44	räyskä	39
poppelikääröyökkönen	56	röd väddblomvecklare	62
poppelknoppvecklare	56	röyhysara	11, 16
<i>Ptychoptera lacustris</i>	63		
Puistokeijukas	45	S	
punajalkaviklo	38, 40	salokirsikäs	11, 64
punakarakääpä	11, 25	salokärsäkirsikäs	64
punakerikääpä	12, 26	samettikesijäkälä	30
punapetoyökkönen	10, 56	saraikkoliejukärsäkäs	72
punasotka	11, 34, 38	sarjatalvikki	16
punavarpenen	38	saukko	32, 76
punktbrokmal	56	<i>Sciria advena</i>	63, 64
purohyrrä	71	<i>Scydmorephes helvolus</i>	72

seittivahakas	11, 22	tummasekoyökkönen	11, 59
selkälokki	39	turkkiorakas	10, 26
sen röllesäckmal	57	turrisammal	11, 19
siilirisakas	22	turvetorvijäkälä	27, 30
siljeplattmal	57	tylli	34, 40
silkkivillaselkä	10, 11, 58	tylppähammaspoimulehti	17
silomunuaisjäkälä	30	<i>Typhaea haagi</i>	72
silverpoppelbladvecklare	58	täplälampikorento	76
siniaitokoi	58		
sininurmiyökkönen	58	U	
sinityvihiippo	22	ujonorokirsikäs	11, 64
sirittäjä	39		
sirolampikorento	76	V	
sitruunakääpä	26	vaahteravyömittari	59
sitruunavästäräkki	39	vaahterayökkönen	11, 60
snedstreckad ekstyltmal	58	vaellussiika	41, 42, 43
sormikesijäkälä	30	vajayökkönen	60
sormisarahitukoi	45	valemorsiusyökkönen	60
stinksystemott	58	valkorihmakääpä	11, 27
större rödhuvad ekdvärgmal	58	valkoselkätikka	40
sulkanirkko	58	vankkahaprakas	22
suokukko	34	vankkasara	17
suomenlehtovähämittari	10, 59	varjoparakka	30
suoneidonvaippa	11, 16	varjotupsukoi	60
suotaitosukeltaja	72	varjovalmuska	11, 22
suovalkku	11, 17	vesisiippa	74
svartfransad almdvärgmal	59	vienansara	17
svartvit svampmal	59	viherkiiltokotilo	44
<i>Sycorax silacea</i>	11, 64	viherneulajäkälä	10, 12, 31
såpnejlikmal	59	vihervaellusyökkönen	62
sääksi (kalasääski)	40	viiksisiippa	74, 75
		viiksitimali	41
T		viitasammakko	75
taimenen sisävesien kannat	41, 43	vinterekguldmal	60
taimenen merivaelteiset kannat	10, 41, 43, 44	vinterögonlappmal	60
takkuhankajäkälä	11, 30	vitbröstad brokmal	60
tammiarpitylppö	12, 72	vitsprötad gullrissäckmal	61
tammilaahusyökkönen	59	vuorijalava	12, 17
taponlehti	12, 17	vuoripussisammal	11, 20
teeri	34, 40	vyökeiju	72
tippa(hapra)kääpä	11, 26	välkekauniainen	72
tukkakoskelo	40	välkkyludekääpä	11, 27
tukkasotka	11, 37, 40		
tulimittari	10, 59		

Y
yrttikorpikirsikäs

64

HAKEMISTO – PAIKANNIMET

A

Ala-Soukka 14
Antiaanpuro 43, 63, 64

B

Bensuls 31
Bergö 13, 14, 23, 25, 26, 27
Bergön luonnonsuojelualue 15, 23, 24
Blominmäki 24
Blominmäki–Hirvisuo 26
Bodom 48, 50, 53, 75
Bodomjärven alue 32
Bodomjärvi 19, 35
Bredviken 13
Brobacka 13, 14
Brobackanjoki 43

E

Elfvik 72
Erä-Mattila 29
Espoon keskus 14, 51
Espoon keskus–Muurala–Mikkela 12, 14, 15, 17
Espoonjoen vesistö 41, 42, 43
Espoonjoki 42, 43, 71, 73
Espoonkartano 45, 47, 49, 52, 54, 55, 56, 59, 60, 68
Espoonlahden pohjukka 36, 38
Espoonlahti 33, 34, 35, 38, 39, 49, 69, 75
Espoon Pitkäjärvi 33
Etelä-Espoo 43
Etelä-Laajalahti 50

F

Finnoonlahti 33
Finnoonoja 41, 42, 43
Finnoonojan vesistö 43
Finnoviken 66
Fiskarsinmäki 10, 13, 17, 18, 26, 27, 28, 31, 46, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 66, 68, 69, 70, 71, 72

Forsbacka 76

Friisilä 66
Friisinkallio 36
Friisinmäki 47
Furubacka 46
Furuholm 13

G

Glimsinjoen alajuoksu 42
Glimsinjoki 14, 20, 42, 43
Glomsinjoki 32, 42, 43, 71
Glomsinjoen alajuoksu 42, 43
Gräsanoja 41, 42
Gräsanojan vesistö 43
Gumböle 13, 17, 48
Gumbölenjoki 15, 41, 42, 43
Gumbölen jokireitti 32
Gumbölenjoen alajuoksu 42, 43
Gåsgrund 13, 16
Gåskärr 14, 16

H

Haapaniemi 75
Hakjärvi 23, 26, 71, 73, 74
Hakjärvimossen 26
Hakjärvimossen–Sorlampi 14
Halkolampi 13, 14, 22
Hanikka 13, 14, 24, 32, 74, 75
Hankalahti 13, 44
Hannus 46
Hannusjärvi 74
Haukilahden venesatama 74
Haukilahti 13, 36
Haukkalamminoja 43
Haukkalampi 14, 18, 20, 28, 33
Heinäslampi 13, 14
Henttaanpuro 43
Herukkapuro 21, 22
Hirvisuo 26
Hista 14
Histan Kotimäki 24, 26

Hjortronmossen 13
Holmanpuisto 24
Hyljelahti 39
Hynkänlampi 13, 14
Häklabergen–Storkärr–Slätberget 13
Högbacka 22, 29, 33, 51, 76
Högnäs 13, 26, 28, 29, 31, 66, 72

I

Igelträsk 14
Iivisniemi 50
Ingaksen metsä 27
Ingas 74
Iso Vasikkasaari 34
Iso-Huopalahti 33, 34, 36, 38, 39, 40, 41
Isosuo 13, 18, 26
Iso-Vasikkasaari 13

J

Jupperi 44, 74
Jupperin–Lähderrannan ranta-alueet 74
Jupperinrannan alue 73
Jäniniemi–Haaralahti 13
Järvenperä 15, 18

K

Kaitaa 46, 53
Kaitalahti 33, 36, 38, 40, 75
Kaitalahti–Hanikka–Suinonsalmi 73
Kaitalampi 30
Kalajärven kalliot 24, 26
Kallvik 69, 73, 74, 75
Kallvik–Muulo 73, 74, 75
Kalmari 14, 15, 21
Kannusillanmäki 14, 52, 56
Karakallio 23, 44, 74
Karhusuo 15, 17, 20, 24
Karhusuonpuro 41, 42, 43
Karjakaivo 13, 14
Karvasmäki 14
Kattilajärvi 13
Kattilanoja 43
Kauklahti 12, 14, 15, 36, 54, 71, 73, 76
Kaukola 15

Kaurasuo 29
Kavallinmäki 46, 47, 52, 54, 56, 58, 59
Keilaniemi 32
Kera 24
Keski-Espoo 43
Keskuspuisto 18, 24, 26, 36, 37, 68
Ketunkorpi 23, 24, 25, 26, 73, 74, 75
Kilo 37, 56
Kilon kartano 24
Kirkkojärven puistoalue 43
Kivenlahti 17, 36, 37, 45, 47, 50, 60
Koivula 13, 29
Koivulan lehtopuro 45, 63, 64
Koivulanoja 43
Kolkekannas 36
Kolmoislammit 19, 21
Kolmperän laskupuro 43
Kolmperä–Valkialampi–Hauklampi 14
Kopparåkern 47
Koskelo 48, 52
Koskenmäenpuro 43
Koskenmäenpuron alajuoksu 15
Kukkumäenpuro 43
Kulloo 14, 15
Kulmakorpi 43
Kummelberget 59
Kuninkaanlahti 74
Kunnarla 10, 12, 13, 14, 15, 17, 36
Kurkijärvi 24, 25, 75, 76
Kurkijärven luonnonsuojelualue 25
Kurkijärven seutu 24, 27
Kurkijärvi–Kuukunkorven alue 25
Kurttilan Mustalahti 73, 74, 75
Kuttulammenpuisto 15
Kuukunkorven alue 26
Kuurinniitty 51, 57
Kuusela 27, 30, 33
Kvarnbacken 44
Kvarnby 27
Kvarnträsk 74, 75
Kyrkängarna 51, 52
Kytö 38, 39
Käärmesaari 24, 25

L

Laajalahti 15, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39,
40, 41, 47, 52, 53, 55, 65, 68, 72, 74
Laaksolahti 15, 46, 51
Lahnus 16, 27, 70, 71
Lajalampi 44
Lakisto 15, 24, 32
Lakiston laitumet 15
Lakiston Majalampi 24
Lakistonjoki 42, 43
Lakistonjoki/Raasillanoja 43
Lambrobäcken 72
Lappmossen 12, 14
Lasilaakso 71, 75
Latokaski 13, 51
Latokaski–Furubacken 48
Laurinlahti 46, 53, 58
Lehtisaari 32
Leppävaara 15, 17, 70
Leppävaaran kartano 14
Lepsämänjoki 42, 43, 75
Lilla Bodö 14, 15, 16
Lintuvaara 37, 48
Lintuvaaran metsät 75
Lippajärven pohjoisranta 74
Lippajärvi 46, 55
Loojärvi 74
Lukkarinpuro 47, 58
Lukupuro 43, 71
Luukkaa 26
Luukki 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 25,
29, 32
Länderanta 36, 54, 59, 70

M

Maarinpuro 15, 75
Maarinpuron niitty 76
Mankholm 14
Mankinjoen alajuoksu 42
Mankinjoen vesistö 41, 42, 43
Mankinjoki 42, 43, 73, 74
Mankkaa 16, 27, 28, 30, 37, 60
Mankkaanpuro 43
Mankki 55, 56, 62

Marinsatama 69

Masskärr–Karhusuo 25, 26
Matalajärven alue 32
Matalajärven niityt 15
Matalajärvi 11, 12, 13, 14, 16, 17, 24, 33, 35,
36, 37, 39, 40, 50, 75, 76
Mataskärsviken 13
Matinkylä 58
Maulan laitumet 76
Maulanniittu 17, 28, 29, 30
Meerlammenpuro 43
Meerlampi 14, 15, 29, 30
Mellsten 13
merialue 31
Metsämaa 14, 20
Moisö 14
Monikko 31
Monikonpuro 32, 41, 42
Monikonpuron vesistö 41, 43
Mullkärret 14, 17
Mustalampi 33
Mustalampi–Rajakallio 14
Mustapuro 43
Mustlampi 18
Mustlaxbergen 74
Muulonranta 37
Muralanpuro 42, 43
Myllyjärvi 10, 12, 13, 14, 15, 17
Myllyjärvi–Gillermossen 24
Myllykoski 32
Myllyjoja 43
Myllypuro (Niipperi) 14, 15
Myllypuro (Nuuksio) 18, 21, 23, 24,
25, 26, 27, 43
Myllypuron seutu (Nuuksio) 25
Mynttilä 13, 14
Mäkkylä 74
Mäkkylänmetsä 45, 56, 57, 58, 60
Mössenkärr 36, 37

N

Nettaa 29
Niipperi 14, 15
Niipperinpelto 15

Niipperin–Vanhakartanon alue 32
Niittysaari 17
Nokkala 16
Norra Långgrundet 39
Nuottalahti 40, 67, 71
Nuottaniemi 39, 46, 48, 52, 53, 54, 56, 57,
58, 59, 61, 67
Nupuri 18, 21
Nupurinjoki 43
Nuuksio 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21,
23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 36,
44, 45, 46, 48, 51, 56, 59, 60, 65, 71, 72,
75, 76
Nuuksion kansallispuisto 18, 22, 23, 24,
25, 26, 27, 28, 29, 30
Nuuksion järviylänkö 35
Nuuksion Pitkäjärvi 25, 26, 27
Nuuksionpää 13, 19, 26, 32, 44, 65
Nygård 14
Näkinmetsä 24, 26, 74

O

Odilampi 76
Oittaa 13, 14, 15, 18, 20, 55, 74, 76
Oittaaan purolaakso 74
Oittaaanjoen luonnonsuojelualue 17, 19
Olari 66, 68, 69, 74
Otaniemi 17, 22, 39, 48, 55, 60
Otaniemi–Otsolahti 74
Otsolahti 32, 36, 40, 74

P

Palolampi 76
Pappilanmäki 51
Pentala 36
Pentalanjärvi 17
Perinki 14, 68
Perusmäki–Viiskorpi 73, 74, 75
Peräsuo 29
Pikku Sorlampi 76
Pikku-Ryssänoja 43
Pirttimäen ulkoilualue 24
Pirttimäki 17, 19
Pitkjärven eteläpää 74, 75

Pitkäjärvi 67, 70, 75
Pitkäsuo 11, 19, 29, 30
Pitkäsuo laskupuro 11, 29, 44, 45, 63, 64
pohjoinen Lintuvaara 74
Pohjois-Espoo 31, 32, 35, 40, 43
Pohjois-Tapiola 51
Punjo 14
Puolarmetsä 36, 51, 68, 70, 74
Purola 13, 28, 29, 30, 31
Puropuisto 15
Pyykorpi 15, 27, 29, 30, 63
Pääskyslahti 13
Pöksynhaara 21

R

Rajakorpi 55
Rajala 13, 33
Ramsö 11, 13, 14, 25, 26
Ramsösundin luonnonsuojelualue 21
Rastasmäki 16
Riitukka 37
Rinkelikorpi 14
Rinnekoti 28, 29
Ristimäki 14, 16, 58
Ristiniemi 74
Romvuori 11, 18, 19, 20, 21, 28, 29, 44
Ruuhijärvi 12, 14, 19, 21
Ruukinranta 15, 32, 73, 74, 75
Ryssänkallio 21
Ryssänniittu 13, 20, 21
Ryssänniitun seutu 20
Ryssänniitunoja 19, 43
Ryssänniitunojan Mustalammen haara 43
Råbäck 55
Rövaren 13, 34
Rövargrundet 13, 16
Röylä 15, 48
Röylän–Pakankylän alueen
maatalousympäristö 15
Röylän seutu 14

S

Saarijärvi 12, 13, 14
saaristo 33, 35, 37, 38, 39, 40

Sahajärvi 13
Sahaoja 43
Salakoski 75
Saukonoro 28, 31, 44
Saunalahti 59, 66, 67, 69, 70, 72
Saunaniemi 73, 74, 75
Seilimäki 36
Selkäkallio 25
Siikajärvi 12, 14, 27, 31, 51, 52, 55
Siikaniemi 45
Skrattkärr 18, 52, 55, 76
Snettans 37
Solvalla 14, 65
Sorvalampi 13, 14, 46
Sorvalampi–Häklajärven
luonnonsuojelualue 23, 24
Soukanlahti 69
Soukaniemi 13, 14, 53, 57, 74
Soukka 12, 13, 15, 36, 46, 49, 60, 74
Stampforsen 43
Stavurkärr 75
Stenkär 38, 40
Storängen 15
Suna 50
Suna/Rönnängen 76
Sunanlaakso 50
Sundet 75
Suolaakso 21, 76
Suomenoja 11, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 46,
48, 50, 53, 56, 65, 66, 68, 72, 75
Suinonsalmi 74
Suonpää 27
Suur-Espoonlahti 35
Suurpelto 38
Suur-Tapiola 34, 35
Suvikumpu 51
Suvisaaristo 11, 13, 14, 18, 19, 21, 23, 24, 25,
26, 27, 32, 74
Svartbäck 43
Svartbäckträsketin niitty 15, 76
Svartmossen 28, 29
Svinö 11, 46, 47
Svinösund 11, 46, 49, 50, 51, 55, 58, 59, 60
Sänkbäck 42, 43

T

Takala 33, 76
Takkula 12, 13, 14, 26, 27
Tapiola 36, 46, 51, 55, 56, 58
Tapiola/Mankkaa 46, 55, 58, 60
Tarvaspää 13
Tontunmäki 66, 67, 68, 69, 72
Torra Lövö 40, 70
Tovkulla 15
Tremanskärr–Kurkijärvi 13, 14
Tremanskärrin suojelualueen eteläpuoli 26
Träskända 74
Träskändan luonnonsuojelualue 11, 24, 26,
29, 31, 66, 68, 69, 70, 72
Träskändan puisto 11, 15
Träskändan puiston ympäristö 74
Tuhkuri 12, 14
Tuomarila 46, 50, 53, 54, 57, 58, 59, 60
Turvesuo 16, 27, 30
Tvijälp 14

U

Urja 13, 21
Uusipelto 14
Uusmäki 24

V

Vanha-Espoo 31, 32, 33, 35, 40
Vantaanjoen vesistö 41, 42, 43
Vanttila 14
Velskola 13, 26
Velskolan Pitkäjärvi 13
Vermo 68, 69, 70
Vermon ravirata 74
Vihermäki 48
Villa Elfvik 68, 73, 74, 75
Vitmossen–Teirinsuo–Hirvisuo 26
Vähä Romlampi 26
Vähä-Henttaa 36
Väärä-Musta 14

W

Westend 13, 14, 17

Y

Ymmersta 48

Å

Ådholms Långgrund 40

Åvallen ympäristö 13, 14

Ä

Äspnäsvisken 35

Ö

Överby 52, 57, 60

ESPOON YMPÄRISTÖKESKUKSEN MONISTESARJA

- 1/99 Espoon kasvikartoitus 1990-1998
- 1/00 Espoon Pitkäjärven tutkimukset 1999
- 2/00 Hannusjärvi, rakennetun ympäristön vaikutukset järven tilaan sekä ehdotus vaikutusten vähentämiseksi ja tulevien paineiden ennaltaehkäisemiseksi
- 3/00 Espoon Luukinjärven ja Kalajärven kunnostussuunnitelmat
- 4/00 Kaitalahden yleistilan ja rehevöitymisen selvitys kesällä 1999
- 5/00 KOVA, kokonaisvaikutteinen ympäristökasvatusprojekti varhaiskasvattajille
- 1/01 Villa Elfvikin ympäristön lammikoiden vesieläimistö ja kasvisto kesä-syyskuussa 2000
- 1/02 Bockarmossenin luontoselvitys
- 1/06 Espoon Kalajärven kääpäselvitys (virkekäyttöön)
- 2/06 Espoon arvokkaat geologiset kohteet 2006
- 3/06 Espoon pilaantuneet maa-alueet
- 4/06 Espoon Pitkäjärven kunnostus, arvio kunnostustoimien vaikutuksesta
- 5/06 Espoon Pitkäjärven ja Lippajärven kunnostussuunnitelma
- 6/06 Espoon kaupungin valmiussuunnitelma koskien varautumista liikenteen aiheuttaman typpidioksidipitoisuuden kohoamiseen
- 7/06 Espoon keskuspuiston liito-orava- ja kääpäinventoinnit 2006 (virkekäyttöön)
- 8/06 Viitasammakon inventointi Espoossa keväällä 2006 (virkekäyttöön)
- 9/06 Espoon meluntorjuntaselvitys 2006
- 1/07 Matalajärven kuormitusselvitys
- 2/07 Ilmastonmuutos ja siihen varautuminen Espoossa
- 3/07 Matalajärven valuma-alueen toimintojen tarkastelu ja toimenpide-ehdotukset kuormituksen vähentämiseksi
- 1/08 Ulkoinen ravinnekuormitus ja pohjasedimentistä vapautuvat ravinteet Espoon Matalajärnessä
- 2/08 Haja-asutuksen jätevedenkäsittelyn haasteet Espoossa
- 3/08 Luontotalot koulujen ympäristökasvatuksen tukena - tarkastelussa Harakan luontokeskus ja Villa Elfvikin luontotalo
- 4/08 Espoon kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelma vuosille 2008-2016
- 5/08 Espoonjoen suojelusuunnitelma
- 1/10 Matalajärven kunnostuskertomus 2008-2009
- 2/10 Matalajärven kunnostustyösuunnitelma 2010-2012, Natura-arviointi
- 3/10 Matalajärvi–Grundträsk – Vesikasvillisuuden inventointi 2010. Vertailu vuosiin 1961 ja 1997. Järven tilan muutokset.
- 1/2011 Espoon ilmastostrategian toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi

Espoon ympäristökeskus
puh.09- 81621 (vaihde)
www.espoo.fi/ymparisto
ymparisto@espoo.fi